JACOBI GRETSERI
SOCIETATIS JESU
INSTITUTIONUM
LINGUÆ GRÆCÆ
LIBER SECUNDUS,
DE
RECTA PARTIUM ORATIONIS
CONSTRUCTIONE,
Pro Schola Humanitatis.

ANTVERPIÆ,
APUD JOANNEM PAULUM ROBYNS.
M. DCC. XIV.

CAPUT I.

DE CONSTRUCTIONE INTRANSITIVA VERBORUM.

Verbum personale finiti modi antecedit nominativus, apertè vel occultè, ejusdem numeri & personæ. Apertè; ὁ Πλάτων διδάσκει, *Plato docet*. Occultè; τρέχει, *currit*; παίζει, *ludit*; subauditur ἄνθρωπος, *homo*; ἵππος, *equus*; ἔλαφος, *cervus*; vel aliud simile.

ANNOTATIO.

Subticetur nominativus potissimùm in his; λέγουσι, dicunt; φασὶ, ajunt; μυθολογοῦσι, fabulantur; εἰώθασι, solent; φιλοῦσι, assolent; *& in nonnullis impersonalibus.* ἐβρόντησε, tonuit; ἤστραψε, fulguravit; *subintelligitur enim* θεὸς, ἡ φύσις, Deus, vel natura. *Neque enim naturæ impersonalium omnino repugnat, habere ante se tacitè vel expressè rectum, ut docet in sua Syntaxi noster Emmanuel; quamvis in regula solius verbi personalis mentio fiat.*

EXCEPTIONES.

Exceptio 1. Verbum personale finiti modi sæpe non exprimitur. Menand. πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.

 Avaritia

Avaritia maximum (est) mortalibus malum. Eurip. πᾶν ζύντροφον γλυκύ. *Dulce (est) omne id, cui innutriti sumus.* Subauditur in utroque exemplo ἐςὶ, vel τυγχάνει, vel ὑπάρχει.

Exceptio ii. Verbum infinitum, aut oratio infinita, cum articulo generis neutri, agit interdum partes nominativi. Menand. πολλῶν ἢ μεςόν ἐςι τὸ ζῆν φροντίδων. *Molestiis referta vita est plurimis.* τὸ ζῆν, pro ἡ ζωὴ, *vita.* Philo: τὸ μὴ μηδὲν συνόλως ἁμαρτάνειν, ἴδιον θεῦ. *Nihil omnino peccare, proprium (est) Dei.*

Articulus omittitur aliquando; ut in illo Ecclesiastici 1. ἀρχὴ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν κύριον. *Initium sapientiæ (est) timere Dominum.*

ANNOTATIO.

Græci utuntur verbo infiniti modi pro omni casu, articulo neutri generis præcedente. τὸ ζῆν, vita, τοῦ ζῆν. ἀφειδὴς τοῦ ζῆν, prodigus vitæ. τῷ ζῆν, τὸ ζῆν. *Hinc illa apud Latinos:*

Sed pulcrum est digito monstrari, & dicier, hic est.

Et, Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.

Et, Scire tuum nihil est, *Horat.* Virtus est vitium fugere.

Exceptio iii. Loco nominativi præponitur nonnumquam verbo genitivus. εἴθε μοι τούτου τοῦ ἀγαθοῦ γένοιτο νῦν, pro τοῦτο τὸ ἀγαθόν. *Utinam mihi bonum hoc obtingat.*

Exceptio iv. Nonnumquam vocativus, ut apud Homerum passim. ἱππότα Νέςωρ, pro ἱππότης, *militaris Nestor* νεφεληγερέτα Ζεὺς, pro νεφεληγερέτης. *Juppiter nubes congregans.* Aliquando vicissim ponitur nominativus pro vocativo. Luc. 8. ἡ παῖς ἐγείρου. *Puella surge.* Homer.

ἠέλιος θ᾽ ὃς πάντ᾽ ἐφορᾷς, καὶ πάντ᾽ ἐπακούεις. *Sol qui omnia vides, & omnia audis.*

Exceptio v. Interdum ponitur rectus loco adverbii, sive postponatur, sive anteponatur verbo. εἰσελεύσεται δρομαῖος, ταχύς. *Curriculo ingredietur.*

ANNOTATIO.

Similes mutationes casuum ante verbum personale inveniuntur apud Latinos. Hinc tritum illud Ciceronis: Cum illius temporis mihi in mentem venit, *pro* illud tempus. *Et in Verrem:* Fac tibi paternæ legis Aciliæ veniat in mentem, *pro* paterna lex Acilia.

Sunt tamen, qui in suprà allato de genitivo exemplo subintelligi velint verbum ἀπολαύω, *hoc sensu*: εἴθε γένοιτό μοι τὸ ἀπολαύειν τούτου τοῦ ἀγαθοῦ. Utinam mihi copia fiat fruendi illo bono.

Accusativus pro recto in illo Pomponii ponitur: Quot lætitias insperatas mihi irrepsere in sinum, *pro* lætitiæ insperatæ. *Vocativus pro eodem in illo Persii:*

Censoremve tuum vel quod trabeate salutas, *pro* trabeatus. *Rectus sæpe apud Latinos in locum vocativi subit. Virgil.*

Corniger Hesperidum fluvius, regnator aquarum, *pro* fluvie. *Solent itidem Latini his modis loquendi uti*: Matutinus *vel* vespertinus hoc faciam, *id est*, mane *vel* vesperi: *pro his enim adverbiis usurpantur prædicti nominativi in hac oratione.*

Quamvis autem hæ & similes mutationes casuum ad Enallagen spectent, hìc tamen, suppresso Enallages nomine, earum explicatio instituenda fuit, ut uno in loco, quæ cujusque regulæ vis sit & proprietas, perfectè intelligatur. Quia verò non modò circa verbum ejusque casum, sed etiam circa verbi & casus numerum varietas accidere solet, ideo sequentes addendæ sunt exceptiones.

EXCEPTIO VI. Neutra pluralis numeri jungunt Attici cum verbis singularibus. παιδία τρέχει, παίζει. *Pueri currunt, ludunt.* Diodor. τῷ ἀργυρίῳ ὑποτάσσεται πάντα. *Pecuniæ obediunt omnia.* Isocrat. ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα τῆς πολιτείας ἐστί. *Hæc enim sunt elementa prima & maxima Reipublicæ.*

A N-

ANNOTATIO.

Hæc constructio Attica fere etiam in communem linguam recepta est, quamvis non rarò apud auctores nomina neutra pluralia cum verbo plurali juncta reperias. Isocr. ὀλίγα δὲ περὶ πάντων εἰπεῖν, ἃ τοῖς ἀκούουσιν ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιήσουσι τῶν πεπραγμένων, νεώτερος μὲν ὢν, ἴσως ἐξεῦρον. Pauca verò de omnibus dicere, quæ auditores irâ inflammarent, potuissem forte, si junior essem. Thucyd. ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα κατορθοῦνται. Cupiditate paucissima, plurima verò providentiâ bene geruntur.

Exceptio VII. Quod Attici in neutris, idem sibi permittunt nonnumquam alii in masculinis & femininis, maximè poëtæ. Pind.

— μελιγάρυες ὕμνοι ὑστέρων ἀρχαὶ λόγων τέλλεται, pro τέλλονται. *hymni dulcisoni sunt laudis posterioris principia.* Hesiod. τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαὶ, pro ἦσαν. *Hujus erant tria capita.* Eurip. ἐνῆν δ' ὑφανταὶ γράμμασιν τοιαίδ' ὑφαί. *Inerant autem (ei vesti* vel *tapeti) intexta picturis tales texturæ.* Arist. λέγω δὲ ἀρχὰς ἐν ἑκάστῳ γένει ταύτας, ἃς, ὅτι ἐστὶ, μὴ ἐνδέχεται δεῖξαι. *Dico autem principia in unoquoque genere illa, quæ, quod sint, demonstrare non licet.*

Exceptio VIII. Videntur etiam huc spectare illæ loquendi formæ: ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν, οὐκ ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν. *Sunt qui currant, non sunt qui currant.* Plato in Minoë: πολλῶν γὰρ ὄντων ἀνθρώπων καὶ Ἑλλήνων καὶ Βαρβάρων, οὐκ ἔστιν οἵτινες ἀπέχονται συμποσίων, ἢ Κρῆτες. *Cùm enim multi sint homines & Græci & Barbari, non sunt qui à symposiis abstineant præter Cretes.*

ANNOTATIO.

In his & similibus locutionibus jungitur verbum singulare ἐστὶ *cum plurali nomine. Neque Latinè reddi possunt nisi numerò*

mero multitudinis. Non enim rectè dixeris. Non est qui abstineant à sympoſiis & epulis; *sed*, Non est qui abstineat.

Ceterùm Pindari Græcus interpres in Hym 11. *Olymp. ita scribit:* σημείωσαι ἐνταῦθα ΤῸ ΤΈΛΛΕΤΑΙ. ἐδεὶς γὰρ οὔτε τῶν προγενεστέρων, οὔτε τῶν ἐπ' ἴτα, ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἢ θηλυκοῖς ὀνόμασι, τῷ ἑνικῷ ἀντὶ πληθυντικοῦ ἐχρήσατο, ὥσπερ οὗτος. Nota hîc verbum τέλλεται: Nullus enim neque antiquorum neque recentiorum usus est, sicut iste, numero singulari pro plurali in nominibus masculinis & femininis. *Hinc, ut novitatem hanc effugiat, refert ipse verbum* τέλλεται *à* τέλλομαι, orior, *ad sequentem nominativum* πιστὸν ὅρκιον, *hoc ordine:* οἱ μελιγάρυες ὕμνοι ἀρχαὶ καὶ προφάσεις τῶν ὑστέρων ὑπὲρ αὐτοῦ λόγων, καὶ πιστὸν ὅρκιον τέλλεται ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ ἀρεταῖς. *Hinc etiam ad testimonia, ex Hesiodo & Euripide allata, diceret ipse,* ἦν *&* ἐλῶ, *non esse singularis sed pluralis num. per syncop. Qualis syncope est in illo versu Hesiodi lib.* 1. ἔργ. καὶ ἡμ.

Τοῖς ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέτε οἶκοι.
His erant ænea arma, æneæque domus.

Ubi interpres Hesiod. ΤῸ ἩΝ, *ait,* ἀντὶ ΤῸ ἩΣΑΝ, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ. ἩΝ ΔΕ' ἈΜΦῚ ΠΛΕΚΤΟῚ ΚΑΙ'ΜΑΚΕΣ. καὶ ἀπὸ τούτου γίνεται κατὰ συγκοπὴν τῆς ΣΑ συλλαβῆς. *Sed tamen allatum ex Aristotele exemplum clarum est. Planè autem discrepant Græci à Latinis in hac nominum neutrorum cum singulari verbo Syntaxi.*

Nomina collectiva, quæ à Græcis περιληπτικὰ *dicuntur, & quæ voce quidem* ἑνικὰ *& singularia, sensu autem* πληθυντικὰ *sunt, & præterea nonnulla partitiva, consultò hîc prætermimus: licet enim cum suo verbo in numero non conveniant, id tamen Græcis cum Latinis commune est. Virgil.* Pars in frusta secant. Homer. ὡς φάζαν ἡ πληθύς. Sic dixerunt multitudo. *Pausan.* τὸ ἔθνος τὸ Αἰτωλικὸν ἀπέστειλαν. Gens Ætolica miserunt. *Lucian.* μηδὲν ἄτερος θατέρῳ λέγοντες ἀκόλουθον, ἀλλὰ μαχόμενα πάντα, ὅμως πείθεσθαί με ἠξίουν, ἢ περὶ

τ᾽ αὐτὸ λόγον ἕκαστος ὑπάγειν ἐπειρῶντο. Cùm nihil alter alteri consentaneum diceret, sed omnino pugnantia, nihilominus persuadere mihi volebant, & ad suam quisque rationem me ducere conabantur. *Vide Emmanuelem in scholiis regulæ communis de nominativo & verbo, adjectivo & substantivo.*

Exceptio ix. Nomina Dualia postulant verbum ejusdem numeri. ἄμφω τρέχετον, *ambo currunt* : δύο παίζετον, *duo ludunt*. Aristoph. τί φεύγετον; οὐ μενεῖτον; *quid fugitis? non manebitis?*

Sæpe tamen cum verbo plurali construuntur. ἄμφω τρέχουσι. *Ambo currunt*. Eurip. ἄμφω δ᾽ ἅμ᾽ ἐξέπνευσαν ἄθλιον βίον. *Ambo simul efflaverunt miseram animam*. Aristoph. ἀλλ᾽ ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν; an duo viri fugimus unam mulierem?

ANNOTATIO.

Eadem omnino ratio est cùm de duobus sine duali nomine loquimur: conjungi enim possunt cum verbo duali vel plurali: Σωκράτης καὶ Πλάτων ἔρχεσθον *seu* ἔρχονται. Socrates & Plato veniunt. *Pind. 2 Olymp. plurale junxit cum verbo duali:* μαθόντες δὲ λάβροι παγγλωσσίᾳ κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον, *pro* μαθόντες γαρύουσι. Qui didicerunt, garriunt & nugantur tamquam corvi stultè & insipienter, multiloquentiæ avidi. *Neque verò curanda est censura Græci interpretis, cùm addit:* τὸ δὲ γαρύετον, κακῶς. *Cur verò malè? An Pindaro Lyricorum principi non liceat, nisi quod Grammaticis libet?*

UTRIMQUE NOMINANDI CASUS.

Regula i. omne verbum personale finiti modi utrimque nominativum habere potest, cùm utrumque nomen ad eamdem rem pertinet; cujusmodi maximè est verbum substantivum, vocativum, & alia, sicut apud Latinos: τὸ γῆρας ἐστιν αὐτὸ νόσημα. *senectus ipsa est morbus*. Δημοσθένης κα-

καλεῖται ῥήτωρ. *Demosthenes vocatur Rhetor.*

REGULA II. Verbum quod inter duos nominativos ponitur, convenit apud Latinos cum illo recto, qui verbi basis & fundamentum est, quomodocumque mutetur oratio: apud Græcos fit aliquando contrarium Pauſ. τῇ πόλει ἐστὶν ὅμορος Κολωνίδες ἐσὶ pro εἰσί. *Colonides est locus vicinus urbi.* οὗτος ὁ χῶρος Μούκιοι λειμῶνες καλοῦνται. Halicarnaſſ. *Locus hic vocantur agri Mucij.* Latinè dicendum esset, *Colonides ſunt. Locus hic vocatur.*

ANNOTATIO.

Hoc orationis genus uſurpant interdum Latini, ut docet Emmanuel. Cic. in Piſon. Expoſui breviter conſulatum meum: aude nunc, furia, de tuo dicere; cujus fuit initium ludi compitalicij, *pro* cujus fuerunt. *Plinius*: Anguſtiæ unde procedit Iſthmos appellatur, *pro* appellantur.

REGULA III. Poſterior nominativus ſæpe mutatur eleganter in genitivum. Ἀριστοφάνης ἐστὶ τῶν κωμικῶν. *Ariſtophanes eſt comicus.* Δημοσθένης ἦν τῶν σοφῶν. *Demoſthenes erat ſapiens.* Sic Horat.

Fies nobilium tu quoque fontium.

ANNOTATIO.

Græcis ſimiliter ut Latinis mos eſt, primam & ſecundam perſonam non exprimere, niſi cùm diſcretio aut emphaſis ſignificatur. Diſcretio: *Iſocrat.* σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ. Tu quidem eruditionem deſideras, ego vero alios erudire aggredior. Emphaſis: *Demoſth.* τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ; Egone patrem meum interfecerim?

Voces item copulatæ, plurale vel ſingulare verbum habent. Ariſt. σπέρμα δὲ καὶ καρπὸς διαφέρουσι τῷ ὕστερον καὶ πρότερον. Semen & fructus differunt priori & poſteriori. *Ariſtoph.*

καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετε Et tu & tu salvete. *Arist.* τί δὲ διαφέρει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὕτη, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων. Quid differat virtus & hæc justitia, planum est ex dictis *Isocrat.* Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγεννήθη. Telamone Aiax & Teucer natus est.

Pari modo verbum plurale nobiliorem personam sequitur. Luca 2. ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυρόμενοι ἐζητοῦμέν σε. Ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te. *Lucian.* ἐγὼ καὶ ὁ πορθμεὺς ἄλλους μετελευσόμεθα. Ego & portitor ad alios accedemus.

CAPUT II.

DE

PROPRIA CONSTRUCTIONE

INTRANSITIVA VERBORUM

SUBSTANTIVORUM.

REGULA I Græci frequentissimè circumloquuntur verba tam activa quam passiva, in quocumque tempore, per verbum substantivum & participium. Σωκράτης τυγχάνει ἀναγινώσκων, id est, ἀναγινώσκει. *Socrates legit.* Soph. οὐ σιωπήσας ἔσῃ; pro οὐ σιωπήσεις; *Non tacebis?* Lucian. σὺ δὲ δὴ τί πράττων τυγχάνεις; pro τί πράττεις; *Tu vero quid facis?* ἦν ἐκβάλλων, id est, ἐξέβαλλε, *ejiciebat.* Isocrat. φλυαρῶν τυγχάνω. *nugor.*

ANNOTATIO.

Verba substantiva sunt εἰμὶ, τυγχάνω, ὑπάρχω, sum. *Item* γίνομαι *seu* γίγνομαι, fio *vel* sum. *Apud Poëtas verò*, κυρῶ, πέλω, πέλομαι, τελέθω.

Est autem constructio hac usitatissima apud Græcos, & passim ob-

obvia. ἐτύγχανεν περιπατῶν. Eram ambulans, *id eſt*, ambulabam. *Ariſt.* ἀνῃρημένος ὑπάρχει, *id eſt*, ἀνήρηται, ſublatus eſt. *Pſalm.* 129. γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα. Fiant aures tuæ intendentes, *id eſt*, intendant *ſeu* attendant, προσεχέτω. *Soph.* μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων; mane ut habes?

Latinis non eſt hæc Syntaxis valde familiaris. Plin. Coluber eſt in aquis vivens, *id eſt*, vivit in aquis. *Cic. de Orat.* Eſt, ut ſcis, quaſi in extrema pagina Phædri, his ipſis verbis loquens Socrates. *Plautus*: Quos ſemper videas eſſe bibentes in œnopolio, *pro* bibere. *Ovid.*

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo, *pro* pendent. *In ſacris tamen litteris ſæpiſſime occurrunt hujuſmodi verborum periphraſes.*

REGULA II. Similibus verborum circumlocutionibus ſerviunt alia itidem verba: ut μέλλω, ἔχω. μέλλω γράφειν, id eſt, γράψω, *ſcribam.* ἔχω λαβών, id eſt, ἔλαβον. *accepi.*

ANNOTATIO.

Hinc illa formula acceptilationis in Inſtitut. Iuris lib. 3. tit. 30. ἔχεις λαβὼν δηνάρια πόσα; ἔχω λαβών. Accepiſti tantum pecuniæ? accepi.

Addunt aliqui prædictis verbum φθάνω: *ſed non videtur addendum. Nam* ἔφθην ποιήσας, ἔφθακεν πυθόμενος, *non ſignificant abſolutè*, feci *vel* audieram: *ſed* anteverti *ſeu* anticipavi faciendo *vel* audiendo: *ſeu quod idem eſt*, priùs feci, priùs audieram. *Multo minùs dicendum eſt, verbum hoc, aliave, quibus in periphraſi verborum utimur*, παρέλκειν, *& ſupervacanea eſſe. Nam quæ ſuperflua ſunt, omitti queunt eodem manente ſenſu. Lucian.* παίζεις ἔχων, ludis. *Ariſtoph.* ληρεῖς ἔχων, nugaris, deliras. *Plato*: ποῖα ὑποδήματα φλυαρεῖς ἔχων; quos calceos deblateras? *idem*: ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶον καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιὸν ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. Ingruente in hominem morte, moritur quidem, ut vide-

tur, id quod in illo mortale est; at immortale, salvum & incorruptum abit, cedens morti. *Ex his sententiis si participia* ἔχων *&* ἀπιὼν *demas, eamdem retinebis sententiam, & propterea redundant. At si ex locutionibus prioris generis aliquid tollas, haud idem constabit sensus. Neque enim* ἔχεις *idem significat quod* ἔλαβες, *quam significationem habet illud* ἔχεις λαβών. *Sed de vocabulis* παρέλκουσι, *&* in *oratione superfluis, legendus est Budaus in Commentariis lingua Graca.*

Regula iii. Eadem verba substantiva construuntur cum participio verbi εἰμὶ, adjuncto alio insuper nominativo. Lucian. ἀεὶ φαιδρὸς ὢν τυγχάνεις. *Semper es hilaris.* Barbarè ad verbum; *semper es hilaris existens.* Demosth. οὐ γὰρ ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὤν. *Non enim erat inimicus.*

Regula iv. Eodem modo construitur aliquando verbum πέφυκα, à φύω. Herod. οὐδεὶς οὕτως ἄνθρωπος ἐὼν ὄλβιος πέφυκε. *Nullus homo tam beatus est.*

CAPUT III.

DE INTRANSITIVA ADJECTIVI ET SUBSTANTIVI CONSTRUCTIONE.

Nomina adjectiva, Articuli, Pronomina, & Participia cohærent cum suis substantivis vel adjunctis genere, numero, & casu. ἀγαθὸς ἀνὴρ, *vir bonus.* πεπαιδευμένος νεανίσκος, *eruditus juvenis.* ἡμέτερος οἶκος, *domus nostra.* παῖδε δύο ἀγαθὼ καὶ σπουδαίω. *duo boni pueri & diligentes.*

EXCEPTIONES.

Exceptio i. interdum non respondet adjectivum substantivo genere. Hinc apud Homerum: κλυτὸς Ἱπποδάμεια, pro κλυτή. *Inclyta Hippodamia.* ἀὴρ βαθεῖα, pro βαθύς.

pro-

profundus aër. αἰθὴρ δῖα, pro δῖος. *dius æther.* & apud Hesiod. λδυκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν, αἰδὼς καὶ Νέμεσις. *Canaidis vestibus induta verecundia & Nemesis.*

ANNOTATIO.

Accidit hoc potissimum in derivatis & compositis tertiæ simplicium. Illa enim Atticis sub una terminatione communia sunt. ut κοινωνὸς, particeps; σκυθρωπὸς, vultuosus, torvus; χρήσιμος, utilis; φρόνιμος, prudens; ἐλεύθερος, liber; κόσμιος, modestus; ἔνδοξος, gloriosus; παράδοξος, admirabilis, inopinus; ἔμπειρος, peritus; ἄπειρος, imperitus; φιλόσοφος. ἀφιλόσοφος, expers philosophiæ; πάμφιλος, omnium amicus; πολύφιλος, multorum amicus; ἄφιλος, sine amicis; *& alia hujus classis, quæ etiam communi lingua cum masculinis & femininis sub eadem terminatione conjunguntur. At Poëtæ & Attici longiùs progrediuntur, & illa etiam* θυραῖος, foris veniens; βιαῖος, violentus; σιγηλὸς, taciturnus; μεμπτὸς, culpabilis; φορητὸς, tolerabilis; φαῦλος, nauci, piger; λαμπρὸς, splendidus; *& plurima alia communis generis faciunt. Hinc apud Sophoclem,* κρίσις λαμπρὸς, *pro* λαμπρά. Iudicium splendidum, magnificum. *Idem:* ψυχῆς ἀφειδήσαντε Non parcentes vitæ, contemptâ vitâ; *ab* ἀφειδέω, non parco, contemno, *pro* ἀφειδησάσα. *Est enim sermo de duabus sororibus.* τούτω τὼ ἡμέρα, *apud Xenophontem,* isti duo dies; τούτω τὼ τέχνα, *apud Platonem,* istæ duæ artes: *pro* ταύτα τὰ ἡμέρα, τέχνα. *Apud Soph.* Ἀρχὴ δωρητὸς, οὐκ αἰτητός. Imperium donatum, non petitum.

Exceptio II. Fit nonnumquam generis mutatio, respiciendo non ad verba, sed ad significationem. κόρελον καλλίστη, *nympha pulcerrima:* εὐφυὴς παιδίον, *ingeniosus puerulus:* τέκνον φίλε, *chare fili,* apud Homer. Et apud Synesium: μειράκια εὐτυχῆς, pro μειρακίσκοι· *juvenes felices.* Et apud Anacr. βρέφος φέροντα τόξον. *infantem gestantem arcum.*

ANNOTATIO.

Idem faciunt Latini: Ludi Megalesia, ludi Floralia. Cen-

Centauro invehitur magna, *apud Virgilium: & apud Terentium*, Eunuchum suam. *De quibus Budæus non procul à fine sui commentarii.*

Exceptio iii. Adjectivum neutrum venustè jungitur substantivo masculino aut feminino. Demosth. ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς. *Infidum Rebuspub. est tyrannis:* Idem. πονηρὸν ὁ συκοφάντης καὶ πανταχόθεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον. *Improbum quid est sycophanta, & undique invidum atque infestum.*

ANNOTATIO.

Latine, Infida res (est) Rebusp. tyrannis. *Et*, Improba (res) est sycophanta, & undique invida atque infesta. *Latini idem genus loquendi usurpant. Virgil.* Triste lupus stabulis. Dulce satis humor, maturis frugibus imber. *Silius:* Mite & cognatum est homini Deus. *Virgil.* Varium & mutabile semper Femina.

Volunt nonnulli semper in Græcis subintelligi vocem χρῆμα, *quam addidit Epictetus.* ἀθάνατον χρῆμα ἡ ἀλήθεια καὶ ἀΐδιον. veritas res est immortalis & sempiterna.

Exceptio iv. Neutrum singulare constuitur interdum cum substantivo plurali: χρήσιμον εἰς ἁγνείαν αἱ νηστεῖαι: *utile quid sunt jejunia ad castitatem.* Vel plurale cum singulari, idque Atticè. οὐδ' ὅσια ἐστὶ πράττειν, pro οὐδ' ὅσιον. *Non est æquum hoc facere.*

Exceptio v. Neque conveniunt perpetuò adjectivum & substantivum in numero. Aristot. ἐξ ἀμφοῖν ψευδῶν. *Ex utrisque falsis.* Isocrat. δύω ποιοῦ καιροὺς τοῦ λέγειν. *Duo loquendi tempora constitue.* Hom. δύω νύκτας, δύο τ' ἤματα. *Duæ noctes & duo dies.* Idem. πάτασσε δὲ θυμὸς ἑκάστου νίκης ἱεμένων. *Uniuscujusque cor exsultabat victoriam desiderantis*; ad verbum, *desiderantium.*

Fit hoc maximè in nominibus collectivis. Pauſ. τὸ πλῆθος ὥρμησεν ἀποκτενοῦντες τὸν μνηστῆρα. *Multitudo ruebat ut pro-*

procum occideret. Nazian. καὶ παρεῖναι τὸ στρατιωτικὸν ἔδει τιμηθησομένους, pro στρατιώτας. *Adesse oportebat milites, ut honorarentur.* Ubi non tantùm numerus, sed & genus mutatur. Xenoph. εἰσιόντας δὲ αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολύς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἥκοιεν. *Ingredientes verò magna circumdabat multitudo, timentes ne frustra venirent.*

ANNOTATIO.

Eodem modo loquuntur Latini, ut allatis exemplis docent Budæus & Emmanuel.

EXCEPTIO VI. Sicut verbum inter duos rectos non semper apud Græcos convenit cum illo, qui verbi basis & fundamentum est: ita neque adjectivum semper convenit cum substantivo, basi & fundamento adjectivi. Aristot. διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ οὖσα ἤθεσιν ἔοικεν; *cur numeri musici & modi, cùm voces sint, moribus similes sese exhibent?*

ANNOTATIO.

Fundamentum & basis verbi, immo totius orationis, illud censetur, cui aliquid tribuimus, vel à quo aliquid removemus. Dialectici vocant Subjectum. *Ut in hac oratione v.g.* Adolescentes probi sunt ornamentum Reipub. Antonius à Cicerone Reipub. pestis appellatus est. *basis & fundamentum est,* adolescentes probi; *hos enim Reipub. ornamentum esse affirmo. Unde etiam verbum numero cum illo fundamento convenit, quomodocumque tandem mutetur oratio. In altera verò sententia basis est,* Antonius: *hinc adjectivum seu participium* appellatus, *cum illo, & non cum nomine* pestis, *convenit. At apud Græcos id non observatur semper. Nam in illo Pausania dicto, suprà cap.* I *allato,* τῇ πόλει ἐστὶν ὅμορος κηλωνίδες, *basis & subjectum est vox* κηλωνίδες; *quo fit ut* εἰσὶν *dicendum fuerit. Similiter in illo Thucyd.* καὶ

ὅτι

ὅτι Μυκῆναι μικρὸν ἦν, & quia Mycenæ parvum quid erat. *dicendum fuit ἦσαν, quia vox* Μυκῆναι *basis est; cùm de illa alterum illud appositum* μικρὸν *enuntietur. Pari modo in exemplo, antea ex Aristotele adducto, requirebat ratio communis Syntaxeos* ὄντα *vel* ὄντες*: quia verba illa*, ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη, *sunt subjectum: de quibus quæritur, quare moribus sint similia. At Aristoteles appositum illud ad proximam vocem* φωνῇ *retulit. Quem loquendi modum imitati sunt Latini. Terent.* Paupertas mihi onus visum est, & miserum & grave. *Cic.* O delirationem incredibilem! Non enim omnis error stultitia dicenda est. *Latinè dicere oportebat:* Paupertas mihi onus visa est. Non enim omnis error stultitia dicendus est. *Quia basis seu subjectum orationis est*, paupertas *&* error.

EXCEPTIO VII. Quorumdam adjectivorum substantiva elegantiùs supprimuntur, quam exprimuntur.

πρὸς ὀρθὴν	Subauditur.	γραμμὴν, vel γωνίαν. *ad lineam, vel angulum rectum.*
τὴν ἐπὶ θάνατον ἰέναι		ὁδόν. *ire viam, quæ ducit ad mortem.*
ἀξίαν ἀποτίνειν		τιμωρίαν. *dignam pœnam solvere.*
ἑτέραν τρέπεσθαι		ὁδόν. *aliâ viâ ire.*

ANNOTATIO.

Sic Latinè dicimus. Bibere calidam, frigidam, *subintellecta voce* aquam. *Et Græcè* θερμῷ λοῦεσθαι, lavari calidâ: ψυχρὸν πίνειν, *id est*, ὕδωρ, bibere frigidam.

EXCEPTIO VIII. Substantivum adjectivo, qualecumque illud sit, additum, sæpe mutatur in genitivum. οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων. *homines nauci.* σπουδαῖοι τῶν ἀνθρώπων. *Homines frugi.* Polyb. τὰ βαρέα τῶν ὅπλων. *Gravis armatura.*

ANNOTATIO.

Idem Latini nonnumquam faciunt. Nigræ lanarum, *pro* nigræ

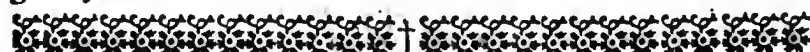
nigræ lanæ : ovorum oblonga, *pro* oblonga ova, *apud Plinium. Vide Emmanuelem in regula de partuivis.*

Exceptio ix. Adjectivum mutatur aliquando in genitivum nominis abstracti. *οἰκονόμος τῆς ἀδικίας*, id est, *ἄδικος. Injustus œconomus. στεφανίσκοι ὑακίνθων*, id est, *ὑακίνθινοι. Corolla hyacinthina. βωμὸς λίθου*, id est, *λίθινος. Ara lapidea.*

Exceptio x. Cum duo adjectiva concurrunt, alterum fit substantivum. Lucian. *γυναικεῖον στρατιωτικόν. muliebris exercitus.*

Exceptio xi. Ipsa substantiva ponuntur interdum adjectivè. *τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐξέμαθον. Didici Græcam linguam.* Ἑλληνὶς *πόλις. Civitas Græca.*

Exceptio xii. Præpositio cum suo casu fungitur vice adjectivi. *ἡδονὴ μετὰ δόξης*, id est, *ἡδονὴ ἔνδοξος. Voluptas honesta. ὁ μετ' εὐκλείας θάνατος*, id est, *εὐκλεής. Mors gloriosa.*

CAPUT IV.

DE

CONSTRUCTIONE

ARTICULI PRÆPOSITIVI.

Regula i. Articulus præpositivus convenit cum nomine, pronomine, & participio, genere, numero, & casu, sicut adjectiva & substantiva, de quibus capite præcedenti diximus. *ὁ λόγος, sermo, ἡ τιμὴ, honor, τὸ ξύλον, lignum.*

ANNOTATIO.

De officiis hujus articuli dictum est nonnihil in Grammatica, cap. 2. Illis in præsentia omissis; Attica sunt ista, τὼ πόλεε, τὼ φύσεε, τὼ χεῖρε, τὼ ἡμέρα, τὼ τέχνα. De quibus jam

capite superiori, & libro I *satis dictum est. Illud etiam Sophoclis in Tyranno, peculiare est*: καὶ τί με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; & quam rem necessariam adeò cupis à me consequi? *pro* τῆς χρείας. *In illis item*, ἡ γναθαίνιον, ἡ γλυκέριον, *potiùs ad sententiam, quam ad structuram, respicitur; cùm feminina censeantur, quæcumque mulieribus nomina tribuuntur.*

REGULA II. Sicut in adjectivis eleganter aliquando subintelligitur substantivum, ita etiam in articulis. τῇ μὲν ὕδωρ φορεῖ, τῇ δ' ἑτέρᾳ τὸ πῦρ, subauditur, χειρί. *Alterâ fert aquam, alterâ verò ignem*, scilicet *manu*. τὴν ἐμὴν ξυνῆκας. *intellexisti meam*; id est, γνώμην, *mentem & sententiam.*

REGULA III. Cum Græci filium aut filiam alicujus significare volunt, faciunt id per articulum masculinum vel femininum, genitivo patris matrisve præpositum. ὁ Ἐπάφου, ὁ Φιλίππου, subauditur υἱός, *filius. Epaphi filius, filius Philippi.* ἡ Διός, subauditur θυγάτηρ, *filia Iovis.*

ARTICULUS cum genitivo nominis substantivi possessionem effectumque significat. τὰ τῶν φίλων, τὰ τῆς τύχης. *Res amicorum, res fortunæ.* τὰ Ὁμήρου, *scripta Homeri.* τὰ Ἀριστοτέλους, *scripta Aristotelis.*

ANNOTATIO.

Interdum idem significat articulus cum nomine, quod nomen, cujus obliquo præponitur. τὰ τῆς τιμωρίας, *id est*, τιμωρία, supplicium. τὰ τῆς εὐθυμίας, *id est*, εὐθυμία, lætitia, *seu* status animi tranquillus.

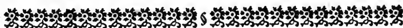
REGULA IV. Articulus neutri generis præponitur quibuscumque vocabulis & orationibus τεχνικῶς & pro se ipsis acceptis. τὸ ἄνθρωπος, id est, *hæc dictio*, ἄνθρωπος. τὸ γυνή, id est, *hæc vox* γυνή.

ANNOTATIO.

Conjunguntur articuli non tantùm cum nominibus & partici-

ticipiis, ſed etiam cum pronominibus. ὁ ὑμέτερος, veſter; ὁ ἐμός, meus. *Cum adverbus & præpoſitionibus, & cum verbis infinitivi modi; ut inferiùs ſuis locis declarabitur. Non habent tamen omnia nomina articulos; nam neque apud Latinos omnibus præponi poſſunt,* hic, hæc, hoc, *quæ tria articulo præpoſitivo aliqua ex parte reſpondent.*

Ceterùm de collocatione articuli in ipſa orationis ſtructura, non eſt quod hîc dicatur; certiùs & meliùs obſervatione & lectione auctorum, & admonitione quoque magiſtrorum, quam regulis Grammaticorum, diſcitur.

CAPUT V.

DE

CONSTRUCTIONE ARTICULI POSTPOSITIVI,

SEU DE RELATIVIS.

D*iximus in Grammatica capite 2, articulum hunc reſpondere relativo* qui, quæ, quod: *de quo ſequentes regulas accipe.*

REGULA I. Relativum ὅς, ἥ, ὅ, præponitur interdum antecedenti in eodem genere, numero, & caſu, ſicu: apud Latinos. Demoſth. χρὴ μὰ Δί᾽, οὐχ ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν κατασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι. Ordo verus hic eſſet: οὐ χρὴ βασκαίνειν καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι ταύτην τὴν δύναμιν, ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει κατασκευάζειν. *Oportet ſanè non perſtringere invidioſè, ac convellere eas vires, quas Diopithes urbi comparare videtur.*

REGULA II. Relativum poſt antecedens poſitum, concordat cum illo non tantùm in genere & numero, ſed

& in casu. Aristoph. τάλαιν' ἐγὼ τῆς ὕβρεως, ἧς ὑβρίζομαι. *Misera ego ob injuriam, quâ afficior.* Isocrat. τοῖς γὰρ ἄλλοις, οἷς ἔχομεν, ὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων διαφέρομεν. *Alijs quæ habemus,* (ad verbum, *quibus habemus,*) *nihil differimus à ceteris animalibus.* χρῶμαι βιβλίοις, οἷς ἔχω. *Utor libris quos habeo.* (ad verbum, *quibus habeo.*) ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἔπεμψε. *Ex epistolis, quas misit.*

REGULA III. Interdum subticetur antecedens. Lucian. δεδέσθω, μεμνημένος ὧν ἔπραξεν, pro ἐκείνων, ὧν ἔπραξεν. *Ligetur, memor eorum quæ fecit.* Xenoph. χαριζόμενον οἵῳ σοι ἀνδρὶ, pro τοίῳ, οἵῳ. *Gratificantem tali viro, qualis tu es.*

REGULA IV. Sæpe relativum & antecedens more Latinorum construuntur. Halicar. χάριν οἶδα τῆς τιμῆς, ᾗ με τιμᾶτε. *Gratias ago pro honore, quo me honoratis.* Idem: περὶ τῶν νόμων, οὓς ἐσπούδαζον οἱ δήμαρχοι γραφῆναι. *De legibus, quas irrogari volebant tribuni.*

ANNOTATIO.

Græcam loquendi formam expressisse videtur Cornif. ad Heren. Inter insinuationem, *inquit*, & principium hoc interest, quia principium ejusmodi debet esse, ut statim apertis rationibus, quibus præscripsimus, (*pro* quas præscripsimus) aut benevolum, aut attentum, aut docilem faciat auditorem. *Et Terent.* Restitue in quem me accepisti locum, *pro* Restitue me in locum, in quo me accepisti.

REGULA V. Si relativum ponatur inter duo substantiva, cum alterutro consentire poterit. etiamsi alterum sit proprium. Lucian. πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, οὓς φωλεοὺς εἶναι νομίζεις. *Civitates illæ sunt, quos tu specus arbitraris.* Plato: λόγοι μέν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν. *Rationes in singulis nostrûm sunt, quas spes nominamus.*

ANNOTATIO.

Interdum nec cum antecedente, nec cum consequente videtur rela-

relativum consentire. Marci 12. χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Vidua pauper misit duo minuta, quod est quadrans.

REGULA VI. Partitivum singulare refertur non rarò apud Græcos per relativum plurale. Xenoph. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους, ἐάν τις φανερὸς γένηται ἢ κλέπτων, ἢ βαλαντιοτομῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία. *Nam secundum leges, si quis furetur, crumenasve præcidat, mors illis mulcta est.* τούτοις, pro τούτῳ. Sophoc. in Antigone:

Ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
Ἢ γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
Οὗτοι διαπτυχθέντες ὤφθησαν κενοί.

Quicumque enim solùm vel sapere, vel linguam, qualem, præter illum, nemo alius, animumque se habere existimat, hi repudiati, vacui & inanes conspecti sunt. οὗτοι, *pro* οὗτος.

ANNOTATIO.

Simile est illud Terentii:

Si quisquam est, qui placere se studeat bonis
Quam plurimis, & minimè multos lædere,
In his poëta hic nomen profitetur suum.

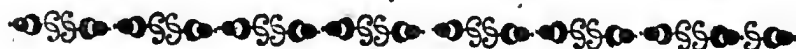
Licet autem οὗτοι *&* τούτοις, *ab* οὗτος, *sint demonstrativa pronomina, sæpe tamen usurpantur relativè; ut etiam* hic, hæc, hoc, illud.

REGULA VII. ἡλίκος, *quantus;* οἷος, *qualis;* ὅσος, *quantus;* & cetera id genus nomina, quando relativa fiunt; cum substantivo sequente frequenter genere non conveniunt. Aristot. τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται, ὅσον μόσχος διμήνιος ἢ τριμήνιος. pro τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται τοσοῦτον, ὅσος μόσχος. *Tantus est embryo, quantus vitulus bimestris vel trimestris.* Idem: τὸ ἐλεφάντων ἔμβρυον, ἡλίκον μόσχος ἐστίν, pro ἔμβρυον τηλικοῦτο, ἡλίκος ὁ μόσχος. *Elephantum tantus est embryo, quantus vitulus.* Teoph. σπείρουσι δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὄρυζον· τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ζειᾷ, καὶ περιπτισθὲν, οἷον χόνδρος, id est, τοσοῦτον, οἷος χόνδρος. *Serunt etiam id*

id quod vocatur oryzon; est verò hoc simile zea, purgatumque tantum, quantum granum.

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus in comment. cujusmodi est etiam hoc Theophrasti: πάχος ἡλίκον ὁ δάκτυλος ὁ μέγας τῆς χειρὸς, *pro* πάχος τηλικοῦτον, ἡλίκος ὁ δάκτυλος. Crassitudo tanta, quantus magnus est digitus. *Idem:* μεγέθει μὲν ἡλίκος ῥόα, τῷ σχήματι δὲ περιμήκης, *pro* μεγέθει μὲν τηλικοῦτος (φοῖνιξ) ἡλίκη ἡ ῥόα Magnitudine tanta est palma, quanta malus punica, figurâ verò prælonga. *Ceterùm quæ & cur dicantur relativa substantiæ, accidentis, & diversitatis, vide apud Emmanuelem. Relativa accidentis, apud Græcos sunt;* ἡλίκος, ὅσος, quantus; οἷος, qualis; πόσοι, quot; πόσος, quotus; ἀνὰ πόσους, quoteni; ποσαπλοῦς, ποσαπλάσιος, quotuplex; ποσαετὴς, quotennis; ποταπὸς, cujas.

CAPUT VI.

DE

PRONOMINE.

REGULA I. Græcis usitatum & liberum est, substantivo adjungere genitivum pronominis primitivi, loco pronominis possessivi. πατὴρ ἡμῶν, pro ἡμέτερος. *Pater noster.* οἶκός σου, pro οἶκος σός. *Domus tua.* χειρὶ ἐμοῦ, pro χειρὶ ἐμῇ. *Manu mea.*

ANNOTATIO.

Hinc fit, ut pronomina cum suo adjuncto non semper casu conveniant. Quia tamen possessiva in genitivos primitivorum,

&

& primitiva in possessiva resolvi possunt, ideo facile est pronomen ejusque appositum conciliare in casu. ὁ φίλος μου, ὁ φίλος ἐμὸς, amicus meus. *Oratores plerumque addunt articulum.* ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, pater meus. ἡ μήτηρ ἡ σὴ, mater tua.

Utebantur autem veteres Romani, Græcorum exemplo, genitivis primitivorum pro possessivis, ut docet ex Gellio Emmanuel in regulis pronominis: Si dicere velis *patrem mei*, pro *patrem meum* (*inquit ille*) quo Græci modo, τὸν πατέρα μου, dicunt; inusitatè quidem, sed rectè profectò, eaque ratione dices, quâ Plautus dixit *labori mei*, pro *labori meo. Cicero præterea primitivum pro possessivo, Græcorum more, aliquando accepit; ut docet Budæus non longè ab initio sui commentarij.*

Regula II. Pro possessivis usurpantur quoque genitivi compositi, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, cùm in eadem persona manetur. Isocrat. παράδειγμα καταστῆσαι τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ τοῖς ἄλλοις βούλομαι: *Meos mores aliis tamquam exemplum ad imitandum proponere volo.*

Regula III. Sicut apud Latinos genitivi *mei, tui, sui* aliquando activè, aliquando passivè usurpantur; ita etiam ἐμοῦ seu μου, σοῦ & οὗ apud Græcos. Activè quidem in exemplis supra allatis; passivè in his: Soph. πρὸς βίαν ἐμοῦ. (ad verbum) *ad violentiam mei*, id est, *me invito, me coacto.* Æschyl. οὐ γὰρ νενίκησθ', ἀλλ' ἰσόψηφος δίκη ἐξῆλθ' ἀληθῶς, οὐκ ἀτιμίᾳ σέθεν *Non enim victi estis, sed parium suffragiorum sententia exivit verè, non ad ignominiam tui.*

Regula IV. Ipsa possessiva passivam interdum significationem habent. Plato: καί μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς, εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ. *Ne mihi succenseas, dicam enim tua benevolentia*, id est, *pro mea in te benevolentia.* Homer. ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ, — μελιηδέα θυμὸν ἀπηῦρα. *Sed me tui desiderium & tua cura, inclyte Ulysses, vitâ privarunt.* Sophoc. τῷ μῷ πόθῳ κατέφθιτο. *Mei desiderio extabuit.* Demosth. ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ. *Mei lædendi caussâ.*

ANNOTATIO.

Etiam apud Latinos passivè reperies possessiva usurpata. Terent. Phorm. Nam neque negligentiâ tuâ, neque id odio fecit tuo, *pro* tui. *Idem Heaut.* Facilè scires desiderio id fieri tuo, *pro* tui.

Regula v. Possessivis additur nonnumquam genitivus possessoris, seu agentis. Lucian. ὅλως γὰρ τἀμὰ οὗτοι σπαθῶσι, τοῦ κακοδαίμονος. *Hi verò omnino res meas infelicis dilapidant.* Nazian. ἐμὸς ὁ κίνδυνος, ἐμὸν τὸ γέρας, τοῦ τῆς ψυχῆς οἰκονόμου, καὶ τελειοῦντός σε διὰ τοῦ βαπτίσματος. *Meum est periculum, meum ipsius præmium est, animam tuam gubernantis, teque per Baptismum perficientis.* Homer. δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος. — *levir meus impudicæ erat.*

ANNOTATIO.

Idem apud Latinos fit, ut multis exemplis ostendit Emmanuel. Jam sufficiat illud Horatii Serm. 1. Sat. 4.

——— cùm mea nemo
Scripta legat vulgo recitare timentis.

Regula vi. Relativum αὐτὸς dativum habet. Demosth. δεῖ τὸν εὔνουν καὶ δίκαιον πολίτην ταὐτὰ λυπεῖσθαι, καὶ ταὐτὰ χαίρειν τῷ δήμῳ. *Oportet benevolum & justum civem eadem dolere & eadem gaudere populo.*

ANNOTATIO.

Ejusdem constructionis exempla habent Latini, Horat. ad Pison. Invitum qui servat, idem facit occidenti. ταὐτὸ τῷ κτείνοντι.

Regula vii. Idem ferè usus est reciprocorum οὗ, ὅς seu ἑὸς, σφέτερος, ἑαυτοῦ apud Græcos, qui *sui*, *suus*, *suiipsius*; apud Latinos. Fit enim transitio tertiæ personæ in seipsam, aut in possessionem ejus, aut rei possessæ in possessorem.

ſorem. Antocid ἔφη γὰρ εἶναι ἀνδράποδόν οἱ ἐν Λαυρείῳ. *Dicebat enim ſibi eſſe mancipium in Laureo.* Lucian. δεῖταί ἐπιμηκεστέραν γένεσθαί οἱ τὴν νύκτα. *Petit ſibi longiorem fieri hanc noctem.*

Hom. τοῖσιν δ' ἡγεμόνευεν ἑὰ πρὸς δώματα Νέστωρ. *His praeibat Neſtor ad ſuas aedes.*

Matth. 10 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν. *Qui invenit animam ſuam, perdet illam* Demoſth. Εὔφραιος ἀπέσφαξεν ἑαυτόν *Euphraus occidit ſeipſum.* Thucyd. εἴ τινες ἴδοιέν πῃ τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάῤῥησαν ἄν. *Si qui viderant alicubi ſuos vincere, animam recipiebant.*

Exceptio viii. Pronomina hæc accipiuntur interdum non ἀντιπαθῶς, id eſt, non ita, ut actio reflectatur in ſeipſum Nazianz. ἐπειδὴ οἱ φανῆναι πλῆθος πολύ, οἷ pro αὐτῷ *Poſtquam ei magna multitudo apparuit.* Pauſ. καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα *Eique natum eſſe filium Phaëthontem* Hom ἰδνώθη, θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ, (οἱ pro αὐτῷ, in utroque loco) *dolore ſe incurvavit, & calida ei excidit lacryma.* Thucyd μέγιστον μεθ' ἑαυτὸν, pro μετ' αὐτόν. *Maximum poſt ipſum.*

ANNOTATIO.

In his locis uſurpantur reciproca pro relativis; quod in Latina quoque lingua contingit, ut Budæus & Emmanuel demonſtrant. Lucanus:

——quæ nox ſibi proxima venit
Inſomnis, viduo tum primùm frigida lecto.

ſibi *pro* ei: *Cic.* Res erat & cauſſa noſtra eò loci, ut erigere oculos & vivere videretur, quiſquis erat, qui aliquam partem ſceleris Clodiani attigiſſet, quocumque venerat, quod judicium ſibi cumque erat, damnabatur. ſibi *pro* ipſi. *Plato:* ἐπειδὴ δὲ οὗ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον. Cùm autem anima ejus exiſſet, cum multis iviſſe, eoſque ad lo-

cum quemdam admirandum perveniſſe. ȣ̓ *pro* αὐȣ̃, σφᾶς *pro* αὐτȣ̃ς *poſito. Ad verbum ita vertitur:* Cùm autem anima ſua exiſſet, cum multis iviſſe, ſeque ad locum quemdam, &c.

Porrò cùm ἑὸς *vel* ὅς, ſuus, *non modò* τ̃ ἴδιον ἑαυτȣ̃, *ſed abſolutè etiam* τὸν ἴδιον *ſignificet apud Græcos, fit ut in libris Græcis & Latinis, imitatione Græcorum, nonnumquam reciproca eo loco poſita reperias, cui minimè convenire videantur. Plaut. Mercat.* Iubet ſalvere ſuus vir uxorem ſuam. *Cic.* Hic, Tito fratre ſuo cenſore, qui proximus ante me fuerat, elapſus eſt. *Et pro Rabir.* Nec illius animi aciem perſtringit ſplendor ſui nominis. *Quibus omnibus locis* ſuus *idem eſt quod* ἴδιος, proprius: *Sicut & in illo Cic. ad Atticum lib. 9.* Ulciſcentur illum mores ſui; *& in alijs de quibus Emmanuel.*

Regula IX. Relativum αὐτὸς ponitur interdum loco reciproci. Nazianz. ὁρῶν ȣ̓̃ν τὴν τȣ̃ δήμȣ κίνησιν ἐπ' αὐτὸν, pro ἐφ' ἑαυτόν. *Videns igitur motum populi contra ſe. Apocalyp. 9* ϗ ἔχȣσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα. *Et habent ſuum regem,* ſeu, *& habent ſuprà ſe regem.*

ANNOTATIO.

Hæc relativi, in locum reciproci, ſubſtitutio efficit aliquando orationem ambiguam, ut notat Budæus. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις ȣ̓̃ ἂν θῇ πάντας τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς ὑπὸ τȣ̀ς πόδας αὐτȣ̃. I Cor. 15. *Ubi dubites, inquit Budæus,* ſuis *an* ejus *intelligere debeas.* Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos ſub pedibus ejus.

Regula X. ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλȣς, ſimilem habent cum pronominibus conſtructionem; & Latinè redduntur interdum per adverbium *invicem* au: *mutuò*; interdum per nomina *alter alterum*, vel *inter ſe*; & reguntur à verbo, cui copulantur. Ariſtot. τȣ̀ς ἀγαθȣ̀ς χρὴ εὔνοεῖν ἀλλήλοις. *Bonos decet inter ſe eſſe benevolos.* Idem. ὡς τὰ πολλὰ ἄνθρωποι

θρωποι διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦσιν ἀλλήλους. *Ut plurimum homines propter utilitatem diligunt inter se.*

CAPUT VII.

DE CONSTRUCTIONE TRANSITIVA NOMINUM SUBSTANTIVORUM.

REGULA I. Quotiescumque duo nomina substantiva rerum diversarum in oratione continuantur, alterum erit genitivi casus. ἀετοῦ γῆρας. *Senectus aquilæ.* ἀτυχία τοῦ βίου. *Infelicitas vitæ.*

EXCEPTIONES.

EXCEPTIO I. Licet substantiva ad eamdem rem pertineant, alterum tamen ponitur frequenter in genitivo. πόλις Ἀθηνῶν, pro πόλις Ἀθῆναι. *Civitas Atheniensis.* πτολίεθρον Τροίης, pro πόλις Τροία. *Urbs Troia.*

EXCEPTIO II. Aliquando loco genitivi ponitur præpositio cum suo casu. ἀτυχία περὶ τὸν βίον, id est, ἀτυχία βίου. *Infelicitas vitæ.*

EXCEPTIO III. Substantivum cum suo genitivo sæpe est tantùm rei alicujus periphrasis, valde usitata Poëtis. βίη Πριάμοιο, *vis Priami*, id est, *Priamus.* ἲς Τηλεμάχοιο. *Robur Telemachi*, id est, *Telemachus.* συὸς χρῆμα, σῦς, *sus.* Hom. υἷες Ἀχαιῶν. *Achivi.* Lucian. γραφέων παῖδες. *Pictores.*

ANNOTATIO.

Hujus circumlocutionis occurrunt etiam exempla apud Latinos; Fortis equi vis, *id est*, equus, *apud Lucretium.* Odora canum

 num

num vis, *id est*, canis, *apud Virg.* Mitis sapientia Læli, *id est*, Lælius, *apud Horat.*

REGULA II. In nominibus propriis gentis & cognationis, omittitur apud Græcos substantivum. Ἰάκωβος Ζεβεδαίου, *Jacobus Zebedai*, nempe παῖς, *filius*. Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου. *Alexander Philippi* παῖς, vel υἱὸς, *filius*. Ἀλέξιδι τῷ Ἀριστοδίκου, subauditur ἀδελφῷ *Alexidi fratri Aristodici*, apud Lysiam Lucian. Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, *Ptolemaus Lagi filius.*

Interdem additur substantivum Πολύδωρος Ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς κισσέως. Eurip. *Polydorus Hecuba filius.*

ANNOTATIO.

Hinc illa apud Virg. Deiphobe Glauci, *nempe* filia. Hectoris Andromache, *nempe* uxor.

REGULA III. Adjectiva cùm substantivè ponuntur, more substantivorum construuntur. substantivè autem ponuntur potissimùm adjectiva neutra cum articulo τὸ, idemque planè valent, quod abstracta. Demosth. τὸ δὲ θεοῦ εὐμενὲς ἡμῖν συναγωνίζεται. *Dei benevolentia nos adjuvat.* τὸ εὐμενὲς, pro εὐμένεια, ἔννοια, *benevolentia*. τὸ νέον τῆς πόλεως, pro ἡ νεότης. *Juventus civitatis.* τρέπει πανταχοῦ τὸ τραχὺ ἀπωθεῖσθαι, pro τὴν τραχύτητα. D. Basil. *Asperitatem ubique repellere decet.*

ANNOTATIO.

Valde usitatum est apud Gracos, concreta pro abstractis ponere, τὸ δίκαιον, τὸ σοφὸν, τὸ εὐσεβὲς, τὸ ἀσεβὲς, *pro* δικαιοσύνη, σοφία, εὐσέβεια, ἀσέβεια. justitia, sapientia, pietas, impietas. *Quod non tantùm nominibus contingit, sed etiam participiis:* τὸ θυμούμενον, *id est*, θυμὸς, ira, odium, *apud Thucyd.* & τῷ ξενίζοντι, *pro* τῷ ξενισμῷ, novitate, insolentiâ, *apud Diodorum.*

Pertinent etiam huc nonnulla, qua supra cap. 3. commemoravi-

ravimus. τὸ Ἰωνικὸν τῆς στολῆς, Ionica stola: τὸ βαρβαρικὸν τῆς γλώττης, barbara lingua: *pro* Ἰωνικὴ στολὴ, βαρβαρικὴ γλῶττα. *Sic* τὰ ἄδηλα τῆς τύχης, incerta fortunæ, *& alia hujus generis substantive poni solita, quæ Latini non infeliciter sunt imitati; ut* Opaca nemorum. Incerta viarum. Incerta casuum.

Prædictis adde hæc. εἰς τοῦθ' ἥκεν ἀναιδείας, μανίας, ἀνοίας. Eò processit impudentiæ, insaniæ, stultitiæ, *pro* εἰς ταύτην ἀναίδειαν, μανίαν, ἄνοιαν. *Herodian.* εἰς τοσοῦτον προεχώρησεν ὕβρεως, eò venit injuriæ. *pro* εἰς τοσαύτην ὕβριν. *Qui loquendi modi passim apud auctores obvij sunt.*

Regula iv. Substantiva cùm ad laudem vel vituperationem referuntur, genitivo vel dativo gaudent. ἀνὴρ μεγάλης βουλῆς. *Vir magni consilij.* ἄνθρωπος ἀχαλίνου στόματος: *Homo effrenati oris.* Demosth ἐστι γὰρ φύσει μὲν ὁ Λεύκων δήπου ξένος. *Genere & natione est Leucon peregrinus.*

ANNOTATIO

Usitatiùs tamen hæc & similia efferuntur apud Græcos synecdochicè per accusativum. ἀνὴρ μέγας βουλήν. ξένος τὸ γένος, peregrinus genere. *De quo pluribus infra.*

Antequam porrò hoc caput finiamus, aliquid dicendum videtur de Syntaxi interrogationis & responsionis.

Regula v. Interrogatio & responsio casu conveniunt, sicut apud Latinos. Laërtius: τί γλυκὺ ἀνθρώποις; ἐλπίς. *Quid dulce hominibus? spes.*

Interdum discrepant, quando scilicet per pronomen possessivum respondetur, aut sensûs potior ratio habetur quam vocis; quod tunc præcipuè fit, cùm idem verbum plures casus admittit. τίνος ἐστὶν ὁ λόγος; ἐμός. *Cujus est oratio? mea.*

Eurip. θανάτῳ δὲ ποίῳ φησὶ Μενέλεων θανεῖν; οἰκτρότατον. *Qua morte ait Menelaum perijsse? miserrimà.* Dicimus enim θνήσκω θανάτῳ, καὶ θάνατον.

ANNOTATIO.

Ut interrogativa substantiæ & accidentis semper habeantur in promptu, visum est illa hîc subjicere. Substantiæ ergo interrogativa sunt: πότερος; uter? ἕτερος, alter; οὐδέτερος, neuter. τίς; quis? ἄλλος, alius; οὐδεὶς, nemo.

Interrogativa accidentis numerantur sequentia. Ποῖος; qualis? ἀπαίδευτος, indoctus; πεπαιδευτὸς, doctus; κακὸς, malus; ἀγαθὸς, bonus. Πηλίκος; quantus? μέγας, magnus; μικρὸς, parvus; δεκάπηχυς, δωδεκάπηχυς, decem, duodecim cubitorum. Πόσου; quanti? πολλοῦ, magni; ὀλίγου, parvi. Ποταπὸς; cujas? Γερμανὸς, Germanus; Ἕλλην, Græcus; Ἰταλιώτης, Italus. Πόσα; quot? δύο, duo; τρία, tria. Πόστος; quotus? πρῶτος, primus; δεύτερος, secundus Ποσαπλοῦς; quotuplex? διπλοῦς, duplex; τριπλοῦς, triplex; τετραπλοῦς; quadruplex. Ποσαπλάσιος; quotuplex? διπλάσιος, duplus; τριπλάσιος, triplus. Ποστημόριον; quota pars? τριτημόριον, τεταρτημόριον. Ποσαετὴς; quotennis? quot annorum? διετὴς, biennis; τριετὴς, triennis. Ποσαῖος; quoto die? δευτεραῖος, τριταῖος, secundo, tertio.

CAPUT VIII.

DE CONSTRUCTIONE TRANSITIVA NOMINUM ADJECTIVORUM.

QUædam adjectiva genitivum, quædam dativum, alia utrumque; alia denique accusativum habent; de singulis ordine dicemus.

GENITIVUS POST ADJECTIVUM.

REGULA I. Adjectiva, quæ Scientiam, Communionem, Dignitatem, Copiam, Curam, Desiderium, & his contra-

contraria ſignificant, genitivo junguntur.

Scientiam.

Lucian. ἔμπειρος τοῦ χωρίου. *Peritus loci.* Ariſtot. ἄπειρος τῶν πράξεων ὁ νέος. *Juvenis eſt rerum imperitus.*

Communionem.

Herodian. κοινωνὸς τῶν ἀπορρήτων. *Particeps ſecretorum.* Xenoph. ἰσόμοιρος πάντων. *Omnium ex æquo particeps.* Hom. τιμῆς ἔμμοροι. *Participes honoris.*

Dignitatem.

Homer. ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. *Vir medicus multis viris æquivalet.* Demoſth. ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης. *Indignum gloriâ majorum.* Xenoph. ἐπαίνου ἄξιος μᾶλλον, ἢ μέμψεως. *Magis laude dignus, quam reprehenſione.*

Copiam.

Ariſtoph. τὸ φρέαρ ἐλαίου μεστόν. *Puteus plenus olei.* Lucian. κενὴ ὀϊστῶν ἡ φαρέτρα. *Pharetra inanis ſagittarum.* ἀφνειὸς βιότοιο. *Dives opum.* πένης ἀργυρίου. *Inops pecuniæ.* Herodian. χώρα εὔφορος πάντων. *Regio omnium ferax.*

Deſiderium.

Nazianz. διψαλέος αἵματος. *Sitiens, cupidus ſanguinis.* Lucian. φιλομαθὴς τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων. *Studioſus Græcarum litterarum.* Ariſtot. ἀνόρεκτος αἰσχρᾶς ἡδονῆς. *Non appetens turpis voluptatis.* Lucian. ἀμελὴς τῶν μουσῶν. *Negligens Muſarum.*

ANNOTATIO.

Conveniunt ferè Latini cum Græcis in hac regula; niſi quod adjectivum, dignus *&* *ſimilia ipſi cum ablativo conſtruunt; quamvis etiam cum genitivo reperias. Balbus ad Cicer. lib.* 8 *ad Attic.* Obſecro te, mi Cicero, ſuſcipe curam & cogitationem digniſſimam tuæ virtutis. *Virg.* 12. *Æneid.*

Deſcendam magnorum haud umquam indignus avorum.

rum. *Et sæpe in sacris litteris similis Syntaxis occurrit.*

Regula ii. Genitivum quoque habent adjectiva pretij seu Emptionis, Diversitatis, Accusationis, Damnationis, Absolutionis, & quæ constant particula α privante, & Denominativa in κὸς; & his contrarium significantia, itemque Numeralia ordinis.

Pretii seu *Emptionis.*

Æschyn. αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία *Virtus venalis est sanguine.* Demosth. πολλοῦ ἄξια. *Magni pretij* Lucian. πόσου νῦν ὁ πυρός ἐστιν ὤνιος; *quanti nunc venditur frumentum?*

Diversitatis.

Plato 2 de Rep. οὐδὲν ἐν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιεῖ. *Nihil diversum ab altero facit.* Demosth. οὐδὲν ἀλλότριον ἐποίησε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, οὐδὲ τοῦ τρόπου *Nihil alienum fecit a sua patria, neque à suis moribus.* Lucian παῦσε με ἄλλον ποιῶν σεαυτοῦ. *Desine me alium à te facere.*

Accusationis & *Absolutionis.*

Aristot ἔνοχος δεσμοῦ. *Reus vinculi*, seu *ut vinciatur*. idem. ἔνοχος ἱεροσυλίας *Reus sacrilegij.* Plato: ὑπόδικος ἀσεβείας. *Reus impietatis.* Eurip. ἁγνὰς χεῖρας αἵματος φέρεις *Manus habes puras a sanguine.* καθαρὸς πάντων τῶν ἐγκλημάτων. *Purus omnium criminum.*

Nomina cum particula α privante.

Demosth ἀθῷος τῆς Φιλίππου δυναστείας *Liber à dominatu Philippi* Aristot. ἀδάπανος χρημάτων εἰς τὸ δέον. *Parcus pecuniarum in re necessaria.* Xenoph. ἐπιθυμιῶν ἀκρατής. *Cupiditates continere non valens.*

Denominativa in κὸς.

D. Basil. ἀγαθὸς θεός, καὶ ἀγαθῶν παρεκτικός. *Deus bonus est, & dator bonorum.* Aristot καθάπερ ἐστὶ φυλακτικὸν σώματος ὑγίεια, οὕτω τῆς ψυχῆς φυλακτικὸν καθέστηκε παιδεία. *Ut sanitas corpus, sic doctrina conservat animam.*

Nu-

Numeralia ordinis.

Heliod. Ὅμηρος πάντα δεύτερα γαστρὸς ποιεῖται. *Homerus omnia ventri posthabenda censet.* Athen. νόμων ἐμπειρίᾳ οὐδενὸς δεύτερος. *Legum cognitione nulli secundus.*

ANNOTATIO.

Adjectiva Diversitatis nonnumquam genitivum apud Latinos quoque regunt. Cicero. 1 *de Finibus*: Quis alienum putet esse ejus dignitatis, quam mihi quisque tribuit? *Quod ipsum etiam de multis, ex privante particula* in, *compositis dicendum est. Nam ut Græcis* α, *ita Latinis* in *privat. Exempla invenies apud Emmanuelem in scholiis regula de Genitivo post nomen adjectivum.*

Illa denominativa in κὸς, *Latinè vix commodè ad verbum exprimi possunt uno verbo, nisi quis barbaro vocabulo velit uti. Neque enim* τρόπον ποριστικὸν τοῦ βίου, *rectè interpretaberis*, rationem necessariorum suppeditativam; *sed vel* suppeditatricem, *vel* suppeditantem, *vel periphrasi*, quæ necessaria suppeditat. *Quamvis hæc vim vocis illius Græca non exprimat.*

EXCEPTIONES.

Exceptio I. Quædam ex supradictis vocabulis construuntur etiam cum dativo. Lucian. ἔνοχος τοῖς νόμοις. *Reus legum* Matth. 5. ἔνοχος τῇ κρίσει, τῷ συνεδρίῳ. *Reus judicij*, vel *reus judicio: reus concilio*, ut vertit interpres sacer. Plato: ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας τῷ υἱεῖ. *Alienos à filio*, seu *filio*. Quale est illud M. Tullij pro Cæcin. *Quod illi caussa maximè est alienum.*

Exceptio II. Dativum itidem habent Denominativa in κὸς, quæ derivantur à verbis habentibus dativum. Aristot. τοῖς πάθεσιν ἀκολουθικὸς ὁ νέος. *Juvenis sequitur affectus.* Nam verbum ἀκολουθεῖν dativum regit. Sunt & alia nonnulla, de quibus infra.

Exceptio iii. Quædam adjectiva habent genitivum per Eclipsin, deficiente scilicet ἕνεκα. Lucian. μακάριε τῆς θέας. *Felix qua hac videris.* ἄθλιος τῆς τύχης. *Miser ob fortunam.* Utrobique subauditur ἕνεκα.

Exceptio iv Genitivo junguntur Partitiva, ut apud Latinos. Pind. γειτόνων πολλοί. *Multi vicinorum.* μόνη τῶν πόλεων. *Sola civitatum.* ἕκαστον τῶν ζώων. *Unumquodque animalium.* Vide Emmanuelem.

DATIVUS POST NOMEN

ADJECTIVUM.

Regula i. Adjectiva quibus Commodum, Voluptas, Gratia, Favor, Similitudo, Æqualitas, Fidelitas; Mos, & Consuetudo, & his contraria significantur, dativum habent non secus atque apud Latinos. Exempla passim sunt obvia.

Regula ii. Prædictis adde adjectiva quædam passivæ significationis à verbis deducta, & Latinis in BILIS (ut *amabilis*) respondentia. Lucian. ἐπ' ἐκείνους πέμπε με, οἷς τίμιος ἐγὼ καὶ περιπόθητος. *Ad illos mitte me, quibus ego honorabilis & exoptabilis sum.*

Regula iii. Adde etiam composita ex σὺν, & ὁμοῦ, *simul*; & præterea multa verbalia casum sui verbi imitantia. ὁμότεχνος ἐμοί. *Ejusdem artis mecum.* ὁμόγλωσσος ἐκείνῳ. *Ejusdem cum illo lingua.* σύντροφος τῇ παιδείᾳ. *Educatus in litteris.* ὁμόψηφος ἐμοί. *Ejusdem mecum sententiæ.* Aristot. προσεκτικὸς τοῖς μεγάλοις καὶ τοῖς θαυμαστοῖς. *Qui magnis & miris attendit.* Quia προσέχω dativum habet.

Regula iv. Substantiva aliquando dativum habent imitatione adjectivorum; ut cùm Aristoteles ait Νέμεσιν dictam ἀπὸ τοῦ ἑκάστῳ διανεμήσεως, à *suum cuique distribuendo.* Sic Cic *Justitia est obtemperatio scriptis legibus.* Nimirum quia διανέμειν & *obtemperare* dativum habent, ideo etiam

etiam substantiva verbalia ab illis deducta cum dativo junguntur.

EXCEPTIO.

MULTA ex prædictis genitivum admittunt, sicut & apud Latinos. Æsop. ὄρνις ὁμοία τῶν λοιπῶν ὀρνίθων. *Gallina similis aliarum Gallinarum.* Theodoret. ὁ μὲν πόνος κοινὸς δούλων καὶ δεσποτῶν. *Labor communis est servorum & dominorum.*

REGULA V. Quodvis adjectivum admittit dativum Modi, Caussæ, Instrumenti, similisve circumstantiæ. Aristot. ἴσα τῷ ἀριθμῷ ᾠά. *Ova numero paria.* θρασὺς στόματι. *Audax ore.* ἕτοιμος ξίφει. *Paratus gladio, promptus manu.*

ACCUSATIVUS POST ADJECTIVUM.

REGULA I. Multa adjectiva Laudem vel Vituperationem, Patriam, Gentem, Nomen, vel partem significantia, accusativum habent, præpositione κατὰ per synecdochen subintellectâ. Herodot. Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν τὸ γένος. *Cræsus erat genere vel natione Lydus.* Lucian. τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἀγεννής. *Formâ non est invenustâ.* Idem. θαυμάσιος τὴν τέχνην. *Mirandus arte.*

ANNOTATIO.

Nomina hæc nonnumquam dativum habent. τῷ εἴδει καλός. specie pulcher, *quo pacto ad superiores de dativo regulas pertinent. Est autem modus hic loquendi Græcorum, Latinis, & maximè Poëtis, valde usitatus, ut apud Emmanuelem cernere licet.*

REGULA II. Quædam adjectiva habent accusativum interpositu præpositionis εἰς, περὶ, ἐπί. Aristoph. δεινὸς εἰς τὰ πάντα. *Idoneus & acer ad omnia.* Aristot. δεινὸς περὶ τὴν νομοθεσίαν. *Aptus ad leges ferendas.* χρήσιμος εἰς τὰ πολεμικά. *Utilis ad res militares.* Plato: τὴν τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς

τὰς πόνους ἔχουσι. *Sat virium habent ad labores.* ἱκανὸς πρός τι. *Aptus ad aliquid.*

ANNOTATIO.

Idem fit in his nominibus, accommodatus, aptus, idoneus, *& alijs, de quibus Emmanuel.*

REGULA III. Adjectiva, quibus generalis dimensio significatur, non construunt Græci cum accusativo, vel dativo, loco ablativi, ad normam Latinorum; sed circumloquuntur plerumque per substantiva abstracta in nominativo, vel dativo, vel accusativo posita, subintellectâ crebrò præpositione κατὰ per synecdochen. Xenoph. τοῦ Μαιάνδρου τὸ εὖρος (ἐστὶ) δύο πλέθρα. *Mæandri latitudo (est) duo jugera.* idem: τοῦ Μαρσύου τὸ εὖρος εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. *Marsiæ fluvij latitudo est viginti quinque pedum.* Idem: Εὐφράτης ἐστὶ τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων *Euphrates latitudine est quatuor stadiorum.* Herodot. ἐόντας τὸ μέγεθος εἴκοσι πηχέων. *Erant magnitudine viginti cubitorum.* Diodor. χῶμα δίπλεθρον τῷ πλάτει. *Agger duorum jugerum magnitudine.*

ANNOTATIO.

Ad Latinorum normam ita dicendum esset: ὁ Μαίανδρός ἐστιν εὐρὺς δύο πλέθρα, δύο πήχεις. *vel* μέγας δέκα, ἑκατὸν πήχεσι *vel* πήχεις. *Vel etiam in genitivo (nam & hæc constructio invenitur apud Latinos)* πηχέων, πλέθρων, δακτύλων, ποδῶν.

Pro Latino illo, Opus est, *utuntur Græci verbis impersonalibus* δεῖ *&* προσδεῖ *cum genitivo. Demosth.* δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδέν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. Pecunia sanè opus est, nec sine hac præclarum quidquam agi potest. *Idem:* οὐ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. Non arbitror opus esse verbis.

Utuntur etiam nomine χρεία, *à* χράομαι, utor, χρεία ἐστὶ τούτου. usus *seu* opus est hac re. *Aristot.* ἔφησεν, ἑαυτῷ χρείαν εἶναι καὶ τούτων. His quoque sibi opus esse, dixit. *D. Chrysostomus:*

mus: πείρας χρεία ἐςί. Experientiâ opus eſt. *Reſpondet autem vocabulo* χρεία *ad verbum illud Latinum* uſus, *quo ſæpe uſi ſunt auctores pro* opus. *Plaut.* Viginti jam uſus eſt filio argenti minis. *Virgil. lib.* 8.

Arma acri facienda viro, nunc viribus uſus,
Nunc manibus rapidis, &c.

CAPUT IX.

DE CONSTRUCTIONE GRADUUM COMPARATIONIS.

REGULA I. Comparativus genitivum habet. Homer. de Neſtore:

τοῦ δ' ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
Cujus ab ore melle dulcior fluebat oratio.

I. ad Corinth. 13. μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη. *Major his eſt caritas.*

ANNOTATIO.

Interpres ſacræ Scripturæ aliquoties hoc Helleniſmo uſus eſt. Major horum eſt charitas. Majora horum faciet.

REGULA II. Comparativo addi poteſt dativus ſignificans exceſſum. μείζων ἐμοῦ ἑνὶ δακτύλῳ. *Major eſt me uno digito*

REGULA III. Non tantùm comparantur res diverſi generis, ſed etiam ejuſdem; immo ejuſdem ad ſeipſum comparatio inſtituitur, quamvis diverſo reſpectu. Marci 4. πάντων τῶν λαχάνων μείζων. *Omnibus oleribus majus.* Thucyd. πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γενόμενοι. *Ditiores ſeipſis facti.*

REGULA IV. Comparativus, cùm partitionem ſignificat, genitivum habet. ὁ μείζων τῶν νέων. *Major juvenum.*

A N-

ANNOTATIO.

Quæ his tribus regulis tradidimus, Græcis cum Latinis communia sunt.

Regula v. Genitivus comparativi mutari potest in casum verbo congruentem, interpositis particulis. ἤ, ἤπερ, ἠέπερ: οὐδὲν ἐστι κτῆμα σεμνότερον ἢ ἀρετή. *Nulla possessio honorabilior quam virtus.* Lucian. Ἀννίβας τῇ γνώμῃ πλέον, ἤπερ τῇ τύχῃ ἐχρήσατο. *Hannibal magis prudentiâ, quam fortunâ, usus est.* Nestor apud Homer. Iliad. 1 — ἀρείοσιν ἠέπερ ὑμῖν, ἀνδράσιν ὡμίλησα. *Cum melioribus viris versatus sum, quam vos sitis.*

Regula vi. Interdum post ἢ eleganter additur κατὰ, ὡς, πρὸς, ὅσος; ὡς. γυνὴ μεῖζον, ἢ κατὰ γυναῖκα φρόνημα ἔχουσα. *Mulier animosior, quam mulieri conveniat.* Thucyd. τὰ προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον, ἢ εἰς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει, αἰτιᾶσθαι; *Quid opus est præterita verbosius, quam quatenus præsenti rerum statui expedit, reprehendere?*

ANNOTATIO.

Hoc loquendi genus Latinis quoque usitatum est. Nam illud Isocratis: ἐλάττω νομίσας τὴν ἀρχὴν, ἢ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν εἶναι. *rectè vertes,* Ratus, imperium minus esse, quam pro suo ingenio atque animo. μεῖζον τὸ ἔργον, ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν. Majus opus est, quam pro meis viribus.

Latiùs porrò patet usus comparativi apud Græcos, quam apud Latinos: multa enim ipsi comparativo efferunt, quæ nos per comparativum eloqui non possumus, ut pluribus exemplis demonstrat Budæus in commentario. Unum aut alterum suffecerit. Aristot. ὥστε δεῖ προσέχειν τῶν ἐμπείρων καὶ φρονίμων ταῖς ἀναποδείκτοις φάσεσι καὶ δόξαις, οὐχ ἧττον τῶν ἀποδείξεων. Itaque attendere oportet ad sententias & opiniones, quæ demonstrari nequeunt, expertorum & prudentium, non

minùs

minus quam ad demonſtrationes. *Idem:* εὔλογον ἢ τοῖς εἰδόσι τ̃ ζητούντων ἡδίω τὴν ἀγωγὴν εἶναι. Conſentaneum rationi eſt, ſcientium vitam ſuaviorem eſſe, quam indagantium. *Ariſtot.* κάλλιον εὖ ποιεῖν φίλους ὀθνείων. Pulcrius eſt amicis benefacere, quam alienis

Iam verò illa: ὀργῆς ἥττων ὢν, *apud Herodianum,* κρείττων χρημάτων, κρείττων παιδείας, *vix aſſequi poteſt Latinus ſermo pari vi & elegantiâ. Nam ſi dicas;* Minor eſt irâ; major pecuniâ; major inſtitutione; *nihil minùs exprimes, quam quod illis Græcis loquendi formulis ſubeſt. Illud enim,* κρείττων χρημάτων, *ſignificat,* rem eſſe præſtantiorem, quam quæ pecuniâ emi poſſit. *Et illud* ὀργῆς ἥττων, talem qui infirmior ſit, quam ut iram ſuperet. *Et illud,* κρείττων παιδείας, doctiorem, quam qui doceri poſſit.

REGULA VII. Comparativa recipiunt apud Græcos augmentum, ſeu intenſionem, adjectione harum particularum, μᾶλλον, *magis;* πολὺ, πολλῷ, *multo;* ὅσῳ, *quanto,* πόσῳ, τοσούτῳ, *tanto.* Demoſth. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα. *Multo facilius eſt parta tueri, quam de integro aliquid acquirere.*

INTERDUM additur alia intenſionis particula, ut apud Iſæum: πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερον. Ad verbum: *multo magis promptius.* Quale eſt etiam illud Pauli ad Philippenſ. 1. πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον. *Multo magis melius.*

ANNOTATIO.

Latini eodem modo vim ſuorum comparativorum augent; quamvis adverbium Magis *non apponant, niſi rarò, & per Helleniſmum. Plautus:* Nihil invenies hoc certo magis certius. *Idem.* Nam magis multò patior facilius verba. *Virg.* Quis queat optato magis eſſe beatior ævo?

REGULA VIII. Ponitur interdum comparativus pro poſitivo. Sophoc. in Elect. πλέον ἐχθίστη, pro πολύ. *Longè in-*

insensissima.

Regula ix. Ponitur vicissim positivus pro comparativo. Menander: καλὸν τὸ μὴ ζῆν ἐστιν, ἢ ζῆν ἀθλίως, pro κάλλιον. *Pulcrius est non vivere, quam vivere misere.*

ANNOTATIO.

Apud interpretem sacræ Scripturæ occurrit interdum hoc genus loquendi, ut Psalmo 117. Bonum est confidere in Domino, quam confidere in homine. Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus, *pro* melius est ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον. ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχουσι. *Nisi potius ad Hebraismum respexisse dicendus sit.*

Regula x. Adjectiva ponderis, comparativorum naturam habent; quæ caussa est, cur cum genitivo construantur. Diodorus. Ἀντίγονος παρεκάλει Εὐμένη λαβεῖν δωρεὰς πολλαπλασίους, ὧν πρότερον ἦν ἐσχηκώς. *Antigonus hortabatur Eumenem, ut acciperet beneficia multis partibus plura, quam ante habuisset.* Aristot. μυριοπλάσια ἂν κακὰ ποιήσειεν ἄνθρωπος κακὸς θηρίου. *Homo malus infinitis modis plura mala perpetraverit, quam bestia.*

DE SUPERLATIVO.

Regula i. Superlativus genitivum habet. σοφώτατος ἁπάντων, *sapientissimus omnium.*

Regula ii. Neque solùm genitivum pluralem, sed & singularem nominis collectivi habere potest. Herodian. ἀνδράσι τῆς συγκλήτου βουλῆς ἀρίστοις. *Viris totius Senatus optimis* Thucyd. τῆς γῆς ἡ ἀρίστη. *Terra optima.* Lycoph. ἀλκῇ νεανδρος, ἐκπρεπέστατος γένους. *Fortitudine strenuus, clarissimus genere.*

ANNOTATIO.

Idem de partitivis dicendum est. Sicut enim rectè dicitur,

Ne-

Nemo plebis; *ita etiam*, οὐδεὶς δήμου. *Vide Emmanuelem.*

REGULA III. Non tantùm res ejuſdem vel diverſi generis inter ſe conferri poſſunt, ſed etiam idem cum ſeipſo. Demoſth. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ. *Neque ego muro circumdedi civitatem, neque in hac re potiſſimùm confido.* D. Baſil. ὅτε ὁ φλογωδέστατός ἐστιν ἑαυτοῦ ὁ ἥλιος. *Quando Sol maximè ardet & ſeipſo æſtuoſior eſt.* Plutarch. αὐτὸς αὑτοῦ κράτιστος ἐν τῷ μονομαχεῖν. *Seipſum vincens in ſingulari certamine.* Xenoph. ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα. *Quo tempore omnium ætatis tuæ dierum eras dexterrimus.*

ANNOTATIO.

Has locutiones Latini imitari non poſſunt eâdem loquendi formâ, ut inquit Budæus. Quod autem quidam dicunt, in hujuſmodi locutionibus idem cum ſeipſo non comparari, inane eſt. Cum quo enim comparatur Sol *in allato D. Baſilii teſtimonio, ſi non comparatur ſecum?*

Dixi autem in regula. Res quoque diverſi generis comparari. *Cur enim non rectè dicam?* ἄνθρωπος πάντων, οὐ μόνον διπόδων, ἀλλὰ καὶ τετραπόδων μιαρώτατος, καὶ βδελυρώτατος. *Sicut Latinè rectè dicimus,* Homo omnium, non modò bipedum, ſed etiam quadrupedum flagitioſiſſimus.

REGULA IV. Mutatur interdum genitivus ſuperlativi in alium caſum, adjunctâ præpoſitione Ariſtoph. Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς. *Æſchylum primum inter Poëtas arbitror.* Hom. 1 Iliad.

— μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι. *Sum Dea omnium contemptiſſima.*

REGULA V. Superlativa recipiunt augmentum, ſeu intenſionem, additis particulis λίαν, μακρῷ, πολὺ, ὡς, ὅτι, ὅσον, ὡς δυνατὸν, ὡς οἷόντε, ὅσῳ, τοσούτῳ, & alijs hujuſmodi. λίαν φιλοπονώτατος. *Multo cupidiſſimus laborum.* μακρῷ τῶν πάντων πρῶτος. *Longè omnium primus.* ὡς πλεῖστοι. *Quam plurimi.* Et

ſic de alijs. Nam exempla paſſim ſunt obvia.

REGULA VI Attici uſurpant interdum ſuperlativum pro comparativo. τὰ ἄρρενα κυούμενα κινητικώτατά ἐστι τῶν θηλέων. Ariſtot. pro πολλῷ κινητικώτερα. *Maſculi in utero longè mobiliores ſunt, quam femellæ.* Sophoc. ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία. *Quanto præſtantius eſt ſalutare conſilium opibus.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus, ſimulque negat hujus rei exemplum apud Latinos reperiri.

REGULA VII. Ponitur etiam comparativus pro ſuperlativo, & ſuperlativus pro poſitivo. Synæſius: μακρῷ πάντων βαρύτερος, pro βαρύτατος. *Longè omnium graviſſimus.* Thucyd. μάλιστα δεινότατος τοῖς ἐναντίοις, pro δεινός. *Graviſſimus hoſtibus.*

REGULA VIII. Quædam nomina, licet ſuperlativa non ſint, habent tamen vim ſuperlativorum, ac proinde genitivum exigunt. ἔξοχος ἄλλων. *Præſtans alijs, princeps aliorum.* Homer. δῖα θεάων. *Diva Dearum.* Diodor. κορυφαῖος τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων. *Coryphæus Rhetorum Athenienſium.*

CAPUT X.

DE CONSTRUCTIONE TRANSITIVA VERBORUM, QUÆ UNUM CASUM POST SE HABENT.

VErborum quædam genitivum, quædam dativum, quædam accuſativum requirunt: de ſingulis ordine præſcribendæ ſunt regulæ.

GE.

GENITIVUS POST VERBUM.

Regula I. Sum eodem modo apud Græcos, quo apud Latinos, cum genitivo construitur; nisi quod interdum non exprimitur. Demosth. πολίτου δικαίου κρίνω. *Viri justi (esse) arbitror.*

Pari modo, cùm Laudem vel Vituperationem significat, genitivum nonnunquam regit. Plutarch. Φούρνιος ἦν ἀξιώματος μεγάλου. *Furnius erat magnæ dignitatis.*

Regula II. Genitivum regunt verba sensuum, tam quæ generatim, quàm quæ speciatim sensum significant. Aristoph. αἰσθάνομαι ψόφου. *Sentio strepitum.* Demosth. προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. *Par est ut prompte illos velitis audire, qui consilium dare volunt.* Lucian. ὀσφραίνεται τοῦ χρυσίου. *Odoratur aurum.* Aristoph. καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο. *Et primo quidem caput attigit.* Eurip. γεύεσθαι κακῶν. *Gustare mala.*

ANNOTATIO.

Eadem est ratio vocabulorum, quæ horum sunt synonyma; ut κλύω, ἀΐω audio: ἐπιψαύω, θιγγάνω, tango. *Theognis.* σὺ δέ μου κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου. Tu verò me exaudi, bonaque da.

EXCEPTIONES.

Verba videndi, ut ὁρῶ, ὄπτομαι, βλέπω, δέρκω, θεωρῶ, θεῶμαι, eorumque composita, fere accusativum habent. Aristoph. ὁρῶ τὸν ἱερέα. *Video Sacerdotem.* Lucian. πάντα ὁρῶ ταῦτα. *Omnia hæc video.*

Attici Omnia verba sensuum cum accusandi casu construunt. Aristot. αἰσθάνονται τὰ παρόντα. *Sentiunt præsentia.* Demosth. ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ ψηφίσματα. *Audite, ô viri judices, decreta.* Aristoph. κακόδαιμον, ὀσφραίνῃ τί; *miser, olfacisne aliquid?* Ioan 2. ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ. *Architriclinus gustavit aquam.* Lucian. γευσάμενος γάλα. *Cùm lac gustasset.*

ANNOTATIO.

Μανθάνω, *pro* ἀκούω, *regit genitivum. Sophoc.* ὅταν μάθῃς μου, νουθέτει. Cum audiveris me, admone. *Sic etiam* πείθεσθαι, *pro* ἀκούειν, *quando significat* auscultare, obedire. *Euripid.* πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν. Audire te soleo, *id est*, obedire tibi. κλύω & ἀκούω *interdum dativum habent. Theog* εὐχομένῳ μοι κλῦθι. Audi me precantem.

Regula III. Verba quæ animi affectionem significant, ut sunt verba Admirandi, Appetendi, Amandi, Privandi, Consequendi, Aberrandi, & Participandi, genitivum habent; quibus adde verbum Petendi, δέομαι.

Admirandi.

Xenoph θαυμάζω ὑμῶν. *Miror vos.* Plato: θαυμάζω σου. *Miror te.* Isocrat. θαυμάζω τῶν ταύτην τὴν γνώμην ἐχόντων. *miror illos, qui tali sint animo.*

Appetendi.

Isocrat. ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας. *Appetere honestatem.* Aristoph. οὐ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ. *Non desidero ista.* ἐφίεμαι πλούτου. *Appeto divitias.*

Amandi.

Lucian. οὐ γὰρ οὕτω τοῦ πλουτεῖν ἐρῶσιν. *Non ita amant divitias.* Halicar. ἐρῶντες δυναστείας. *Appetentes potentiæ.* Xenoph. τῶν καλῶν ἐρῶσι. *Amant pulcra.*

Privandi.

Στερηθῆναι βίου. *Privari vitâ.* Xenoph. στερηθήσεται τῆς πόλεως. *Privabitur civitate.* Isocrat. ὁ πόλεμος ἁπάντων ἀγαθῶν ἡμᾶς ἀπεστέρηκε. *Bellum privavit nos omnibus bonis.*

Consequendi.

Plato: τοῦ σκόπου τευξόμενος. *Scopum assecuturus.* τυγχάνω τῶν δικαίων. *Ius meum obtineo.* Demosth. οὐκ ἀσφαλὲς ἐπιλαμβάνεσθαι μεγάλης ἐξουσίας. *Non est tutum magnam potesta-*

tem

tem consequi. Isocrat. τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι. *Virtutem consequi.*

Aberrandi.

Ψευσθεὶς ἐλπίδος. *Spe falsus.* ἀποτυγχάνειν τοῦ σκοποῦ. *Aberrare à scopo.* ἁμαρτάνειν ὅλης τῆς ὁδοῦ. *Totâ viâ aberrare.* Isocrat. οἱ μὲν ἄριστα φρονοῦντες ἐνίοτε διαμαρτάνουσι τοῦ συμφέροντος. *Sapientissimi quique aberrant aliquando ab utili.*

Participandi.

Halicar. μετέχειν τῶν ἴσων. *Æquale jus participare.* Xenoph. σίτου καὶ ποτοῦ κοινωνεῖν. *Cibi & potûs participem esse.*

Eodem modo construuntur μεταλαμβάνω, μέτεστι, μεταδίδωμι. Theog. οὐδὲ γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ καμάτου μεταδοίης. *Neque enim antè fatigatus, alium laboris seu defatigationis participem facias.* Lucian. ἀθανασίας μετείληφας. *Immortalitatis es particeps.*

Petendi.

Æsop. ἀηδὼν ἐδεῖτο τοῦ ἱέρακος. *Luscinia rogabat accipitrem.* Herodot. σοῦ δέομαι μὴ δέεσθαί ἀνόμων. *Rogo te ne petas iniqua.* Isoc. Κλεάρχου μηδὲν πώποτε ἐδεήθην. *A Clearcho nihil umquam petivi.* D. Chrysost. τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας ἐχομένους. *Dei cultui inhærentes.*

ANNOTATIO.

Omnia fere hæc verba alios aliquando casus habent. Isocrat. θαυμάζω αὐτούς. Miror ipsos. *Philo.* ἀναγκαῖον οὖν τὴν τοῦ κόσμου φύσιν γλίχεσθαι τὴν τοῦ ὅλου διαμονήν. Necesse est naturam mundi cupere & velle universi incolumitatem. *Hesiod.* ἃ γὰρ ἐπιθυμεῖ ψυχή, καὶ πιστεύειν φιλεῖ. Quæ animus cupit, etiam credere solet. *Sic* ποθεῖν καὶ ἐπιποθεῖν *accusativum regunt. Lucian.* Μηδὲν ἐπιπόθει τῶν κακῶν. Nihil mali desideres.

Est autem diligenter observandum, quæ & qualia verba Appetendi, Amandi, &c. junxerint auctores cum genitivo, ab iisque ne minimum quidem discedet, qui rectè scribere aut loqui volet. Non enim omne verbum quod desiderium (v.g.) vel amorem

rem significat, cum genitivo construitur, ut patet ex allatis exemplis; neque φιλέω, *quia idem est quod* amo, *propterea genitivum admittit.*

Verba Consequendi junguntur interdum dativo. Diodorus: ἐπιτυγχάνουσα τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασι. Cùm primi conatus successissent. *Quædam etiam accusativum habent.* Κληρονομῶ χρήματα. Pecunias hereditate consequor.

Dicimus etiam ψεύδομαι τῶδε, οὗδε, τῶδε. frustror, *vel* destituor hac re.

Verba denique Participandi nonnunquam junguntur cum accusativo. Aristoph. οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί. Non fuisti particeps tot plagarum atque ego, *id est*, non accepisti tot plagas, quot ego.

Latini videntur interdum has Græcorum constructiones imitari. *Virgil.*

Justitiæne priùs mirer, belline laborum. *Idem*:
Nec veterum memini, lætorve laborum.

Nisi quis subaudire velit caussâ, *vel* gratiâ laborum. *Ad eamdem normam dixisse putatur Horat. lib. 2. Ode.* 13 Dulci laborum decipitur sono. *Quamvis nonnulli legant*, laborem. *Sic* fallor animi, fallor sermonis, *apud Plautum & alios.*

REGULA IV. Genitivum habent verba quæ Curam, Neglectum, & Contemptum significant. Item verba Dominandi seu Imperandi, Copiæ, Inopiæ, Incipiendi, Abstinendi, Dimittendi, Parcendi, Distandi, Differendi, Excellendi, Superandi, & Separandi.

Quæ Curam significant.

Isocrat. πάντων ἐπιμελοῦ τῶν περὶ τὸν βίον. *Cura omnia quæ ad vitam pertinent.* Demosth. εὔηθες τῶν οἰκείων αὐτοὺς προεμένους, τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι. *Stultum est, eos qui sua negligunt, dicere, se aliena curare.* Aristoph. σοῦ δ' οὐ φροντιῶ. *Non curabo te.*

Neglectum.

Herodian. τῆς ἀληθείας ὀλιγωροῦσι. *Veritatem negligunt.* Isocrat. ὠλιγώρουν τῶν κοινῶν *Negligebant Rempublicam.*

Dominandi.

Isocrat. τῶν οἰκετῶν ἄρχειν. *Imperare servis.* Lucian. δεσπόζουσι τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες. *Viris imperant mulieres.*

Copiæ & inopiæ.

Demosth. χρημάτων ηὐπόρει. *Pecuniis abundabat.* Eurip. γέμω κακῶν *Plenus sum malis.* Demosth. ἐνέπλησε τοσαύτης παρανομίας καὶ μανίας *Tanta iniquitate ac furore replevit.* Halicar. σπανίζουσι τῶν ἀναγκαίων. *Egent rebus necessariis.*

Incipiendi & desinendi.

Theoc. ἄρχετε βωκολικᾶς ἀοιδᾶς. *Incipite musam agrestem.* idem. λήγετε βωκολικᾶς ἀοιδᾶς. *Desinite modulari musam agrestem.*

Abstinendi.

Phocyl. ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. *Ab alienis abstinere.*

Dimittendi.

Eurip. δεξιᾶς ἐμῆς μέθες *dimitte dexteram meam.* Aristoph. τούτου μὴ μεθίεσθαι. *Hunc non dimittere.*

Parcendi.

Phocyl. πλούτου μὴ φείδου. *Divitiis ne parcas.* Demosth. παίδων φείδεσθαι, πατρικὸς νόμος. *Parcere liberis paterna lex est.*

Distandi.

Demosth. ἀπεῖχε τῆς πόλεως στάδια τεσσαράκοντα. *Aberat à civitate stadia quadraginta.*

Differendi.

Lucian. οὐδὲν τῶν κοράκων διαφέρουσιν. *Nihil differunt à corvis.*

Excellendi.

Isocrat. προέχειν τῶν ἄλλων. *Aliis antecellere.*

Superandi.

Xenoph. κρατεῖν τῶν ἡδονῶν. *Superare voluptates.* Luc. κρατεῖς ἁπάντων. *Omnibus imperas.*

Separandi.

Chrysost. χωρίζεται τοῦ θεοῦ. *Separatur à Deo.* Dionys. de situ orbis: Εὐρώπην, Ἀσίης, Τάναϊς διὰ μέσσον ὁρίζει. *Tanais in medio separat Asiam ab Europa.*

ANNOTATIO.

Quædam ex prædictis verbis cum aliis interdum casibus constructa reperies. Lucian. ἀεί τι φροντίζουσι. Semper aliquid curant, *id est*, meditantur. *Homer.* θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες. Dei conspectum seu præsentiam nihil curantes. *Idem:* Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε. Impera Myrmidonibus. *Fere enim apud Poetas verba Imperandi dativum habent.*

Imitantur porrò Latini interdum hos Græcos loquendi modos, maximè Horat ut lib. 3 Ode 30.

Et quà pauper aquæ Daunus agrestium
Regnavit populorum. *Id est* ἐβασίλευσε, ἦρξε τῶν δήμων. *Alii legunt*, Regnator populorum. *Et libro 2 Ode 9.* Desine mollium querelarum. *Et libro 3. Ode 27.* Mox ubi lusit satis, abstineto (dixit) irarum, calidæque rixæ.

Dominor *jungunt Latini cum ablativo interventu præpositionis* in. *Cicero 1 Tuscul.* Vetat enim dominans ille in nobis Deus. *Admittit tamen interdum dativum. Virgil.*

Hîc domus Æneæ cunctis dominabitur oris. *In sacris litteris Græca structura fere semper est ab interprete Latino expressa. Psal. 9.* πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. Omnium inimicorum suorum dominabitur. *Ibidem:* ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων. Cùm dominatus fuerit pauperum. *Etiam* ver-

verba Implendi genitivo jungunt Latini. *Virgil.* Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ. *Plautus:* Parasitus qui me complevit flagitij & formidinis. *Plura exempla vide apud Emmanuelem. Interpres sacer:* Impletæ sunt nuptiæ discumbentium. ἐπλήσθη ὁ γάμος τῶν ἀνακειμένων· *Matth.* 22. Egeo *genitivum regit Græcorum imitatione. Horat.* Eget æris Cappadocum Rex. *Et Terent.* Tui carendum. *Sic verbum copiæ,* Abundo, *cum genitivo. Lucill.* Quarum abundamus rerum. ὧν ἀπορούμεθα. *Lucret. teste Servio:* Superi viduatus luminis aër.

Regula v. Genitivum habent verba Arcendi seu Prohibendi, Liberandi, Æstimandi, Emendi & Vendendi, Accusandi, Damnandi, Absolvendi, Fruendi & Concedendi.

Arcendi *seu* Prohibendi.

Plutarch. εἴργω πυρὸς καὶ ὕδατος. *Interdico igne & aquâ.* Homer. μή δέ μ' ἔρυκε μάχης. *Ne me arceto à pugna.* Hinc verbum Prohibendi junxit cum genitivo Silius Italicus:

— capta prohibere nequiret
Cùm Pœnos aquila.

Liberandi.

Apollonius: ῥύσασθε λύμης. *Liberate à calamitate.* Isocrat. ὑπομένομεν τομὰς ἰατρῶν, ἵν' ἀπαλλαγῶμεν πλειόνων ἀλγηδόνων. *Toleramus medicorum sectiones, ut liberemur majoribus doloribus.* D.Chrysost. φθόνου καθαρεύειν. *Purgare,* seu *liberare, se ab invidia.*

Æstimandi & Emendi

Synes. πόσου δοκεῖς τιμῶμαι; *quanti putas æstimo?* Demosth. οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν *Non emo decies mille drachmis.* Aristoph. οὐκ ἂν πριαίμην οὐδ' ἂν ἰσχάδος. *Non unâ emerim caricâ.*

Fruendi.

Lucian. τί ἀπολαύσειας τῶν ὀρῶν, τίνος δ' ἂν ἀπόναιτο τῶν σε

κάλλȣς αἱ βόες; *quid fructûs capias ex montibus, & quid utilitatis percipiant ex tua pulcritudine vacca?* Isocrat. ἀπόλαυε μὲν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ὡς θνητός. *Præsentibus bonis fruere ut mortalis.*

Accusandi, Absolvendi, & Concedendi.

Demosth κατηγορῶ Φιλίππȣ. *Accuso Philippum.* Isocrat. κατηγορȣ͂σί τινες ἡμῶν. *Accusant nos aliqui.* Demosth ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων. *Liberatus crimine.* Aristot. ἀποψηφίζομαί σȣ. *Absolvo te.* Synes. παραχωρεῖ τῆς ἀρχῆς συνοίκῳ κρείττονι. *Præstantiori cedit de imperio.*

Regula vi. Verba quædam sæpe regunt genitivum ἐλλειπτικῶς, deficiente ἕνεκα, vel χάριν. ἀποδέχομαί σε τῆς προαιρέσεως. *probo te ob tuum propositum.* εὐδαιμονίζω σε τῆς ἀρετῆς. *Felicem te prædico propter virtutem.* subauditur ἕνεκα vel χάριν. Eurip. Ἑλλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρȣ στένω. *Maximè gemo propter miseram Græciam.*

ANNOTATIO.

Huc referunt nonnulli illud Virgilii: Iustitiæne priùs mirer, &c. *& illud Ovidii:* Successoremque Minervæ indoluit: *& illud Senecæ:* Regni Lajus rapti furit, *id est,* gratiâ, *vel* caussâ regni rapti. *& illud Horatii:* Plorem artis in te nullum habentis exitum.

Regula vii. Interdum junguntur verba genitivis, præpositione deficiente, quæ genitivum postulat. λύω σε τῶν δεσμάτων: *Solvo te vinculis.* ἁρπάζω σε τȣ͂ πυρός. *Rapio te ex igne.* Ibi subauditur ἀπὸ, hîc præpositio ἐκ.

Regula viii. Pars & Materia, Principium, ortus, seu caussa efficiens, eamdem ob caussam in genitivo enuntiantur. Lucian. ἕλκει σε ῥινός. *Trahit te naso.* ἕλκει σε ποδὸς, τριχῶν. *Trahit te pede, capillis.* Herodian. πεποιημένον μυ-

μυλίτε λίθε. *Factum ex molari lapide.* Idem : ἑνὸς λίθε πᾶν πεποιῆσθαι. *Uno lapide totum esse factum.* Eurip. Διὸς πεφυκώς. *Iove natus.* Plato : φὺς ἀγαθῶν πατέρων. *Bonis parentibus natus.* Isocrat. Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγεννήθη. *Telamone quidem natus est Aiax & Teucer.*

ANNOTATIO.

In his & similibus exemplis desideratur praepositio ἐκ, vel alia. Huc spectare videntur illa. Lucian. ἔπιε τὸ κώνειε. Bibit cicutam. ἔπιον τῆς βαφῆς. Tincturam biberunt. *Idem :* πιόντες οἴνε. Bibentes de vino. φαγόντες ἐχίδνης. Edentes de vipera. *His enim & similibus locutionibus pars vel materia significari videtur.*

Regula IX. Interdum exprimitur materia in dativo. Hom. αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, αἱ δ' ἐλέφαντι. *Altera enim cornibus fabricata sunt, altera ebore.*

Regula X. Multa denique verba regunt genitivum vi praepositionis, cum qua sunt composita. Lucian. ἀπωθεῖν τὸ συμποσίε. *Repellere à convivio.* Aristoph. ἐκβαλῶ τῆς οἰκίας. *Ejiciam domo.* Lucian. ἀποπέμψομαι ὑμᾶς τὸ συμποσίε. *Ejiciam vos è convivio.*

ANNOTATIO.

Hic ἀπωθεῖν, *& futurum* ἐκβαλῶ *genitivum habent, quia* ἀπὸ *&* ἐκ, *quibus constant, genitivo junguntur. Id ipsum accidit nonnumquam in Latina Syntaxi. Hinc,* propugnat nugis, *pro* pugnat pro nugis, *apud Horat. Et:* Neu quid medios intercinat actus. *Et apud Ciceronem* : Arbitrum illum adegit. *Quibus locis verba vi praepositionis, cum qua componuntur, casum regunt.*

DATIVUS POST VERBUM.

Regula I. Verba quae Commodum, Incommodum

dum, Auxilium, Opem, Favorem aut Adulationem significant, dativum habent, ſicut apud Latinos.

Commodum & Incommodum.

Iſocrat. λυσιτελεῖ τῇ πόλει. *Prodeſt civitati.* Idem: συμφέρει τῷ λέγοντι. *Prodeſt dicenti.* Demoſth. λυμαίνομαι τοῖς ὅλοις. *Noceo Reipublicæ.*

Auxilium & Adulationem.

Demoſth. βοηθεῖν αὐτοῖς. *Auxiliari ipſis.* Iſocrat. ἧκον ὑμῖν ἀμυνοῦντες. *venerunt nobis auxilio.* Demoſth. οὐ ῥᾴδιον εὐνοεῖν τοῖς κακονόοις. *Non eſt facile favere malignis.* Plutarch. ὅπως τοῖς πλουσίοις κολακεύωσι. *Ut blandiantur divitibus.*

EXCEPTIONES.

VERBA Commodi & Incommodi, Opis & Auxilii & Adulationis, regunt accuſativum frequenter apud Græcos. Demoſth. τὸν βουλόμενον εὖ ποιεῖν ἡμᾶς ἐάσωμεν *Sinamus illum, qui vult nobis benefacere.* Demoſth. τοὺς εὐεργετοῦντας ἡ πόλις ἀντευπεποίηκε. *Civitas bene de ſe merentibus viciſſim benefecit.* Eurip. Μενέλεων εὐεργετεῖς κἀμέ. *Menelao benefacis & mihi.* idem: δρᾷς δ' οὐδὲν ἡμᾶς ἐσθλόν. *Nobis nihil boni facis.* Lucian. ἴσα ἐργάσεταί σε οἷα καὶ σὺ ἔδρασας τὸν Κρόνον. *Idem tibi faciet, quod tu feciſti Saturno.*

Cum dativo legitur. Luc. 6 καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς. *Benefacite iis qui vos oderunt.* Sic dicimus κακῶς ποιεῖν τινα, ſeu κακοποιεῖν, *malefacere alicui.*

His adde verbum βλάπτω, *noceo.* Plato: ἐμὲ μὲν οὐδὲν βλάψει Μέλιτος. *Nihil mihi nocebit Melitus.* Idem οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε, ἢ ὑμᾶς αὐτούς. *Non magis mihi quàm vobis nocebitis.* Demoſth. λυμαίνεσθαι τὴν πόλιν. *Nocere civitati.* Xenoph. μηδένα τῶν ἀνθρώπων κολακεύειν ἕνεκα μισθοῦ. *Nulli hominum adulari mercedis cauſſâ.* Lucian. οὐ πολύ σε ὀνήσει ἡ ἀθανασία. *Non multum tibi proderit immortalitas.*

ANNOTATIO.

Reperitur itidem apud Latinos, Noceo te, adulor te, *Græcorum imitatione. Ceterùm verba alia, dativo jungi solita, Græcisque cum Latinis communia prætereo, cujusmodi sunt verba Tribuendi, seu Attribuendi, Promittendi & Minandi, Credendi & diffidendi, Obsequendi & Repugnandi, Appropinquandi, Serviendi & Ministrandi, Invidendi, Insidiandi, Nuntiandi, Conveniendi seu Congruendi, Suadendi, & similia. Itemque verbum* εἰμὶ, *quod modo unum, modò duos dativos habet. Eurip.* τί γὰρ δεῖ με ζῆν, ᾧ πατὴρ ἦν μὲν ἄναξ Φρυγῶν ἁπάντων; Quid enim me oportet vivere, cui pater erat rex omnium Phrygum? *Plato*: ἀλλ᾽ ὅρα, εἴ σοι βουλομένῳ εἴη, ἃ λέγω. Vide, num tibi probentur quæ dico.

REGULA II. Dativum habent verba Pugnandi, Sequendi, Adorandi, Precandi, Hortandi, Iubendi, Occurrendi, Incidendi, Conversandi, Utendi, reprehendendi.

Pugnandi & Sequendi.

Aristoph. οὐ μάχομαί σοι. *Non pugno tecum.* Hom. οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειεν. *Non contendet mecum.* Lucæ 5 ἀκολούθει μοι. *Sequere me.* Theog. ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς. *Viros bonos sequitur mens & verecundia.*

Adorandi & Precandi.

1 Cor. 14 προσκυνήσει τῷ θεῷ. *Deum adorabit.* Matth. 2 καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. *Et venimus adorare eum.* Demosth θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. *Omnes Deos & Deas precor.* Sophoc. θεοῖς ἀρᾶται. *Precatur Deos.*

Hortandi, Iubendi, & Occurrendi.

Lucian. τῷ Νέστορι τὸ δέον παραινέσειας ἄν. *Etiam Nestorem admonere posses quid facto opus esset.* Xenoph. τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. *Alios adhortabantur.* Hom. φίλῳ ἐκέλευσεν ἑταίρῳ. *Mandavit fido socio.* Sophoc. ἀντιάσας σοι. *Cum tibi*

occurrisset. Lucæ 10. λῃςαῖς περιέπεσε. *Incidit in latrones.* D. Chrysost. τῷ Θεῷ προσιόντας. *Ad Deum accedentes.*

Conversandi & Utendi.

Menand. Σοφοῖς ὁμιλῶν κἀυτὸς ἐκβήσῃ σοφός.

Κακοῖς ὁμιλῶν, κἀυτὸς ἐκβήσῃ κακός.

Si cum sapientibus versaris, etiam ipse eris sapiens.

Si cum malis versaris, etiam ipse malus eris.

Plutarch. ἐχρήσατο φιλανθρώπως πᾶσιν. *Humaniter tractavit omnes.* Isocrat. μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσῃς, πῶς κέχρηται τοῖς προτέροις φίλοις. *Neminem tibi adjungas amicum, priusquàm exploraveris quomodo prioribus amicis usus sit.*

Reprehendendi.

Isocrat. ϑυμουμένοις μὲν φίλοις εἴκειν δεῖ, πεπαυμένοις δὲ τῆς ὀργῆς ἐπιπλήττειν. *Iratis amicis cedendum est, sedatâ irâ reprehendendi sunt.*

EXCEPTIONES.

Ex his verbis construuntur nonnulla, sed minus frequenter, cum aliis casibus. Demosth. οὐδεὶς μέμφεται τὴν πόλιν. *Nullus reprehendit civitatem.* Isocrat παρακαλεῖν ἀλλήλους. *Hortari se mutuò.* Reperitur etiam προσκυνεῖν τὸν Θεόν. *Adorare Deum.*

Verbum νικάω accusativum habet. Lucian. νικῶ σε. *Vinco te.* Quamvis κρατῶ, ut suprà diximus, etiam genitivum habeat.

Μιμέομαι, *imitor*, itidem cum accusativo copulatur. Isocrat. μιμεῖσθαι τὰς ἐκείνων πράξεις. *Illorum res gestas imitari.*

ANNOTATIO.

Verba, quæ hac secunda regula sumus complexi, jungunt Latini nonnumquam cum dativo per Hellenismum. Virgilius: Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas. *Idem.* Placitone etiam pugnabis amori? *Lucret.* Quid enim contendat hirundo cycnis? *& aliàs sæpe.*

RE-

Regula iii. Multa verba dativum habent vi præpositionis, ex qua componuntur: cujusmodi præpositiones potissimùm sunt, σὺν, ἀντὶ, ἐπὶ, παρὰ, πρὸς, ἐν, ὑπό. D. Chrysost. τῇ ἐσχάτῃ πενίᾳ συνέζη. *Extremè pauper erat.* Ad verbum, *extremæ paupertati convivebat.* συμπαίζειν τοῖς ἡλικιώταις. *Paribus colludere.* Xenoph. τούτοις ἀντιλέγων. *His contradicens* Plutarch. ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ. *Rem aggredi.* τούτῳ παρέσης. *Huic adstitisti.* ἐπιγελᾶν τινι, προσγελᾶν, καὶ προσμειδιᾶν. *Alicui arridere.* Quamvis ἐπιγελᾶν sit etiam *irridere.* Isocrat. ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα. *Misero ne illuseris.* Demosth. προσπίπτειν σοι νόμιζε ταύτην τὴν πόλιν. *Putes hanc tibi civitatem accidere*, id est, *accidere ad genua.* ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις, *manere dictis, pactis*, passim apud Isocratem. Lucian. ὑπῆλθε χρυσῷ, ὕδατι. *Subiit aurum, aquam.*

ANNOTATIO.

Apud Latinos multa ex verbis neutris dativum admittunt propter præpositiones, ad, con, in, *& similes, ut docet Emmanuel. Hinc* Immori studijs & impallescere. Colludere paribus. Concurrere armatis, *& alia hujus generis.*

Accusativus post verbum.

Regula i. Plurima verba actionem significantia regunt accusativum. ἀδικεῖν τοὺς φίλους. *Amicos injuriâ afficere.* πίνειν οἶνον. *bibere vinum.* ἐσθίειν κρέα. *Edere carnes.*

ANNOTATIO.

Nomine verborum, actionem significantium, *intelligi volumus non tantùm verba Activa, sed etiam Communia, Deponentia & Neutra; nam & hæc interdum actionem significant, ut rectè docet Emmanuel: nisi fortè,* φιλεῖν, amare, *magis sit actio, quàm* μάχεσθαι, pugnare; βιάζεσθαι, cogere, vi adigere; βούλεσθαι, velle.

Non est autem dictum in regula, omnia verba actionem significantia poscere accusativum, *sed* plurima: *quia de omnibus id minimè verè affirmari potest; nisi quis contendat, nulla verba, quæ superius cum genitivo & dativo jungi diximus, significare actionem.*

REGULA II. Apud Græcos non tantùm activum, sed verbum etiam passivum conjungi potest cum accusativo nominis à se deducti. δίκην δικάζω. *judicium judico.* δεῖπνον δειπνῶ. *Cœnam cœno.* ὕβριν ὑβρίζω. *Injuriam facio.* Hesiod. δῶρον ἐδώρησαν. *Donum donarunt.* ἐπιτρέπω σοι ἐπιτροπήν. *Committo tibi curationem aliquam.* ἐπιτρέπομαι ἐπιτροπήν. *Committitur mihi curatio aliqua.* ὑβρίζομαι ὕβριν. *Injuriâ afficior.*

REGULA III. Interdum ponitur verbale in dativo. χαρᾷ χαίρει. *Gaudio gaudet.* ἁμαρτάνει ἁμαρτήματι. *Peccat peccato.*

ANNOTATIO.

Idem Latinis usitatum est, si non in passivis, at saltem in aliis. Hinc, Furere furorem, Cantare cantilenam, Vivere vitam, *& alia hujusmodi.*

REGULA IV. Accusativum habent verba Reverendi. αἰσχύνομαι, σέβομαι, τιμῶ, αἰδέομαι. Orandi, ut λιτανεύω, ἱκετεύω, *supplico*; ἀντιβολῶ, *oro*; ἐκλιπαρῶ Demosth. ὑμᾶς αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον. *Revereor vos*, id est, *pudet me apud vos de illa aliquid mali dicere.* Homer. αἰδέομαι Τρῶας. *Revereor Trojanos.* Isocrat. τίμα τὸ δαιμόνιον *Deum cole.* Demosth. ἀξιῶ ὑμᾶς *Rogo vos.* ἀντιβολῶ τοὺς δικαστάς. *Rogo judices.* Plutarch. ἱκετεύουσι τὰς γυναῖκας. *Supplicant mulieribus.*

Prædictis adde verba Miserendi, ἐλεῶ, οἰκτείρω, κατοικτείρω, οἰκτίζομαι. Lucian. οἰκτείρω τὴν τύχην. *Miseret me calamitatis.* Psalm 50, 55, 56. ἐλέησόν με Θεός. *Miserere mei Deus.*

Εὔχομαι, cùm *precari* significat, dativum regit. εὔχομαι τῷ Θεῷ. *Oro Deum.* Quando idem est quod *vovere*, accusativum

tivum petit. εὔχομαι θυσίαν. *Voveo sacrificium.*

Regula v. Multa verba habent accusativum per ellipsin alicujus præpositionis. Theoc. ἀλγέω τὰν κεφαλάν. *Doleo caput.* Abest κατά.

VERBA EADEM IN CASU DIVERSO.

Licet ex his, quæ hactenus diximus, clarum sit, multa verba cum casu diverso construi, hîc tamen breviter in specie quædam notanda sunt.

Regula i. Verba Memoriæ & Oblivionis, modò genitivum, modò accusativum habent, sicut apud Latinos. Demost. τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται. *Rerum à me gestarum non meminit.* Homer. μνῆσαι πατρὸς σεῖο. *Memento patris tui.* Idem: μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγώ. *Memini hoc factum.* Isocrat. ὅταν τὰς λύπας ἀναμνησθῶμεν. *Quando recordamur dolores.* ἀναμνησθέντες φοβεροῦ τινος, ὠχριάσκομεν. *Recordati alicujus rei formidandæ, expallescimus.* Isocrat. οὐκ ἀμνημονῶ οὐτ᾽ ἐκείνων. *Neque illorum ero immemor.* Demost. οὔτε ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους, οὔτε τὰς ὑποσχέσεις. *Neque obliviscitur sermones, neque promissiones.* Homer. τοῦδ᾽ οὐκ ἐπιλήσομαι. *Hujus non obliviscar.* Ab ἐπιλανθάνω. Xenoph εἴ τίς τι ἐπιλελησμένος εἴη. *Si quis quid oblitus esset.*

Regula ii. Verbum ἀπολαύω, *fruor* seu *potior*, nunc genitivum, nunc accusativum regit. Plato: καὶ μέντοι καὶ τούτων ἀπέλαυον. *Et sane his quoque potitus sum.* Aristoph. ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ᾽ αὐτοῦ οὐδὲν πώποτε. *Nihil boni umquam ab eo accepi.*

Regula iii. Huc præter verba sensuum, & alia, de quibus passim suprà, spectant etiam hæc. Aristoph. ὄζω μύρου, & ὄζω μύρον. *Oleo unguentum.* Theoc. ἔτι γλυφάνοιο ποτόσδον. *Recens factum.* πνέει θυμὸν, καὶ πνέει θυμοῦ. *Spirat iram.* ἐμποδίζω σε, καί σοι. *Impedio te.* & sic de aliis. πειράζω σε, καί σου. *Tento te.* Lucian. ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε τοῦ κρείττονος. *Simul atque intellexit quod erat melius.* Plutarch.

συνεὶς Βροῦτος τὸ πεπραγμένον. *Cum Brutus intellexiſſet quod factum erat.*

Regula iv. Genitivum, dativum, & accuſativum habet μέμφομαι, *reprehendo.* Thucyd. ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. *Quæ nemo vituperavit.* Exempla dativi & accuſativi attulimus ſuprà.

Regula v. Quædam verba diverſis caſibus juncta, mutant ſignificationem. Herod. πατρὶ τιμωρῶν. *Illatam patri injuriam vindicans.* Actor. 26 τιμωρῶν αὐτοὺς. *Puniens illos.* Theodoret. δεῖ τῷ θεῷ θαῤῥεῖν. *Oportet Deo confidere.* Demoſth. οὔτε ὁ Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους. *Neque Philippus audebat hos aggredi.* ἐκδικῶ σοί. *Injuriam tibi factam ulciſcor.* ἐκδικῶ σε. *Punio te.* Thucyd. ἀμύνονται σφίσιν αὐτοῖς. *Defendunt ſeipſos.* Plutarch. ἠμύνατο τοὺς πολεμίους. *Propulſabat hoſtes.* διαφέρει αὐτοῦ. *Differt ab ipſo.* διαφέρει αὐτῷ. *Ejus intereſt, refert.*

CAPUT XI.

DE CONSTRUCTIONE TRANSITIVA VERBORUM, QUÆ PLURES SIMUL HABENT CASUS.

Dedimus hactenus regulas de verbis, quæ vel unum caſum habent, vel etiam diverſos; ſed non ſimul junctos, neque ſe mutuò in oratione ſequentes. Reſtat ut nunc paucas præceptiones præſcribamus de verbis, quæ caſus diverſos ſimul junctos & ex ſe mutuo nexos admittunt.

GENITIVUS CUM ACCUSATIVO.

Regula i. Verba Accusandi, Absolvendi, Damnandi, præter accusativum admittunt genitivum, qui pœnam criménve certum aut incertum significet. Demosth. *ἐγὼ γὰρ Αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν πολέμῳ πραχθέντων.* *Ego enim Æschinem nullius eorum accuso, quæ in bello gesta sunt.* *καταγινώσκω σε φόνου.* *Condemno te cædis.* Lysias: *προσκαλοῦμαί σε τραύματος.* *Arcesso te vulneris.* Lucian. *γράφομαί τινα μοιχείας.* *Accuso aliquam adulterii.* Plato: *κατηγόρουν ἐμὲ οὐδὲν ἀληθές.* *De nullo vero crimine me accusabant.* Demosth. *ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων.* *Absolvo te criminibus.* Polyb. *τοὺς κατηγηπαθέντας ἀπολύσαντες τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς διαβολῆς.* *Accusatos liberarunt impacto crimine.* Lucian. *ἀφίεμέν σε τῆς αἰτίας.* *Absolvimus te crimine.*

EXCEPTIONES.

Exceptio i. Accusativum personæ mutant aliquando Græci in genitivum, & genitivum rei vel criminis in accusativum. Lucian. *κατηγορῶ πολλὴν ἄνοιαν αὐτοῦ.* *Accuso multam ejus imprudentiam.* Sic *καταγινώσκω σου ἀμαθίαν, ἢ κακίαν.* *Condemno tuam inscitiam, vel malitiam.* Isocrat. *τὸ μὲν πεπρωμένον πάντων ἡ πεπρωμένη κατέκρινε.* *Fatum decrevit omnibus mortem.*

Exceptio ii. Interdum ponitur in genitivo tam persona quam crimen. Æschin. *κατηγορῶ σου ἁπάντων τῶν τεττάρων.* *Accuso te de omnibus quatuor.* Demosth. *εἰ μὲν οὖν παρανόμων, ἢ παραπρεσβείας, ἢ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν.* *Quòd si vel violatarum legum, vel falsæ legationis, vel alterius id genus cujusdam criminis illum accusaturus essem.*

Exceptio iii. Aliquando ponitur tam persona quàm crimen in accusativo. Demosth. *αἰτιῶμαί σε τόδε.* *Accuso te hujus.*

Exceptio iv. In quibusdam effertur persona aut

res in dativo. ἐγκαλῶ σοι τούτου, vel τοῦτο. *Accuso te hujus criminis.* καταδικάζω σε θανάτῳ. *Condemno te morte.*

EXCEPTIO V. Aliquando additur præpositio, manente vel mutato genitivo. διώκω σε περὶ θανάτου. *Accuso te de capite.* Herodot. τοῦτον πεφυγαδεῦσθαι ἔλεγον ἁλόντα ἐπὶ στάσει καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασι, *pro* στάσεων καὶ πολλῶν ἁμαρτημάτων. *Hunc in exilium actum dicebant de seditionibus multisque criminibus convictum.* Demosth. ἀφίεσθαι ὑπό τινος καὶ ἀπαλλάττεσθαι. *Absolvi ab aliquo & crimine liberari.*

EXCEPTIO VI. Genitivus criminis transit aliquando eleganter in participium. ἀσεβῶν οὕτως ἑάλωκε, pro ἀσεβείας. *Impietatis damnatus est.* Sic ἑάλω κλέπτων, pro ἑάλω κλοπῆς. *In furto deprehensus est.*

EXCEPTIO VII. Verba Æstimandi, Vendendi, Emendi, Permutandi, Implendi, Privandi, Liberandi, Arcendi, Satiandi, & similia, præter genitivum etiam accusativum habent: quod in multis fit propter ellipsin particulæ ἕνεκα vel χάριν, vel propter præpositionem cum qua componuntur.

Æstimandi.

Demosth. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους. *Vobis itaque considerandum est, utrum tanti faciatis rempub. legesque latas.* D. Chrysost. πολλοῦ τὴν ἡμετέραν τιμώμενος φιλίαν. *Magni nostram amicitiam æstimans.* Xenoph. μείζονος δῶρα αὐτὰ τιμῶνται οἱ λαμβάνοντες. *Dona illa pluris æstimant qui accipiunt.*

Vendendi & Emendi.

Lucian. πόσου τοῦτον ἀποκηρύττεις; δέκα μνῶν. *Quanti istum vendis? decem minis.* Xenoph. πρίασθαι ταλάντου ἐπιστάτην. *Talento emere præfectum.* Demosth. οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. *Non emo decies mille drachmis pœnitentiam.* Isocrat. πολλοὶ σύμπασαν ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν ὀλίγου

πωλοῦσι

πωλῦσι. *Multi omnem virtutem & felicitatem parvi vendunt.* Sic Aristoph. δέομαί σε τῦτο. *Hoc abs te peto.* Idem: ἀπέλαυσ' οὐδ' ἀγαθὸν ἐδέν. *Nihil boni ab illo accepi.*

Permutandi, & alia.

Homer. τεύχε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων. *Arma permutavit aurea areis.* ἀλλάττειν χρυσῦ ἀργύριον. *Permutare auro argentum.* Andocid. ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς τῶν γενομένων κακῶν. *Revocare vobis in memoriam praterita mala.* Demosth. εὐδαιμονίζων Φίλιππον τῆς τύχης, id est, ἕνεκα. *Philippum ob fortunam beatum pradicans.* Plutarch. προτιμᾷν τὴν δικαιοσύνην τῆς βασιλείας. *Iustitiam regno praferre.*

ANNOTATIO.

Verba magni facere, pluris facere, nihili facere, *fere circumloquuntur Graci cum genitivo, addita prapositione* περί. *Isocrat.* περὶ πλείονος ποίει δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν. Pluris fac gloriam, quam magnas opes. *Idem:* τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ πολλοῦ ποιοῦ καὶ θεράπευε Sapientes magni facito & cole. περὶ ὀλίγου ποιεῖν. Parvi facere. περὶ οὐδενὸς ποιεῖν. Nihili facere. περὶ πλείστου. maximi. *Isocrat.* περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην. Magni facerem.

Sunt porrò nonnulli qui proprias regulas praescribant de verbis genitivum & accusativum, vel genitivum & dativum habentibus; & rursum alias de verbis, qua regunt accusativum & genitivum, vel dativum & genitivum; quasi verò non sit eadem constructio si dicam, δέομαί σε τοῦτο, τοῦτο δέομαί σε, δέομαι τοῦτό σε. *vel,* οὐ μέλει μοι Γύγαο, *vel* οὐ μοι μέλει Γύγαο. Non est mihi curae Gyges.

GENITIVUS CUM DATIVO.

REGULA I. Multa verba genitivum & dativum postulant. Plato: ἵνα μετέχῃ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς. *Ut cum ipsis factorum particeps esset.* Xenoph. τοῦ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις δεῖ. *Molestiam cum amicis communicare oportet.* Anacreon: οὔ μοι μέλει Γύγαο. *Non est mihi cura Gyges.* Plutarch.

Plutarch. ἀμφισβητῶ σοι τοῦ χωρίου. *Contendo tecum de prædio.* Demosth. εἴ τι μέλει τῶν ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς. *Si qua Diis rerum humanarum cura est.* Plato διαφέρει μοι τούτου. *Hoc meâ interest.*

ANNOTATIO.

Dicimus etiam διαφέρει μοι τοῦτο. Hoc meâ interest. *Plato:* τί σοι τοῦτο διαφέρει; Quid hoc tuâ refert? *Demosth.* ᾧ ἐκείνους σωθῆναι μάλιστα διέφερεν. Cujus multum intererat, ut illi servarentur.

DATIVUS CUM ACCUSATIVO.

Regula i. Verba Dandi, Reddendi, Committendi, Promittendi, sicut apud Latinos, ita apud Græcos dativum cum accusativo poscunt. Neque opus est exemplis.

Regula ii. Verba Anteponendi & Postponendi ferè præter accusativum genitivum habent propter præpositiones: ut προτιμᾶν, προαιρεῖσθαι, προτάττειν, προκρίνειν. *Anteponere, præferre.* Plutarch. τὸν ἐπιεικῆ προτιμᾶν τοῦ πλουσίου. *Virum modestum præferre diviti.*

ANNOTATIO.

Multa alia verba dativum cum accusativo, vel hunc cum illo habent, quæ usu & lectione notabis. Neque enim omnia regulis comprehendi possunt. Xenoph. συνῄδει αὑτῷ πολλὰ καὶ πονηρά. Qui multa mala sibi conscit. *Plutarchus:* διαλλάττει τὰς πόλεις ἀλλήλαις. Conciliat inter se civitates. *Et eadem erit constructio si dicas:* διαλλάττει ἀλλήλαις τὰς πόλεις, *vel* ἀλλήλαις διαλλάττει τὰς πόλεις.

Regula iii. Nonnumquam ponitur accusativus cum dativo per ellipsin præpositionis κατὰ, vel διὰ, vel alterius. Xenoph. τοῖς φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν. *Amicis subvenire in rebus justis.* Plato. ἐπαινῶ σε ταῦτα. *Laudo te propter hæc.*

GE-

GEMINI CASUS CUM EODEM VERBO.

REGULA I. Quædam verba geminum habent genitivum. Æſchin. κατηγορῶ σε ἁπάντων τῶν πτάρων. *Accuſo te de omnibus quatuor rebus.*

REGULA II. Quædam geminum dativum habent. Demoſth. σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι. *Conſcius tibi eras te injuſtè facere.*

REGULA III. Alia duplicem habent accuſativum; cujuſmodi ſunt verba Celandi, Docendi, Rogandi, Monendi, Petendi, Veſtiendi. Lyſias: τὴν θυγατέρα ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός. *Celavit filiam mortem viri.* διδάσκω σε γραμματικήν. *Doceo te Grammaticam.* Lucian. σχεδὸν τὰ αὐτά με εἴρετο. *Fere eadem me interrogavit.* Plato: ἀναμνήσω ὑμᾶς τὰ τούτῳ πεπραγμένα. *Admonebo vos illorum, quæ hic geſſit.* Demoſth. ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρὸν ἀνάγκη. *Neceſſe eſt admonere vos temporum illorum, & occaſionis.* Æſchin. τέλη τοὺς παραπλέοντας ἐξέλεγον. *Tributa à præternavigantibus exigebant.* Matth. 27 ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. *Exuerunt eum chlamyde ſeu chlamydem; & induerunt eum veſtimentis ſeu veſtimenta ſua.*

ANNOTATIO.

Nam ſacer interpres Græcam ſtructuram retinuit, quæ alias voce activa apud Latinos non eſt uſitata, quamvis in paſſiva. Virgil. — deinde comantem

Androgei galeam clypeumque inſigne decorum
Induitur.

Dicimus etiam, ἀποστερῶ σε τὰ χρήματα, καὶ τῶν χρημάτων. Privo te pecuniis. *Et ſic de ceteris privandi verbis.* ποτίζω σε γάλα, καὶ γάλακτι. Poto te lacte. *Reliqua uſus docebit.*

CA-

CAPUT XII.

DE VERBIS IMPERSONALIBUS.

REGULA I. Impersonalia fere sequuntur constructionem suorum personalium; & interdum quidem genitivum habent. Demosth. δεῖ γὰρ χρημάτων. *Opus est pecuniis.* Eurip. ὅταν δ' ὁ δαίμων εὖ διδῷ, τί χρὴ φίλων; *Quid opus est amicis, si Deus res secundas mittat?*

REGULA II. Interdum habent genitivum & dativum simul. μέλει μοι τούτου. *Hoc est mihi cura.* οὐδὲν δεῖ μοι πολέμου καὶ μάχης. *Non opus est mihi bello & pugnâ.* Plato: διαφέρει μοι τούτου. *Hoc meâ refert.* μεταμέλει μοι τῆς ἁμαρτίας. *Pœnitet me peccati.*

Et cum accusativo. Aristoph. οἴομαι δέ σοι ταῦτα μεταμελήσειν. *Puto fore, ut te horum pœniteat.*

REGULA III. Quædam tantùm dativum regunt. προσήκει μοι τοῦτο. *Hoc mihi convenit.* συμφέρει πόλει. *Conducit civitati.*

REGULA IV. Conjunguntur etiam cum infinitivis tam activa quàm passiva impersonalia, more Latinorum. φιλεῖ γίνεσθαι. *Solet fieri.* δεῖ μανθάνειν. *Oportet discere.*

CA-

CAPUT XIII.

DE CONSTRUCTIONE VERBI PASSIVI.

REGULA I. Verbum passivum postulat genitivum cum præpositione ὑπὸ, παρὰ, πρὸς, διά. Demosth. ἐξηπατήθητε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ Φιλίππου. *Decepti estis à Philippo.* Lucian. πρὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὰ εἰκότα τετίμηται. *A Deo & hominibus honore debito affectus est.* Halicar. τὰ παρὰ τῆς βουλῆς ὁμολογηθέντα. *Concessa à senatu.* Xenoph. σημαίνεσθαί τι παρὰ τοῦ θεοῦ. *Significari aliquid à Deo.* διὰ θεῶν ἐσώθην. *Servatus sum à diis.*

REGULA II, Græci sæpe verbis neutris & aliis, quamvis absolutis, pro passivis utuntur, eamdemque constructionem illis tribuunt. Demosth. τηλικαῦτα τηλικαύτῃ καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. *Tunc in tantam atque talem calamitatem propter istum incidit.* Lucian. ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς γυναικὸς φαρμάκῳ. *Interfectus est ab uxore veneno.* Demosth. ἐφ' οἷς δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. *Propter quæ meritò occidaris à judicibus.* 1. Corinth. 10. ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. *Perierunt à serpentibus.* Lucian. ὑπὸ τοῦ δίσκου ἀπώλετο. *Periit à disco.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus, qui etiam notat Latinos hoc genus dicendi esse imitatos. Terent. Herus, quantum video, ab uxore excidit. ἐκπέπτωκε, *id est*, ejectus & exactus est. *Cic.* Nihil esse valentius, à quo intereat. *Plin.* Periit ab Hannibale.

Solent autem Graci sape verbic activa vocis in passiva significatione uti; ut mirum non sit, si illis quoque passivam constructionem tribuant. ἀπαλλάττω, liberor (ἀπαλλάττω ὑπὸ

σϐ) ἀναλαμϐάνω, recreor; ἀνακάμπτω, reflector; ῥίπτω, jactor; ἀσκῶ, exerceor; κρύπτω, occultor; *& alia multa, de quibus dictum est lib.* I.

REGULA III. Passiva interdum dativum habent, ablata præpositione. πέπρακταί ἐμοὶ, λέλεκταί ἐμοὶ, pro ὑπ' ἐμοῦ. *Factum est mihi, dictum est mihi, pro a me.*

REGULA IV. Passiva eumdem accusativum, immo alios fere omnes casus suorum activorum retinent ἐγχειρίζω σοι ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν. *Committo tibi hanc curam.* ἐγχειρίζομαι ταύτην τὴν ἐπιμέλειαν. *Committitur mihi hæc cura.* κρίνεται, κατηγορεῖται κλοπῆς. *Accusatur furti.* ἀπεστέρηται χρημάτων. *Privatus est pecunia.* γυμνοῦται τῆς ἐσθῆτος. *Nudatus vestibus.*

CAPUT XIV.

DE CONSTRUCTIONE COMMUNI OMNIUM VERBORUM.

DATIVUS COMMUNIS CUM PRÆPOSITIONE.

REGULA I. Propria pagorum, castellorum, urbium, & omnia alia nomina ponuntur in dativo post quodvis verbum, si interrogatio fiat per adverbium ποῦ; *ubi?* Herodian. διέτριψεν ὀλίγον χρόνον ἐν Ῥώμῃ. *Exiguo tempore moratus est Romæ.* Lucian τῷ παιδὶ τάφον ἐχώσαμεν ἐν Ἀμύκλαις. *Puero tumulum fodi Amyclis.* ποῦ ἐστι; *ubi est?* ἐν ἀγρῷ, *in agro, ruri*, vel *rure*; ἐν πόλει, *in urbe*; ἐν ἀγορᾷ. *In foro*; ἐν οὐρανῷ. *In cælo.*

RE-

Regula ii. Nomina urbium, & aliorum locorum, ponuntur interdum in adverbio. πῦ ἐστι; *ubi est?* οἴκοι, *domi*; Ἀθήνησι, *Athenis*.

Regula iii. Interdum omittitur præpositio. Thucyd. στήλας ϛῆσαι Ὀλυμπιάσι καὶ Πυθοῖ καὶ Ἰσθμῷ. *Columnas esse erigendas Olympia apud Pytho & Isthmum.*

Regula iv. Si interrogatio fiat per adverbium ποῖ; *quò?* utendum est accusativo cum præpositione *εἰς vel ἐς*, & hoc quotiescumque motus ad locum significatur, sive ille locus significetur nomine proprio, sive appellativo. Thucyd. ἦλθον ἢ αὐτοὶ εἰς Ἀθήνας. *Venerunt & ipsi Athenas.* ἀφικνῦμαι εἰς Ῥώμην. *Venio Romam.*

Regula v. Accusativus mutatur nonnumquam in adverbium. ἀφικνοῦμαι Ἀθήναζε. *Venio Athenas.*

Regula vi. Interdum omittitur præpositio. Homer. ἐπ(ε)ὶ δὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο. *Postquam ad naves & Hellespontum venerunt.* Idem: πόλεμον δ' ἴεν. *Ivit in militiam.* Quamvis hîc potiùs pro adverbio ponatur.

GENITIVUS COMMUNIS CUM PRÆPOSITIONE.

Regula i. Si interrogatiò fiat per adverbium πόθεν; *unde?* in genitivo respondendum est; & hoc quotiescumque motus à loco significatur. ἐκ Ῥώμης, *Româ*. ἐξ ἀγρῦ ἐπανέρχομαι. *Rure redeo.*

Regula ii. Nomina locorum, per quæ motus fieri significatur, ponuntur in genitivo cum præpositione διά. διὰ τῆς θαλάττης. *Per mare.* διὰ τῆς Ἑλλάδος *Per Graciam.*

Regula iii. Genitivus mutatur nonnumquam in adverbium. Ἀθήνηθεν, *Athenis*. οἴκοθεν, *domo*. ἀγρόθεν, *ex agro.*

CONSTRUCTIO TEMPORIS.

Regula i. Tempus accusativo efferimus, si interrogatio fiat per πόσον χρόνον; *quanto tempore?* seu *quamdiu?* quod fit, quotiescumque tempus continuum significamus.

Demosth. οἱ χρηστοὶ πρέσβεις ὅλοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας. *Boni isti Legati tres integros menses consederunt in Macedonia.*

REGULA II. Aliquando additur accusativo præpositio. Diodor. ἐπί τινας ἡμέρας ἡσυχίαν εἶχον. *Aliquot dies quieverunt.*

REGULA III. Sæpe effertur tempus in genitivo. Lucian. πέντε ὅλων ἐτέων λαλεῖν μηδέν. *Quinque integris annis nihil loqui* Aristoph. πολλοῦ γὰρ αὐτοὺς οὐχ ἑώρακα χρόνου. *Longo enim tempore illos non vidi.*

REGULA IV. Interdum adhibetur dativus. Herodian. Σεβῆρος ἐβασίλευσεν ὀκτωκαίδεκα ἔτεσι. *Severus regnavit octodecim annis.* εἴκοσιν ὅλοις ἔτεσιν ἀποδημήσας. *Viginti annis peregrinatus.*

REGULA V. Habet hic dativus nonnumquam præpositionem. παμπλείστοις ἐν ἔτεσιν. *Plurimis annis.*

REGULA VI. Quod si interrogatio fiat per adverbium πότε; *quando*? in genitivo respondebimus. Lucian. κοιμήσομαι τῆς νυκτός. *Dormiam noctu.* Sophocles: μέτεισι οὐ μακροῦ χρόνου. *Aderit non longo post tempore.* νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργάζεται. *Laborat die & nocte.*

REGULA VII. Adhibetur non rarò dativus. Thucydides: τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη. *Eadem autem die ipsis accidit.* Idem: ὑστέρῳ χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν. *Posteriori tempore expeditionem susceperunt contra Trojam.*

REGULA VIII. Aliquando utuntur auctores accusativo; ut in hac Aristotelis quæstione vides: διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωῒ ἀπὸ τῆς ἕω πνεύματα πνεῖ, τὸ δὲ θέρος, δείλης, καὶ ἀπὸ δυσμῶν; *Quare hieme quidem venti ab Oriente spirant manè; æstate verò circa crepusculum*, seu *vesperi, ab Occidente*? In qua sententia posuit χειμῶνα & θέρος in accusandi casu, δείλης verò in genitivo. Demosth. καταπεπλεύκασι δεῦρο τρίτον ἔτος. *Navigarunt huc tertium abhinc annum.*

A N-

ANNOTATIO.

Videtur subintelligenda esse præpositio κτ, *cùm ad* πότε *respondetur per accusativum.* κτ τὸ θέρος, κτ τ χειμῶνα, κτ ἔτον τ χρόνον. *Nam interdum expressè additur præpositio. Lucæ* 1. ἐν μηνὶ τῷ ἕκτῳ. In mense sexto. *Et passim alias. Putant aliqui etiam in illis*, νυκτὸς, noctu; ἑσπέρας, vesperi; μεσημβρίας, meridie; νυκτῶν μέζων, media nocte; *subintelligi præpositionem* ἐπί.

GENITIVUS ABSOLUTUS.

REGULA I. Quæ Latini in ablativo absoluto enuntiant, hæc efferunt Græci in genitivo. Homer. ἔτις ἐμεῦ ζῶντος, καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο. *Nullus me vivente, superque terram conspecto.* Demosth. γινομένης ἐκκλησίας. *Convocata concione.* Isocrat. τοσέτων ὄντων ἢ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων. *Cùm tot sint privati & magistratus.*

REGULA II. Aliquando loco genitivi ponitur dativus absolutè. Matth 8. καταβάντι ἢ αὐτῷ ἀπὸ ἢ ὄρες, ἠκολέθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. *Descendente illo de monte, secuta sunt illum turba multa.* pro κτ βάντος αὐτῷ. Thucyd. μενόντων ὑμῶν, ξύμμαχον γίγνεται, ἀποχωρήσασι ἢ. δὔπορον ἔσαι, μηδενὸς κωλύοντος, pro ἀποχωρησάντων. *Manentibus vobis, pro vobis erit; cedentibus vero, facilè occupabitur ab hostibus, nemine vetante.*

REGULA III. Aliquando loco genitivi ponitur accusativus absolutè. Halicar. ὡς δὴ ἀκίνδυνον αὐτοῖς τὸ ἔργον ἐσόμενον, pro ὡς ἀκινδύνε αὐτοῖς τε ἔργε ἐσομένε. *Quasi res illis sine periculo esset futura.* Aristot. ὥσπερ ἐκ αὐτῷ χώραν τινὰ ἔσαν. *Quasi ei non esset aliqua regio,* seu *aliquis locus.*

ANNOTATIO.

Plerumque addi solet ὡς *vel* ὥσπερ, *cùm accusativus pro genitivo absolutè ponitur. Aristot.* ὡς ἐχ ὁμοίως φύσει τ διαλέκτε ἔσης ἢ τ φωνῆς, ἀλλ' ἐνδεχόμενον πλάττεσθαι. Quasi non similis

lis sint naturæ sermo & oratio, sed fingi ac formari ea contingat. *ἐνδεχομένου dicendum erat.*

REGULA IV. Attici frequenter pro genitivo absoluto usurpant solum participium neutri generis, numeri singularis, in nominandi vel accusandi casu. Plato: *δόξαν δὲ ὑμῖν ταῦτα, ἐπορευόμεθα. Cùm hæc nobis visa & decreta essent, ibamus.* Demosth. *γεγραμμένον διαῤῥήδην ἐν τῇ συγγραφῇ. Cùm scriptum esset apertè in syngrapha.* Sic *μικροῦ δεήσαν*, pro *δεήσαντος. Cùm parum abfuisset. ἐξὸν αὐτῷ. Cùm illi liceret. ἐξὸν φυγεῖν μὴ ζητεῖ δίκην. Cùm licet fugere, ne quære judicium. ἀκουσθὲν αὐτῷ. Cùm jam audisset. δόξαν ἐμοὶ γράψαι. Cùm scribere statuissem.* Et similia multa.

REGULA V. Interdum ponitur solùm participium, reliquis casibus suppressis. *ἐλθόντων δὲ, venientibus verò*: subaudi *ἀνθρώπων, hominibus.*

DATIVUS INSTRUMENTI, CAUSSÆ, MODI, ACTIONIS.

REGULA I. Quævis verba admittunt dativum significantem instrumentum; aut caussam, propter quam aliquid fit; aut modum, quo aliquid fit. *κοσκίνῳ ὕδωρ ἀντλεῖν. Cribro haurire aquam. δόρατι διαπείρειν. Hastâ confodere. ξίφει κτείνειν. Gladio occidere.* Thucyd *προνοίᾳ πλεῖστα κατορθοῦνται. Plurima bene geruntur providentiâ.* Nicand. *ὄμμασιν ἀμβλώσσει. Cæcutit oculis.*

REGULA II. Sicut apud Latinos nonnumquam additur præpositio *cum*, ita apud Græcos ΣΥΝ. *σὺν πολλῇ σπουδῇ. Magna cum diligentia.*

ACCUSATIVUS COMMUNIS SPATII.

REGULA I. Accusativum Spatii vel Mensuræ admittunt pleraque verba. Herodian. *ποταμὸς ἀπεῖχε τῆς πόλεως σημεῖα ἑκκαίδεκα. Fluvius ab urbe aberat sexdecim milliaria.* Thucyd. *ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκον-*

κοντα. *Abest Platæa Thebis septuaginta stadia.*

Regula ii. Spatium vel Mensura ponitur nonnumquam in dativo. διέχει ὁδῷ ἡμερῶν εἴκοσι. *Abest viâ viginti dierum.*

CAPUT XV.

DE CONSTRUCTIONE MODORUM PRÆSERTIM INFINITIVI.

Cum sua cuique linguæ sint certæ loquendi formulæ, nativique modi, quibus ab aliis secernitur; fit ut multa eleganter dicantur Græcè, quæ non nisi ineptè dicerentur Latinè: quod cùm in aliis passim, tum verò maximè in modis verborum contingit, ut ex sequentibus exemplis planum fiet.

Regula i. Græci per indicativum multa efferunt, quæ nos per conjunctivum. Aristot. ἡ δὲ κάμηλος πίνει ἥδιον θολερὸν καὶ παχύ. οὐδ᾽ ἀπὸ τῶν ποταμῶν πρότερον, ἢ συνταράξει. *Camelus verò suavius bibit aquam turbidam & crassam; neque priùs è fluviis bibit, quàm conturbet,* seu *conturbaverit.* Xenoph. παρ᾽ ἐμοὶ δὲ οὐδεὶς μισθοφορεῖ, ὅστις μὴ ἱκανός ἐστιν ἴσα ποιεῖν ἐμοί. *Apud me nullus stipendia facit, qui non idoneus sit æqualia mecum facere.* Idem: οὐδὲν γὰρ οὕτω βραχὺ ὅπλον ἑκάτεροι εἶχον, ᾧ οὐκ ἐξικνοῦντο ἀλλήλων. *Nulla enim arma tam brevia habuerunt, quibus se mutuò non sauciarent.*

ANNOTATIO.

Plura exempla adfert Budæus. Et certe notabilis est hæc linguæ Græcæ à Latina discrepantia. Quam enim malè dices Latinè, Nescio num venit, num fecit; Nescio utrùm ipse est, utrùm ipse me percussit; *tam bene dices Græcè,* ἀγνοῶ εἰ ἦλθεν

θεν. οὐκ οἶδα, εἰ ἐλήλυθε. οὐκ οἶδα, εἰ πεποίηκεν, εἰ ἐποίησε. οὐκ οἶδα εἰ αὐτός ἐστι. ἀγνοῶ εἰ αὐτὸς ἔτυψεν ἐμὲ, εἰ ἐτύφθην ὑπ' αὐτοῦ. Dubito num venturus sit. ἀμφισβητῶ πότερον ἥξει, ἢ ἥξεται. *Ariſtot.* ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔχουσι μόρια, οἷς περιλήψονται, ἀντὶ τούτων τῇ ὑγρότητι χρῶνται τοῦ σώματος. Cùm non habeant partes, quibus ſe complectantur, (*ad verbum*, complectuntur, *vel* complectentur) harum loco utuntur humiditate corporis. *Latinè dicendum eſt*, Neſcio quid fecerit. *Græcus dicet*, οὐκ οἶδα τί πεποίηκεν, ἢ ἐποίησε.

Seduli porrò præceptoris erit in explicatione auctorum, & has & alias Græcis proprias loquendi formas juventuti diligenter demonſtrare, ut, cùm Græcè ſcribendum & loquendum eſt, id non tantùm faciant Græcis vocabulis, ſed etiam Græco modo. Quomodo verò Græci indicativo utantur cum particula δυνητικῇ ἌΝ, *dictum eſt jam in Grammatica; & infrà, cùm de conjunctionibus regulas dabimus, breviter repetetur.*

Regula II. Sæpe Græci per enallagen indicativum pro optativo ponunt Demoſth. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορα, οὔτε στρατηγὸν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς. ἀλλ' οὔτε ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέσαι τοῦτο ποιεῖν. *Non enim quærebant Athenienſes rhetorem vel ducem, per quem feliciter ſervirent; ſed neque vivere quidem volebant, ſi id illis cum libertate non liceret*, pro δουλεύσοιεν καὶ ἐξέσοιτο. Idem: χρῆν δὲ σιτοπομπείαν, ὅπως κομισθήσεται, προϊδέσθαι. *Oportebat verò videre, quomodò frumentum conveheretur.*

IMPERATIVUS.

Regula I. Imperativus poſtulat vocativum apud Græcos & Latinos. Eſt tamen quando Græci cum nominativo illum jungant. Lucian. οὗτος ὁ Πυθαγορικὸς κατάβηθι, καὶ πάρεχε ἑαυτὸν ἀναθεωρεῖν. *Tu vita Pythagorica deſcende, & te ſpectandam præbe.*

Regula II. Utuntur interdum aoriſto imperativi pro futuro indicativi. Menand. οἶσθ' ὅτι ποίησον, pro ποιήσεις.

Scio

Scio te facturum. Eurip. οἶδ' ἂν ὃ δράσων; pro δράσεις. *Scis quid facturus sis?*

OPTATIVUS.

REGULA I. Græci libenter loquuntur per optativum præcedentibus particulis ὅτι, ὥσπερ, ὅς, ὅσοι, ὅτε, & ὡς. Liban. ὡς εἴ τις ζητήσας καρπὸν πολὺν παρὰ τῆς Δημητρὸς, εἶτα τυχὼν ἄχθοιτο τῇ φορᾷ. *Ut si quis copiosum fructum à Cerere petiisset, postea, cum impetrasset, proventui indignatus fuisset.*

REGULA II. Aliquando præponitur illi adverbium optandi εἴθε, aliquando omittitur. Synes. κακῶς ὁ δεῦρό με κομίσας ἀπόλοιτο ναύκληρος. *Malè pereat nauta, qui me huc advexit.* Theoc. — εἴθε γενοίμην ἡ βομβεῦσα μέλισσα, καὶ εἰς τὸ σὸν ἄντρον ἱκοίμην. *Utinam fierem apis strepera, tuumque in antrum venirem.*

REGULA III. Optativus sæpe ponitur pro indicativo; & Atticorum proprium est optativis uti, ubi natura ad indicativum ferebat, ut ait Budæus. Plato: ἔλεγες γὰρ, ὅτι Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν αἰδῶ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις. *Dixisti enim, quod Iupiter justitiam ac verecundiam hominibus miserit.* Xenoph. οἱ δ' Ἰνδοὶ εἰσελθόντες ἔλεξαν, ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεὺς, καὶ κελεύσειεν ἐρωτᾶν. *Indi verò ingressi dixerunt, quòd illos miserit Rex Indorum, & jusserit interrogare*, pro ἔπεμψε καὶ ἐκέλευσε.

SUBJUNCTIVUS.

Subjunctivi magnus est usus apud Græcos & Latinos in ambigendo dubitandoque. πότερον εἴπω. *Utrum dicam.* οὐκ οἶδ' ὅ,τι φῶ. *Nescio quid dicere debeam.*

INFINITIVUS.

REGULA I. Cum duo verba simul ponuntur absque conjunctione, alterum ponitur in infinitivo, sicut apud Latinos. Lucian. δοκεῖς τι ἀληθὲς λέγειν. *Videris quiddam verum dicere.*

REGULA II. Infinitivus nominativum habet, cùm

in eadem perſona oratio ſubſiſtit. Lucian. λέγω εἶναι φίλος. *Dico me eſſe amicum.* φησὶν οὗτος ἀμείνων γεγενῆσθαι στρατηγός. *Dicit iſte ſe meliorem eſſe ducem.*

REGULA III. Cum verò in eadem perſona non perſiſtitur, accuſativus adjungitur. Lucian. φημὶ τούτους μάλιστα ἐπαίνου ἀξίους εἶναι. *Dico illos maximè eſſe laude dignos.*

REGULA IV. Aliquando, cùm in eadem perſona manet oratio, accuſativus adhibetur. Homer. οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς. *Neque verò ego me dico oblitum fortitudinis.*

ANNOTATIO.

Fuſius de his Budæus. Imitati ſunt nonnumquam Latini hanc ſecundam regulam. Lucan.

— tutumque putavit Iam bonus eſſe ſocer. *Ovid.*

— ſed enim quia rettulit Aiax Eſſe Iovis pronepos. *De quibus conſule Emmanuelem initio Syntaxeos.*

REGULA V. Quando infinitivus & verbum præcedens ad eamdem perſonam pertinent, non eſt opus accuſativo pronominis. ἔφη ποιήσειν. *Dixit facturum*; nimirum *ſe*. Plutarch. ὑπέσχετο βοηθήσειν. *Pollicitus eſt* (*ſe*) *opitulaturum.*

REGULA VI. Verbum μέλλω frequenter adjungitur præſenti, aoriſtis, & futuris infinitivi. μέλλω ποιεῖν. *Faciam*; ad verbum, *futurus ſum facere.* ἔμελλον ποιεῖν. *Facturus eram.* ὅταν μέλλῃ εἰσάξειν. ad verbum, *quando futurus eſt introducere*, id eſt, *quando introducturus eſt.* λόγος ὁ μέλλων λεχθήσεσθαι. λόγος ὁ λεχθησόμενος. *Oratio recitanda.* μέλλω γενέσθαι. *Ero.*

REGULA VII. Infinitivum εἶναι, accedente verbo ἐστὶ, vel ἔξεστι, vel ὑπάρχει, vel aliquo ſimili, dandi vel accuſandi caſum poſtulat. ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις εὐθύς ἐστιν εἶναι. *Continuò Lacedæmoniis fortibus atque robuſtis eſſe licet.* Ariſtid. τῇ τῶν τρόπων πρᾳότητι οὐδέσιν ἄλλοις ὁμοίως ἡμέ-

ἡμέροις εἶναι δοκεῖν λιπόντες. *Mansuetudine morum nullis aliis relinquentes, ut æquè placidi esse videantur.* Demosth. σοὶ δὲ συκοφάντῃ εἶναι ὑπάρχει. *Tibi licet esse sycophantæ.*

REGULA VIII. Accusativi participiorum frequenter pro verbis infinitis ponuntur. Demosth. πρῶτον μὲν ἅπαντες μέμνησθε δὶς δεθέντα καὶ κριθέντα. *Omnes meministis bis ligatum, bisque condemnatum.* pro δεθῆναι καὶ κριθῆναι.

REGULA IX. Cum verbis perseverandi, desistendi, affectionem animi notitiamve significantibus, conjungitur participium loco infinitivi. ἀγαπῶν με διατέλει, pro ἀγαπᾶν. *Perge me amare.* οὐ παύσομαι φιλῶν, pro φιλεῖν. *Non cessabo amare.* μέμνημαι ἰδών, pro ἰδεῖν. *Memini videre.* Aristot. λανθάνει πράττων. *Latet alios eum hoc facere, clàm facit.* Aristoph. λέληθας δουλεύων. *Oblitus es te servire.*

REGULA X. Idem fit in nonnullis adjectivis cognitionem significantibus. Lucian. δῆλος εἶ συκοφαντῶν. *Manifestus es sycophanta.*

REGULA XI. Interdum tamen non participium, sed infinitivus prædictis verbis additur. Plutarch. Μέτελλον αἰσθόμενος ἐγγὺς εἶναι (pro ὄντα) ἀνέζευξε. *Sentiens Metellum propè adesse, castra movit.*

REGULA XII. Usurpatur infinitivus frequentissimè pro conjunctivo, vel optativo, præcedentibus particulis οἷος, ὅσον, ὡς, ὥστε, πρὶν, ἐφ' ᾧ. Lucian οὐδ' ὀβολὸν ἔχει, ὥστε πρίασθαι βρόχον. *Neque obolum habet, ut emat laqueum.* τοιοῦτός ἐστιν, οἷος μὴ ἥδεσθαι. *Talis homo est, ut nulla voluptate afficiatur.* οἱ θεοί εἰσιν, οἷοι μὴ μεταβάλλειν. *Dij sunt ejusmodi, ut numquam mutentur.* Isocrates: πολλάκις γέγονεν, ὥστε τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας, ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. *Sæpe accidit, ut qui potentiores essent, ab imbecillioribus vincerentur.*

REGULA XIII. Nominativis adjectivorum eleganter adjungunt Græci infinitivum. δεινὸς λέγειν. *Acer dicere*; id est, *acer & vehemens in dicendo.* Æschyl. δεινὸς γὰρ

ἀῤῥεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρον. *Etiam ex desperatis exitum reperire potest.* ὀξὺς ὁρᾶν. *Acer videre.* βαθεῖα περᾶσαι. *Profunda transire.* ἔμπειρος ἱππεύειν, τοξεύειν, ᾄδειν. *Peritus equitare, jaculari, cantare.*

ANNOTATIO.

Hinc illa apud Latinos, Fortis bellare, Prudens intelligere, Sapiens providere, *& similia passim apud Latinos obvia, maximè apud Horatium.*

Regula xiv. Infinitivus apud Græcos ponitur frequenter pro imperativo. Phocyl. μέτρῳ μὲν φαγέειν, πιεῖν, ἠδ' μυθολογεύειν, pro φάγε, πίε, & μυθολόγευε. *Moderatè edito, bibito, ac loquere.* Et hoc frequenter fit apud Hesiodum in Ἔργοις.

ANNOTATIO.

Sunt tamen qui subaudiri velint verbum θέλε, *aut* χρή, *aut* προσήκει, *aut aliud simile. Modum hunc loquendi expressit Virgilius 3. Georg.*

Æstibus at medijs umbrosam exquirere vallem.

Tum tenues dare rursus aquas, & pascere rursus, *subaudi* convenit.

Regula xv. Gerundia Latinorum in *di, do, dum*, itemque Supina, supplent Græci per infinitivum, addito, interdum articulo, interdum omisso; cum alijs particulis, ut sunt ἕνεκα, χάριν. Et cum præpositionibus. Herodian. ἄριστος ἀκοντίζειν. *Peritissimus jaculandi.* Lucian. ὥρα ἡμῖν ἀπιέναι. *Tempus est abeundi.* Xenoph. ὥρα πορεύεσθαί ἐστι. *Tempus est eundi.* δῶκε φέρειν. *Dedit ferendum.* Matth. 20. ἐξῆλθε μισθώσασθαι ἐργάτας. *Exivit conductum*, seu *conducere operarios.* Plato: ἡδὺ καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι. *Res comparatu facilis.* Isocrat. ἕνεκα τοῦ πλείω ποιῆσαι τὴν ὑπάρχουσαν οὐσίαν. *Gratiâ* vel *caussâ augendi rem familiarem.* τοῦ νικᾷν ἕνεκα ἦλθε. *Venit vincendi gratiâ.* Aristot. τὸ πλουτεῖν ἐστιν ἐν

τῷ

τῷ χρῆσθαι μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ κεκτῆσθαι. *Divitiæ magis sunt in utendo, quam in possidendo.* Polyb. εὖ πεφυκὼς πρὸς τὸ διαχλευάζειν. *Naturâ aptus ad subsannandum.*

REGULA XVI. Gerundia in *dum*, cùm aliquid fieri aut faciendum significant, circumloquuntur Græci per verbalia in έον. λεκτέον, *dicendum*; ποιητέον, *faciendum*; τυπτέον, *verberandum*: quæ præter suum casum, casum quoque personæ recipiunt. ὑ δουλευτέον τούτοις. *Non est his serviendum.* Aristot. ὑ ταὐτὰ πᾶσιν ἀποδοτέον. *Non eadem omnibus tribuendum est.* Idem: εὐθὺς διαλυτέον τὰς φιλίας. *Statim dissolvendum amicitias.*

ANNOTATIO.

Ita enim ad verbum vertitur. Qui modus loquendi Latinis quoque placuit. Lucret.

Æternas quoniam pœnas in morte timendum.

Virgil. — alia arma Latinis

Quærenda, aut pacem Trojano à Rege petendum.

Vide Emmanuelem in constructione infinitivi, & de participiali in dum. γραπτέον ἐμοὶ ἐπιστολήν. *ad verbum*, scribendum est mihi epistolam, *pro* scribenda est mihi, *vel* à me, epistola.

REGULA XVII. Attici in his verbalibus utuntur nonnunquam plurali pro singulari. Lucian. οὐκ ἔτι πιστευτέα τῶν οὐδενὶ, pro πιστευτέον. *Non est ampliùs ulli mortalium fidendum.* πορευτέα εἶναι, *eundum esse*; pro πορευτέον, inquit Budæus.

REGULA XVIII. Aliquando construuntur verbalia hæc cum suo substantivo, more adjectivorum. Demosth. λυτέος ὁ ὑκ ἐατέος ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος γενέσθαι νῦν. *Solvenda est hujusmodi lex, & non permittenda ut se dominam constituat.* Lucian. ὑ παροπτέος ἀνὴρ, ὐδὲ ἀμελητέος. *Non despiciendus vir, neque negligendus.* Idem: συλληπτέα ὑμῖν ἡ παρθένος ἐστί. *Comprehendenda est à vobis virgo.*

RE-

REGULA XIX. Videntur nonnumquam Græci gerundia & ſupina circumloqui per participia. Iſocrat. ἧκον ἀμυνοῦντες. *Veniebant opitulatum.* Apol. βῶνον ἐποψόμεναι. *Ibant ſpectatum.* Ariſtot. ὁ ἡττηθεὶς μαχόμενος. *Victus pugnando.* μεταξὺ λούμενος. *Inter lavandum.*

ANNOTATIO.

Hæc tamen & ſimilia exempla aliter Latinè reddi poſſunt, nempe. Veniebant opitulaturi, Ibant ſpectaturæ, Victus in pugna. *Et hæc de infinitivo.*

CAPUT XVI.

DE CONSTRUCTIONE PARTICIPIORUM.

U*Sus participiorum in lingua Græca adeò frequens eſt & elegans, ut non immeritò Græci dicantur* φιλομέτοχοι, *id eſt*, participiorum amantes. *Plurima enim, quæ nos non niſi periphraſi adhibita pluribus efferre poſſumus, ipſi unico participio venuſtiſſimè exprimunt; quod Latinis mirari, rarò verò imitari licet, præſertim pari lepôre & gratiâ. Immo & tunc quoque libenter participijs utuntur, cùm alijs verbis æque commodè & breviter uti poſſent: cujus rei hoc ſit exemplum. Demoſth.* ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε. Ut enim uno verbo dicam, omnes videmini mihi cognoviſſe. *Poterat Demoſthenes breviùs dicere*, γνῶναι, *vel* ἐγνωκέναι. *Idem:* ὅτι εἴη Νικόδημον ἀπεκτονώς. Quòd Nicodemum peremerit. ὅτι ἀπέκτονε, ἢ ἀπέκτανε. *Idem:* οὗτος ἦν ὁ πάντα ταῦτα διοικῶν, *pro* οὗτος πάντα ταῦτα διῴκει. Hic omnia adminiſtrabat.

Ceterùm cùm ex iis, quæ ſuperioribus capitibus de verbis præ-

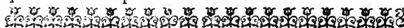
præcepimus, multa participiis sint communia cum verbis; supervacaneum foret, hic plures hac de re præceptiones tradere.

REGULA I. Participia imitantur verborum suorum constructionem, sicut apud Latinos. ὀλιγωρῶν τῆς παιδείας. *Negligens disciplinæ.*

REGULA II. Participia, cùm fiunt nomina, genitivum habent, sicut apud Latinos. εἰδυῖα πόνου *Gnara laboris.* μάχης εὖ εἰδότε πάσης. *Belli scientes.* διδασκόμενος πολέμοιο. *Doctus belli.* τόξων εὖ εἰδώς. *Sciens jaculorum.*

REGULA III. Aliquando adjunguntur participia verbis, ut eorum significationem augeant. οἶδα ἰδών. *videns vidi.*

REGULA IV. Interdum abundant participia. ᾤχετ' ἀπιών. *Abiit*, vel *abiens abiit.* ληρεῖς ἔχων. *Nugaris.* De qua re etiam cap. 2 dictum est.

CAPUT XVII.

DE CONSTRUCTIONE ADVERBIORUM.

ADVERBIA CUM NOMINE.

REGULA I. Adverbia Demonstrandi nominativum vel accusativum habent: ἴδε, ἰδού, ἠνίδε. *En, ecce.* Æsop. ἰδοὺ ἡ Ῥόδος, ἰδοὺ τὸ πήδημα. *Ecce Rhodus, ecce saltus.*

REGULA II. Genitivum habent adverbia Loci, Temporis, Numeri, Ordinis, Caussæ, Similitudinis, Separationis, Exceptionis, Copiæ, Celandi, & illa omnia quæ formantur à nominibus genitivum habentibus, ut sunt Comparativa, & Superlativa, & alia quàm plurima, quorum omnium ordine subjiciam exempla. ἐγγὺς τῆς πόλεως. *Prope civitatem.* πλησίον τῆς ἀγορᾶς. *Prope forum.*

forum. εὐθὺ Βαβυλῶνος. *Recta Babylonem.* πόῤῥω Διὸς καὶ κεραυνοῦ. *Procul à Iove & fulmine.* πρόσθε θυρῶν. *Ante fores.* ἔξω τῆς πόλεως. *Extra civitatem.* μεταξὺ κινδύνων. *Inter pericula.* εὐθὺς τοῦ δείπνου, τοῦ ἀρίστου. *Statim à cœna, à prandio.* μέχρι ἕως τῆς ἑσπέρας. *Usque ad Vesperam.* πρωῒ τῆς ἡμέρας. *Matutino tempore.* ἅπαξ, δὶς, τρὶς, τετράκις τοῦ ἐνιαυτοῦ. *Semel, bis, ter, quater in anno.* ἐφεξῆς τοῦ ἑνός. *Deinceps post unum.* ἐχομένως τούτων. *Post hæc.* ἕνεκα τῆς ἀληθείας, εὐδαιμονίας. *Propter veritatem, felicitatem.* χάριν τῶν πόνων. *Gratiâ laborum.* ἕκατι τοῦ κέρδους. *Propter lucrum.* ποταμοῦ δίκην, ἢ πυρός. *Instar fluvij, vel ignis.* δίκην μαγείρων. *More cocorum.* δίχα δώρων. *Sine donis.* ἄτερθε πόνων, ἀπάνευθε καμάτων. *Sine labore.* χωρὶς τῶν ἄλλων. *Absque alijs.* πάντα ἔχει πλὴν χρημάτων. *Omnia habet exceptâ pecuniâ.* παρεκτὸς μοιχείας. *Excepto adulterio.* ἅλις ἁλός. *Satis salis.* κρύβδα, vel λάθρα τῶν ἄλλων. *Clam aliis.* ἀξίως τῶν προγόνων. *Dignè majoribus.* μᾶλλον τῆς φύσεως. *Magis quàm natura ferat.* μάλιστα πάντων. *Maximè omnium.* ἥκιστα πάντων. *Minimè omnium.*

REGULA III. Dativum habent adverbia congregandi. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ. *Simul cum die.* ἅμα τοῖς ἄλλοις. *Simul cum aliis.* ὁμοῦ τοῖς συμμάχοις. *Unà cum sociis.*

REGULA IV. Dativum etiam illa poscunt, quæ fiunt à nominibus cum dativo jungi solitis. ὁμοφώνως ἄλλοις. *Convenienter aliis.*

REGULA V. Sicut nomina nonnulla genitivum & dativum postulant, ita quædam etiam adverbia. πλησίον σοῦ καὶ σοί. *Prope te.* ὁμοίως ἀνθρώπου καὶ ἀνθρώπῳ. *Similiter homini.* ἐγγὺς τῆς πόλεως, ἐγγὺς τῇ πόλει. *Prope civitatem.*

REGULA VI. Adverbia jurandi accusativum habent. νὴ τὸν Δία. *Ita per Iovem.* μὰ τὸν Ἀπόλλω. *Non per Apollinem.*

REGULA VII. Si adverbia negandi cum negativis nominibus alijsve negantibus adverbijs conjungantur, magis negant. Plato: οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν, οὔτε ζῶν-

ζῶντι, οὔτε τελευτήσοντι. *Vir bonus nullum malum habet, neque vivus, neque mortuus.*

REGULA VIII. Ω adverbium Vocantis, Exclamantis, & Admirantis Græcis, Latinis etiam Interjectio, conjungitur cum nominativo, genitivo, accusativo, & vocativo. ὦ λόγος. *ô sermo.* ὦ φρένες. *ô mens.* ὦ σύνεσις. *ô sapientia.* ὦ ἐπιχειρήματα. *ô argumenta.* ὦ ἁρμονία. *ô concinnitas.* ὦ συνθήκη *ô compositio.* ὦ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος. *ô meam miseriam.* ὦ τῆς ἀναισχυντίας. *ô impudentiam.* Callimach ὦ ἐμὲ δειλήν. *ô me miseram.* ὦ Ζεῦ, τί λέξω; *ô Iuppiter, quid dicam?* Eurip. ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσα. *ô mater, ô genitrix.*

ANNOTATIO.

Adverbium ὠ oxytonum, ajunt esse Admirantis, vel Dolentis; ὦ perispomenon Vocantis, vel Exclamantis.

REGULA IX. Aliquando solus genitivus ponitur, omisso adverbio. τῆς τύχης, *fortunam*: pro ω τῆς τύχης. τῆς ἀσελγείας, τῆς ἀναισχυντίας. *Impuritatem, impudentiam*: pro ὦ τῆς ἀσελγείας.

REGULA X. Græci in invocationibus vocativo & genitivo utuntur, ubi Latini vocativum & accusativum adhibent. ὦ Ἄπολλον εὐδαιμονίας ὑπερβαλλούσης. *ô Apollo magnam felicitatem.*

Alia alios subinde casus habent, ut φεῦ genitivum. Lucian. φεῦ τῆς ἀλλαγῆς. *Hem mutationem.* οἴμοι τῶν κτημάτων, οἴμοι τῶν ἀγρῶν. *Hei mihi ob possessiones, hei mihi ob agros.* Cum recto quoque copulatur, οἴμοι κακοδαίμων. *Hei misero.*

REGULA XI. Vim superlativorum adverbialium augent Græci adjectione harum particularum ὡς, ὅτι, ὡς ὅτι, & similium. ὡς βέλτιστα, ὡς ὅτι βέλτιστα, ὅτι βέλτιστα, ὡς οἷόν τε ἄριστα. *Optimè.* ὡς ἐδύνατο κάλλιστα. *Quàm potuit optimè.*

ADVERBIA CUM VERBIS.

Regula I. Adverbia qualitatis frequenter & eleganter construuntur cum verbo ἔχω, διάκειμαι, διατίθεμαι, addito casu illius adverbii. ἀφειδῶς ἔχει χρημάτων. *Prodigus pecuniæ.* τὰ ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἀπείρως ἔχει. *Non est imperitus rerum forensium.* ἀρχαίως ἔχει. *Homo antiquæ fidei.* εὖ διακείμενος καὶ καλῶς. *Bene affectus.*

ANNOTATIO.

Hæc & similia Latinè exprimi non possunt ad verbum: malè enim dixeris, Imperitè habet rerum forensium.

Regula II. Verbum ἔχω admittit nonnumquam adverbium qualitatis, addito genitivo; quem tamen aliàs adverbium non regit. Halicarnass. διεξέσομαι λέγειν ὡς ἔχω γνώμης. *Conabor explicare sententiam meam.* πῶς ἔχεις γνώμης; *Quæ est tua sententia? quomodo affectus es?*

Regula III. ὡς, ὥστε, ἐπειδὴ, πρὶν, πρὶν ἢ, ὅσον, sæpe apud Græcos cum infinitivo construuntur. οὕτως ἐστὶν ἀπαίδευτος, ὡς μηδὲν εἰδέναι. *Tam est imperitus, ut nihil ipse sciat.* ὡς ἔπος εἰπεῖν. *Ut verbo dicam.* τηλικοῦτός ἐστιν, ὥστε πάντας ὑπερβάλλειν. *Tantus est, ut omnes superet.* Isocrat. οὐδενὶ γὰρ τοσαύτην σχολὴν παρέλιπον, ὥστε ἑτέρῳ συναχθεσθῆναι. *Nulli enim tantum otii reliquerunt, ut malis alienis afficeretur.* Idem πολλάκις γέγονεν, ὥστε τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας, ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῆναι. *Sæpe accidit, ut qui potentiores essent, ab imbecillioribus vincerentur.* πρὶν εἰπεῖν. *Priusquam diceret.* Matth. I. πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς. *Antequam convenirent.* πρὶν Κολχίδα γαῖαν ἱκέσθαι. *Antequam in Colchidem venirent.* Plato: ἐπειδὴ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ Ἀγάθωνος, ἀνεῳγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν. *Postquam verò ad Agathonis ædes venissent, apertas invenisse fores.*

AN-

ANNOTATIO.

Aliqui hìc subaudiri putant verbum συνέβαινε, vel aliud simile. ἐπειδὴ ἦ συνέβαινε γενέσθαι. *Est verò hæc constructio planè Græca, neque quidquam cum Latino more commune habet, quam expressisse videtur Hor. lib.* 1 *Ode* 11. Ut meliùs, quidquid erit, pati; *id est*, ut meliùs patiaris. *Obtinet porrò accusativus hujusmodi vim nominativi. Illa enim sententia Isocratis, ubi* ὥστε *cum infinitivo & accusativo jungitur, ita reddi potest:* πολλάκις γέγονεν, ὥστε οἱ μείζω δύναμιν ἔχοντες, ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων κρατηθῶσι.

Regula iv. Eædem particulæ ὡς, ὥστε, sæpe etiam cum indicativo, & cum optativo, & interdum cum subjunctivo construuntur, sicut àpud Latinos. ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνlω. *Ut vidi, ut insanii.* Halicar. ὡς μηδὲν ὑπὸ τῶν ὄχλων βιασθείη. *Ne qua illi vis à turba inferretur.* ὥστε μηκέτι πολεμήσωμεν. *Ne ampliùs bellum geramus.* Isoc. τοσοῦτό μου κατεφρόνηκεν, ὥστε ἐλπίζει ῥαδίως ἐπικρατήσειν. *Adeo me contempsit, ut etiam speraret, se me facilè superaturum.*

ANNOTATIO.

Ω'ς in adverbiali significatione plerumque indicativum habet. Poterant autem duæ proximè antecedentes regulæ ad conjunctiones rejici, sed cùm vocula illa in adverbijs quoque numerentur, visum est eas hoc loco ponere.

Regula v. Adverbia Hortandi, Prohibendi, Optandi, & similia, eosdem fere modos habent, quos apud Latinos. φέρε δὴ σκέψασθε. *Age, considerate.* Lucian. ἄγετε, εἴπατε. *Agite, dicite.* Idem: μὴ ἐνόχλει. *Ne sis molestus.* Idem: μὴ κέκραχθι. *Ne clama.* Theoc. εἴθε γενοίμlω. *Utinam fierem.*

Regula vi. Jungitur εἴθε etiam cum accusativo & infinitivo. Phocyl. εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθει-

ποθεινόν. *Utinam non esses mortalibus desiderabile malum.*

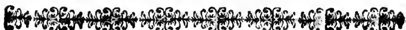
REGULA VII. Præponuntur præterea hæ optativæ particulæ αἴθε, εἴθε, & ὡς, præterito imperfecto, ὤφελον, seu ὄφελον, & aoristo secundo ὤφελον, sive ὄφελον, sequente infinitivo. Homer. 3. Iliad. ἤλυθες ἐκ πολέμου, ὡς ὤφελες αὐτόθ' ὀλέσθαι. *Venisti ex pugna, utinam ibi periisses.* Idem.

Αἴθ' ὄφελές τ' ἄγονός τ' ἔμεναι, ἄγαμός τ' ἀπολέσθαι. *Utinam aut natus non esses, aut periisses ante matrimonium.*

ADVERBIA CUM ADVERBIIS.

Aliquando conjunguntur adverbia cum adverbiis. Hesiod. νόσφιν ἄτερθε κακῶν. *Absque malis.* Aristoph. μάλα σφόδρα. (ad verbum, *valde valde*) *magnopere.* πάνυ σφόδρα. *Omnino.*

Aliquando adsciscunt sibi præpositionem. μέχρι πρὸς τὸν ἥλιον. *Usque ad Solem.*

CAPUT XVIII.

DE CONSTRUCTIONE PRÆPOSITIONUM.

Cum bona pars elegantiæ Græci sermonis in recto præpositionum usu sita sit, merito multum operæ & studii in illis accurate explicandis ponitur. Tam varie enim & intra & extra compositionem usurpantur ab auctoribus, ut illarum regulæ breviter nequaquam expediri possint. Quo fit, ut nos etiam solito longiores in hoc capite futuri simus. Multa tamen usu & lectione bonorum auctorum cognoscenda prætermisimus. Quis enim omnia regulis concludat? Neque etiam illa, quæ jam libro primo hujus Grammatices dicta sunt, hic repetenda duximus.

RE-

REGULÆ GENERALES DE PRÆPOSITIONIBUS.

Regula i. Pleræque præpositiones præposito articulo vicem nominis gerunt. οἱ ἐν ἀγρῷ, id est, ἀγροῖκοι, *agrestes*. οἱ ἐκ τῆς Στοᾶς. *Stoici*. οἱ πρὸ ἡμῶν. *Majores nostri*. οἱ σὺν Ἀντωνίῳ, id est, *Antoniani*. τὸ εἰς ἐμέ. *Officium meum*. Subauditur enim καθῆκον, aut quid simile. οἱ μεθ' ὑμᾶς. *Posteri*. οἱ μεθ' ἡμῶν. *Præsentes, qui nobiscum vivunt*. τὰ ὑπὲρ γῆς, id est, γήϊνα, *terrestria*. τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, id est, οὐράνια, *cælestia*. οἱ πρὸς τῇ κύλιξι. *Pocillatores, ministri a poculis*. τὰ πρὸς ποσίν. *Obvia*. τὰ ὑπὸ γῆς. *Quæ sub terra sunt*.

Regula ii. Præpositiones migrant in adverbia, quando casus suos amittunt; quod etiam apud Latinos contingit. Demosth. καὶ μικρόν τι πρός. *Et aliquid amplius*. Hom πᾶσα περὶ χθών *Omnis circum terra*. Sic, *Longo post tempore. Paucis post diebus*.

Regula iii. Sæpe subticentur præpositiones. σὴν χάριν λέγω, id est, πρός. *In tuam gratiam dico*.

ANNOTATIO.

De Tmesi aliisque disjunctionibus vel à suo casu, vel à suo verbo, nihil dicendum est, cùm eadem Latinis quoque usitata sint.

REGULÆ SPECIALES DE PRÆPOSITIONIBUS.

Præpositiones sunt octodecim; ex quibus sex monosyllabæ: ἐν, εἰς vel ἐς, ἐκ vel ἐξ, πρὸ, πρὸς, σὺν, Atticè ξύν.

Duodecim dissyllabæ: ἀνὰ, κατὰ, διὰ, μετὰ, παρὰ, ἀντὶ, ἐπὶ, ἀμφὶ, περὶ, ἀπὸ, ὑπὸ, ὑπέρ. Ex his quædam unum dum-

dumtaxat caſum, quædam plures habent, quamvis ferè ſemper diverſa ſignificatione.

PRÆPOSITIONES CUM GENITIVO.

Solum genitivum habent ex monoſyllabis ἐξ & πρὸ, ex diſſyllabis ἀντὶ & ἀπό.

ΕΚ vel ΕΞ.

ἐξ vel ἐκ — Ex, De, A vel Ab, Præ

Ἐξ οἴκου. Ex domo. ἐκ καρδίας. Ex corde. *Lucian.* κατεσπάσθη ἐκ τοῦ ἵππου. Detractus eſt de equo. *Theoc.* ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα. A Iove ordiamur. ἐκ νηπίου. Ab infantia. *Pind.* ἐξ ἄλλων ὁδὸν ταύταν ἐπίσαντι. Præ aliis hanc viam norunt.

Interdum Latinè non exprimitur; quod omnibus præpoſitionibus commune eſt. ἐκ πολλοῦ. Multo tempore. *Quod etiam in verbis nonnumquam accidit.* ἐκμανείς. Furore percitus.

Interdum exprimitur per adverbium. ἐκ θεοῦ ταῦτα γέγονε. Hæc facta ſunt divinitus.

Componitur cum adverbiis. ἐκ τότε. *Ad verbum.* Ex tunc. ἀπὸ τηλοῦ. A Longè.

ΠΡΟ.

πρὸ — Præ, Pro, Ante

Lucian. Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος πρὸ τῶν πάντων τὴν ὄρχησιν ἐπαινοῦσι. Homerus & Heſiodus præ omnibus ſaltationem laudant. *Lucian.* πρὸ τῶν κοινῶν κινδυνεύειν. Pro communi utilitate periculum ſuſcipere. *Demoſth.* πρὸ ἐμοῦ. Ante me. πρὸ θυρῶν. Ante fores. οἱ πρὸ ἡμῶν. Majores noſtri. πρὸ τοῖν ποδοῖν. *Ante pedes.* πρὸ ὁδοῦ καὶ πρὸ ἔργου, *& contractione,* πρoὔργου, operæ pretium, utilitas, commodum. *Lucian.* πρὸ ὁδοῦ σοι γένοιτο. Profuerit tibi, ſit felix. οὐδέν ἐστι προὔργου τοῦτο ποιεῖν. Non eſt operæ pretium hoc facere.

Solet

Solet autem non rarò præpositio πρὸ *in compositione & cum suis casibus, sequente* ο *vel* ε, *coalescere in unam syllabam.* πρȣ̃λίγȣ, πρὸ ὀλίγȣ. Paullo ante. πρȣ̃χω, προέχω. Præcedo, præcello. *De quo lib.* 1. *cap.* 13.

In compositione fere servat πρὸ *suum significatum.* προέχω, antecello. προκειμένη τιμωρία. Pœna proposita. προάστειον, suburbium, *ad verbum*, quod est ante urbem.

ANTI.

ἀντὶ { Pro, Propter, Ob }

Aristot. ἀντ' οἰκέτȣ. Pro famulo, *id est*, vice famuli. ἀντὶ ἀγαθῶν ἀποδιδόναι κακά. Mala pro bonis reddere. οὐκ οἶδ' ἀνθ' ὅτȣ. Nescio quam ob rem.

In compositione significat Pro *&* Contra: ἀνθύπατος, proconsul. ἀνθίστασθαι, repugnare; ἀντιλέγειν, contradicere. *Item comparationem:* ἀντίθεος, similis Deo. *Et vicem:* ἀντευεργετεῖν, ἀντιπελαργεῖν. Vicissim beneficium præstare. ἀντίδειπνος, qui alterius loco ad cœnam venit. ἀντίδικος, adversarius in lite, litigans contra alium. ἀντιδικία, contra litigatio.

ΑΠΟ.

ἀπὸ { E *vel* Ex, A, Ab, Per, Absque }

τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς γῆς ὁρᾶν. Mare è terra intueri. ἀπὸ συνθήματος. Ex compacto, ex composito.

ἀπὸ τῆς κεφαλῆς. A Capite. ἀπ' ἀρχῆς. Ab initio.

D. Chrysost. κατελύθη πόλεμος ἀπὸ προσευχῆς. Per preces bellum solutum est.

Plutarch. ἡ ἀπ' ἀνδρὸς οὖσα. Quæ absque marito est. οὐκ ἀπὸ τρόπȣ, οὐκ ἀπὸ πράγματος. Non abs re.

In compositione idem fere significat quod extra compositionem, ut usus te docebit.

DATIVUS CUM PRÆPOSITIONE.

Solum dativum poſtulant duæ præpoſitiones monoſyllabæ, ἐν & σύν.

E N.

ἐν { In — ἐν οὐρανῷ. In cælo.

Inter — *Plutarch.* τοῦτο ἐν οἴνῳ ἐγένετο. Hoc inter pocula accidit.

Penes — *Demoſth.* ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τοῦ τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί Hujus rei exitus penes Deum, non penes me erat.

Cum } — *Xenoph.* ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις. Cum peltis & ſpiculis.

Conſtruitur interdum ἐν *cum genitivo, ſed per ellipſin. Heliod.* ξενιῶ σε οὐκ ἐν ἐμαυτοῦ, ἀλλ' ἐν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. *Subauditur* οἴκῳ. Excipiam te non in mea, ſed in boni viri domo.

Sic Latinè, In Veneris, in Dianæ, *ſubintelligitur* æde, templo.

Præpoſitio ἐν *ſæpe ponitur pro* εἰς. *Sophoc.* θρασὺς ἐν ἐμοί, *pro* εἰς ἐμέ. Audax in me, contra me. *Sic in Euang. Luc.* 7. ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ, *pro*, εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον.

Rurſus εἰς *ponitur pro* ἐν. *Herodot.* τὸν θρόνον εἰς ὃν, προκαθίζων ἐδίκαζεν. εἰς ὃν *pro* ἐν ᾧ. Thronus in quo præſidens judicabat. *Ariſtoph.* κατακλινεῖν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ, κράτιστόν ἐστι. Optimum eſt, ut eum in Æſculapii templo reclinemus.

Σ Υ Ν.

Σὺν reſpondet Latinæ præpoſitioni cum. σὺν θεῷ. Cum Deo. *Sæpe omittitur in Latina interpretatione.* σὺν χάρισι. Gratiis faventibus. σὺν θεῷ. Deo volente.

In pronomine αὐτὸς *ſæpe intelligitur præpoſitio* σύν. *Lucian.* ἀποτεμὼν αὐταῖς ὠλέναις τὰ πτερὰ, *id eſt*, σὺν αὐταῖς. Unà cum alis amputans pennas.

ACCU-

ACCUSATIVUS CUM PRÆPOSITIONE.

Solum accuſativum habent εἰς, Atticè ἐς, & ἀνά.

ΕΙΣ.

εἰς: In; In, *id eſt*, Erga; Ad; Apud; Ad, *id eſt*, Circiter; Ob, Propter; Contra.

εἰς οἶκον εἰσελθεῖν. Intrare in domum. εἰς οὖς λέγειν. In aurem dicere.

Xenoph. τῇ ὑμῶν εἰς ἐμὲ εὐνοίᾳ. Veſtræ erga me benevolentiæ.

εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον. Ad Agamemnonem dîum.

Pauſ. διαβεβλημένος εἰς τοὺς Μακεδόνας. Apud Macedones infamatus.

εἰς τριακοσίους. Ad trecentos.

Ariſtot. εἰς δικαιοσύνην ἐπαινεῖται. Laudatur propter juſtitiam.

εἰς τοὺς Σοφιστάς. Contra Sophiſtas.

Ponitur cum genitivo per ellipſin. εἰς διδασκάλου, *pro* εἰς οἰκίαν διδασκάλου. In domum præceptoris.

ΑΝΑ.

ἀνὰ: Per; In; Adverſus; Contra; Singuli.

ἀνὰ πόλιν. Per urbem. ἀνὰ στρατόν. Per exercitum. ἀνὰ Ἑλλάδα. Per Græciam.

ἀνὰ στόμα ἔχειν. In ore habere.

Herodot. ἀνὰ ποταμὸν πλέειν. Contra fluvium navigare.

Matth. 20 ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. Acceperunt ſinguli denarium.

Poëtice jungitur cum dativo. Homer. χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ. Aureo cum ſceptro. ἀνὰ βωμοῖς. Super aris.

GENITIVUS ET ACCUSATIVUS CUM PRÆPOSITIONE.

Genitivum & accuſativum habent iſtæ quatuor præpoſitiones: διὰ, μετὰ, κατὰ, ὑπέρ.

Δ Ι Α.

Διὰ cum genitivo	Per	*Plutarch.* διὰ βίου. Per totam vitam. διὰ γῆς καὶ θαλάσσης Per terram & mare.
	Ex	*Plutarch.* δι' ἀλφίτου πεποιημένος. Ex farina confectus.
	In	*Halicar.* διὰ χειρὸς ἔχειν. In manu habere.
	Post	δι' ἐτῶν ἢ πλειόνων παρεγενόμην. Post annos multos adveni.
Διὰ cum accusativo	Propter	Διὰ τί; propter quid?
	Per	Διὰ νύκτα μέλαιναν. Per atram noctem. *Homer.* διὰ τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα. Per arma & nigrum sanguinem.
	A, Ab	*Demosth.* διὰ θεοὺς ἐσώθην. Servatus sum à diis.

M E T A.

Μετὰ *cum genitivo*, cum. μετὰ σοῦ. Tecum. μετὰ μαινομένων μαίνεσθαι Cum insanientibus insanire.

Interdum jungitur dativo. Lucian. Ὀρφεὺς μετὰ χερσὶν ἔχων τὴν λύραν. Orpheus manibus lyram tenens. *Homerus.* καὶ τὰ μὲν εὖ δάσσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν.

Et illa quidem rectè inter se diviserunt Græci.

μετὰ cum accusativo	Post	μετὰ ἡμέρας ὀκτώ. Post dies octo.
	Ad	*Homer.* μετὰ δαίμονας ἄλλους. Ad alios deos.
	In	*Thucyd.* ἃ μετὰ χεῖρας ἔχοι. Quæ in manibus haberet.
	Propter	*Homerus.* ἑὸν μετὰ κάλλος. Propter suam pulcritudinem.

KATA.

ΚΑΤΑ.

κατὰ cum genitivo	De	κατὰ τῶν πετρῶν ῥίπτειν. De saxis dejicere.
	Contra	κατὰ σοφιστῶν λέγειν. Contra Sophistas dicere.
	Per	*Matth.* 26. κατὰ τοῦ θεοῦ ἐξορκίζω σε. Adjuro te per Deum.
	Post	κατὰ νώτου. Post tergum, à tergo.
	In	κατὰ πετρῶν σπείρεις. Seris in petris.
	Sub	ἔδυ κατὰ τῆς γῆς. Sub terram descendit.
κατὰ cum accusativo	Secundùm	Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Euangelium secundùm Ioannem.
	Iuxta	*Thucyd.* ὁ κατὰ σοῦ ἐκεῖ. Qui juxta illos erat.
	Pro	κατ᾽ ἀξίαν. Pro dignitate. κατὰ δύναμιν. Pro viribus.
	In	κατ᾽ ἀγοράν. In foro.
	A	κατὰ νῶτον. A tergo.
	Per	κατ᾽ αὐτό. Per se. κατὰ συμβεβηκός. Per accidens.

ΥΠΕΡ.

ὑπὲρ cum genitivo	Supra / Super	ἔστη ὑπὲρ κεφαλῆς. Supra caput adstitit.
	De	*Halicar.* ὑπὲρ ἧς διαλέξομαι ἐν οἰκείῳ τόπῳ. De qua dicam proprio loco.
	Ultra *vel* Supra	*Herodot.* ὑπὲρ τῶν κήπων ὄρος κέεται. Ultra, *vel* supra hortos mons est.
	Pro	ὑπὲρ ἐμοῦ. Pro me. ὑπὲρ ἡμῶν. Pro nobis.

ὑπὲρ cum accusativo
- Supra / Ultra — *Lucian.* τοὺς Χαλδαίους ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη βιοῦν λόγος. Fama est Chaldæos supra, *vel* ultra centum annos vivere.
- Per — *Apollon.* ὑπὲρ ἅλα ναυτίλλεσθαι. Navigare per mare.
- Præter — *Homer.* ὑπὲρ μόρον. Præter fatum, *vel* contra fatum.

GENITIVUS, DATIVUS, ET ACCUSATIVUS CUM PRÆPOSITIONE.

Genitivum, dativum, & accusativum habent sex istæ præpositiones: πρὸς, παρὰ, ὑπὸ, ἐπὶ, ἀμφὶ, περί.

ΠΡΟΣ.

πρὸς cum genitivo
- A, Ab — πρὸς Θεοῦ τὰ ἀγαθά. A Deo sunt bona.
- Ex, De — ἔπεσε πρὸς οὐρανοῦ. Cecidit ex cælo.
- Coram — *Synes.* πρὸς Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀναίτιος. Innocens coram Deo & hominibus.
- Contra — *Halicar.* πρὸς ἐχθροῦ ἐπιφέρων τὴν ψῆφον. Suffragium ferens contra inimicum.
- Per — *Aristoph.* πρὸς Διὸς φράσον. Dic per Iovem.

πρὸς cum dativo
- Ad — πρὸς τούτοις. Ad hæc. *Lucian* πολλοὶ ἔκειντο ὀβολοὶ πρὸς τοῖν ποδοῖν αὐτοῦ. Multi oboli jacebant ad pedes ejus.
- Contra — *Sophoc.* πρὸς Ἀτρείδαισιν ἤχμασας χέρα. Contra Atridas armasti manum.
- Apud — *Plutarch.* πρὸς ἑαυτῷ. Apud se, secum.

	Sub	secum. *Lucian.* πρὸς τῷ τέλει τοῦ βίου. Sub finem vitæ.
πρὸς cum accusativo	Ad	πρὸς τὸν Θεόν. Ad Deum.
	Apud	*Lucæ 9.* ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς; quousque ero vobiscum?
	Præ	*Plato:* σμικρὰ ἂν εἴη πρὸς ταῦτα. Parva fuerint præ his.
	Contra	πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε. Ne calces contra stimulum.
	Erga	*Lucianus:* ἡ πρὸς τοὺς ξένους φιλανθρωπία. Humanitas erga peregrinos.
	Cum	*Halicar.* σπονδὰς ποιεῖται πρὸς αὐτούς. Fœdus cum illis facit.
	In	*D. Basil.* πρὸς τὸ χεῖρον ἐπιῤῥεῖ. In pejus ruit.
	Inter	*Isocrat.* τὸ πρὸς ἡμᾶς φιλίας τεκμήριον. Amicitiæ inter nos signum.
	Secundùm	*Aristot.* πρὸς τὸ πνεῦμα πέτονται. Volant secundùm ventum.
	Pro	πρὸς τὸ ἀξίωμα. Pro dignitate.

ΠΑΡΑ.

παρὰ cum genitivo	A, Ab	παρὰ Θεοῦ. A Deo. παρὰ πατρός. A patre.
	Ex	*Xenoph.* λέγειν ταῦτα παρ' ἐμοῦ. Hæc illi ex me dicere.
	Præ, Supra	*Eurip.* ἔχει τιν' ὄγκον Ἄργος Ἑλλήνων παρά. Habet Argos aliquid eminentiæ præ ceteris Græcis.
παρὰ cum dativo.	Apud	παρ' ἐμοί. Apud me.
	Inter	παρ' οἴνῳ. Inter pocula. *Plutarch.*

παρὰ cum dativo

- In — *Plutarch.* παρὰ τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις θνήσκειν. In civilibus bellis mori.

παρὰ cum accusativo

- Ad — *Lucian.* ἄπιθι ἐς τὴν Φρυγίαν παρὰ τὸν Πριάμου παῖδα. Abi in Phrygiam ad filium Priami.
- Apud, Cum — ἀεὶ κολοιὸς παρὰ κολοιόν. Graculus semper est apud graculum : *vel*, graculus cum graculo facilè congregatur.
- Iuxta — παρὰ τὴν ὁδόν. Iuxta viam.
- Præter — παρὰ τὴν φύσιν. Præter naturam.
- Inter — *Halicar.* παρὰ τοὺς κινδύνους. Inter pericula.
- propter — παρ' οὐδὲν ἕτερον. Propter nihil aliud.
- Contra — παρὰ πάντα τὰ δίκαια. Contra omnia jura.

ΥΠΟ.

ὑπὸ cum genitivo

- Sub — ὑπὸ χιτῶνος. Sub tunica.
- A *vel* Ab — ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀναλίσκεται. Ab igne consumitur.
- Ex, De — ὑπὸ συνθήματος. Ex composito, de compacto.
- Per — *Herodot.* ὑπὸ κήρυκος προηγόρευσε τοῖσιν Ἴωσι. Per præcones edixit Ionibus.
- Præ — ὑπὸ σπουδῆς. Præ diligentia.

ὑπὸ cum ...ivo.

- Sub — ὑπὸ τῇ λεοντῇ γελοῖόν τινα πίθηκον περιστέλλει. *Lucian.* Sub pelle leonina ridiculam tegit simiam.
- Coram — λέγω δὲ ὡς ὑπὸ Θεῷ μάρτυρι. Dico verò tamquam coram Deo teste.

Hali-

ὑπὸ cum dativo

Ex	*Halicar.* ὑπὸ τραύματι ἐταλαιπώρει. Malè habebat ex vulnere.
Cum	*Plut.* ὑπὸ φωτὶ πολλῷ *pro* μετὰ φωτὸς πολλοῦ. Multo cum lumine.

ὑπὸ cum accusativo

Ad	*Hom.* αἴσχιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε. Omnium turpissimus ad Trojam venit.
Infra	*Lucian.* ὁ μὲν ὑπεράνω, ὁ δ᾽ ὑπ᾽ αὐτόν. Alter superiùs, alter infra ipsum.

ΕΠΙ.

ἐπὶ cum genitivo

Super	*Xenoph.* ἐφ᾽ ἵππου χρυσοχαλίνου. Super equo aurei freni.
In	ὀρχούμενος ἐπὶ τῶν θεάτρων. Saltans in theatris
Coram	*Lucian.* ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων. Coram tot testibus.
Sub	ἐπὶ Κρόνου. Sub Saturno.
Ad	*Lucian.* ἐπὶ σκόπου τοξεύειν. Ad scopum jaculari.
Versus	ἐπ᾽ οἴκου. Domum versus.
Penes	*Halicar.* ἐπὶ τοῦ δήμου ἔστω. Sit penes populum.
Per	ἐπὶ σχολῆς. Per otium.
Cum	*Halicar.* ἐπὶ πολλῆς ἐξουσίας. Magna cum potestate.
Erga	*D. Chrysost.* ἐπὶ τῶν δεομένων πρᾶος. Mitis erga gentes.

ἐπὶ cum dativo

Super	ἐπὶ πίνακι. Super tabula, *seu* disco.
Penes	*Xenoph.* ἐπί σοι ἔσται. Penes te erit.
Ad	*Thucyd.* ἦν ἐπὶ ποταμῷ. Erat ad fluvium.
In	*Halicar.* ἐγένοντο ἐπὶ τῇ πόλει κινή-

σεις

σεις. Seditiones ortæ sunt in urbe.

ἐπὶ cum dativo: Post, Præter, Propter.

- **Post**: τίς πρῶτος, τίς δὲ ἐπὶ πρώτῳ; quis primus, & quis post primū?
- **Præter**: *Xenoph.* ἐπὶ τῷ σίτῳ, οὐδὲν ἄλλο ἔχειν. Præter victum nihil aliud habere.
- **Propter**: *Xenoph.* ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρδει. Hæc facere propter lucrum.

ἐπὶ cum accusativo: Super, Supra, Ad, Versus, Adversus, Contra, In, Propter.

- **Super**: καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. Sedere super focum.
- **Supra**: *Theoc.* πλατεῖα ἡ ῥὶς ἐπὶ χείλη. Latus nasus supra labra.
- **Ad**: ἐπὶ δεξιάν. Ad dextram.
- **Versus**: ἐπ' οἶκον. Domum versus.
- **Adversus, Contra**: *Isocr.* ἐπὶ τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἀσκεῖν. Exercere contra antagonistas.
- **In**: ἐπὶ γλῶσσαν ἐλθεῖν. In buccam venire.
- **Propter**: *Xenoph.* πρός σε ἦλθον ἐπ' ἀργύριον. Veni ad te propter argentum.

Α Μ Φ Ι.

ἀμφὶ cum genitivo: Circa, De, Per.

- **Circa**: *Herodot.* τοῖς ἀμφὶ ταύτης τῆς πόλιος οἰκέουσι. Iis qui circa hanc civitatem habitant.
- **De**: *Lucian.* ἀμφὶ ἢ οὐρανοῦ ἡ γραφή. Sermo erit de cælo.
- **Per**: *Apollon.* Φοίβου ἀμφὶ, καὶ αὐτῆς εἵνεκεν Ἥρας λίσσομαι. Per Apollinem, & ipsius Iunonis gratiâ te rogo.

Homer.

ἀμφὶ cum dativo	Circum	*Homer.* ἀμφὶ πόδεσσ' ἀρηρίσκε πέδιλα. Circum pedes aptabat talaria.
	Apud	*Sophoc.* ἀμφί σοι. Apud te, *vel* tecum.
	Propter	*Lucian.* ἀμφὶ αὐτῇ. Propter ipſam.
	Contra	*Sophoc.* ἀμφ' Ὀδυσσεῖ. Contra Ulyſſem.
	Circa	*Lucian.* ἀμφὶ δέ μιν ζῶα μυρία ἕστηκεν. Innumerabiles circa illum ſteterunt beſtiæ.
ἀμφὶ cum accuſativo	Circiter	*Lucianus* : ἡμέρα ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγές. Circiter diluculum eſt.
	De	*Halicar.* νόμους τοὺς ἀμφὶ θυσίαν κατασταθέντας. Leges de ſacrificiis latas.

Articulus pluralis cum præpoſitione περὶ, vel ἀμφὶ, idem eſt quod proprium nomen ſolum. οἱ περὶ Πρίαμον. *Priamus.* οἱ περὶ Παῦλον. *Paulus.* Hom. οἱ ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον. *Priamus & Panthous.* οἱ ἀμφὶ, οἱ περὶ Πρίαμον, & ſimilia conſtruuntur cum verbo ſingulari, eo quòd ſub voce plurali unum tantùm ſignificet hæc locutio. Herodot. καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον ἀπικνέεται ἐπὶ Παλληνίδος Ἀθηναίης ἱερὸν, καὶ ἀντία ἔθετο τὰ ὅπλα. *Piſiſtratus venit ad templum Palladis Pallenia, & è regione poſuit arma.* Vide Budæum.

Aliquando tamen ſignificant iſtæ locutiones comitatum vel ſocios. οἱ περὶ Καίσαρα. *Qui ſunt partium Cæſaris.* Act. 13 οἱ περὶ τὸν Παῦλον. *Socii Pauli.*

ΠΕΡΙ.

Circum	*Homer.* περὶ σπέους. Circum ſpeluncam.
De	περὶ ψυχῆς. De anima.
Pro	περὶ ψυχῆς μάχεσθαι. Pro vita pugnare.

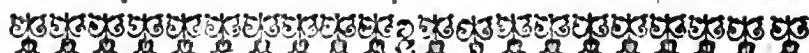
N

pugnare.

περὶ cum genitivo	A, Ab	*Lucian.* μεγάλην εἴληφε περὶ θεῶν τιμήν. Honorem magnum accepit à Diis.
	Propter	περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας. *Ioan.* 10. Non ob, *vel* propter, bonum opus lapidamus te, ſed propter blaſphemiam.
	Præ	*Halicarn.* περὶ ἁπάντων. Præ omnibus.
περὶ cum dativo	Apud	*Plutarch.* πολλοὺς ἀπέβαλον περὶ ταῖς ἁμάξαις. Multos amiſerunt apud currus.
	Circa	*Xenophon.* περὶ τῇ δέρῃ. Circa collum.
	Ex	*Homer.* ὃν περὶ κηρὶ φίλει. Quem ex animo amabat.
περὶ cum accuſativo	Apud	*Lucian.* καταράτους ἀνθρώπους εἶχε περὶ αὑτόν. Habebat apud ſe homines execrandos.
	Ad	*Lucian.* ὡς ἔλθοιμι περὶ τοὺς φιλοσόφους. Quomodo veniſſem ad Philoſophos.
	In	τὰ περὶ ψυχήν. Illa quæ ſunt in animo.
	Circa	*Ariſtot.* περὶ τὰ φοβερὰ ἡ ἀνδρεία. Fortitudo eſt circa terribilia.
	Circiter	*Xenoph.* περὶ ἀρίστου ὥραν. Circiter horam prandij.
	Erga	*Halicarn.* χρηστὸς περὶ ἡμᾶς ἀνήρ. Vir benignus erga nos.

Et hæc de præpoſitionibus.

C A-

CAPUT XIX.

DE CONSTRUCTIONE CONJUNCTIONUM.

REGULA I. Conjunctiones copulativæ & disjunctivæ eodem fere modo, quo apud Latinos, construuntur.

REGULA II. Construitur εἰ cum quovis tempore indicativi modi. Cum præsenti. Lucian. εἰ ἐθέλεις ὑπέρας@ εἶναι. *Si vis amabilis esse.* Cum imperfecto. Ioan. 8. εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ. *Si Deus pater vester esset, utique me diligeretis.* Cum perfecto. πείρας με εἰ μέμηνα. Ad verbum, *tentas me si insanivi, tentas me num insaniam.* Isocrat. τινὲς ἐκείνους εὐλογοῦντες, οὓς οὐκ ἴσασι εἰ γεγόνασι. *Quidam illos laudant, quos, utrum nati sint, ignorant.* Cum futuro. Lucian. οὐκ οἶδα εἰ γαμήσεις ἔτι. *Nescio num ducturus sis amplius uxorem.* Cum aoristo secundo. Lucian. εἰ καί τι ἥμαρτον, σύγγνωθί μοι. *Si quid peccavi, ignosce mihi.* Cum aoristo primo. ἀγνοῶ εἰ ἔτυψεν. *Ignoro num verberaverit.*

REGULA III. Conjungitur eadem particula εἰ cum optativo & subjunctivo. Demosth. τῶν ξένων εἰ μετάσχοιεν. *Si peregrinorum essent participes.* Lucian. εἴσῃ, εἴ σοι προσέλθῃ μόνον. *Scies, si tantùm te adierit.* Homer. εἰ δέ κε μὴ δώωσι. *Si non dederint.*

REGULA IV. Eosdem modos habent ἐὰν, ἢν, ἂν, ἵνα, ὡς, ὥστε, ὅπως, μὴ, & similes conjunctiones, quarum exempla passim sunt obvia. κἂν verò fere conjunctivo gaudet.

REGULA V. Conjunctio ἂν dupliciter usurpatur:

primò *δυνητικῶς*, id eſt, ita ut potentiam & facultatem ſignificet : ſecundò *ἀοριστολογικῶς*, id eſt, indefinitè & indeterminatè. Primò modo conjungi poteſt cum omnibus modis & temporibus ; ſecundo modo plerumque conjunctivum habet. ὅ, τι ἂν λέγῃς. *Quodcumque dicas.* ὅσῳ ἂν διαφέρῃς. *Quantumcumque differas.* Interdum etiam optativum. ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι κατὰ τούτων δέοι. *Cum oporteret quidpiam dicere adverſus hæc.* De particula ἂν multa jam diximus libro primo.

Regula VI. ὅταν, ὁπόταν, *quando*, *ſiquando*; ἐπὰν, ἐπειδὰν, *poſtquam*, *ſi*; cum conjunctivo plerumque junguntur. Demoſth. χαίρομεν ὅταν τις ἐπαίνῃ τοὺς προγόνους ἡμῶν. *Gaudemus cum quis majores noſtros laudat.*

ἐπεὶ & ἐπειδὴ, *poſtquam*, indicativum habent.

ὅτι, *quòd*, habet indicativum & conjunctivum.

Neque verò plura dicenda videntur de conjunctionibus, cùm earum cognitio non tam regulis quàm uſu & lectione egeat, vixque fieri poſſit, ut juventus minutias illas Grammaticas de conjunctionibus memoriæ mandet.

CAPUT XX.

DE CONSTRUCTIONE FIGURATA.

Sicut apud Latinos, ita apud Græcos tres virtutes oratio habere debet; ut emendata, ut dilucida, ut ornata ſit ; quibus virtutibus totidem vitia contraria ſunt : nam emendatæ, barbara; dilucidæ, obſcura; ornatæ, inornata adverſatur.

DE SOLOECISMO, ET BARBARISMO.

De his, cùm ab Emmanuele optimè explicentur, nihil

hic dicendum arbitramur; maximè cùm iisdem ferme modis solœcismus & barbarismus committantur in Græca lingua, quibus in Latina. Illud verò diligenter cavendum est, ne si quid in auctoribus Græcis occurrat, quod solœcismi vel barbarismi speciem præ se ferat, continuò solœcismum barbarismumve ab illis admissum pronuntiemus. Non enim solœcismi, sed solœcophane dici solent illa, quæ non ex ignorantia; sed de industria, vel ex quadam docta incuria à magnis auctoribus sunt scripta, cujusmodi plurima occurrant apud Græcos; ut illud Aristotelis: οἱ δὲ οὐδὲ τοῖς συνδιαμένουσιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀξιοῦσι πιστεύειν, ὡς ἐξαπατῶντας καὶ προσποιουμένους. Alij ne iis quidem, qui in rebus adversis nobiscum permanent, credendum existimant, quippe qui simulent & decipiant. *Recta constructio exposcebat*, ὡς ἐξαπατῶσι καὶ προσποιουμένοις. *Demosth.* οὐ προσεκτέον ὑμῖν ἐστι τοῖς τούτων λόγοις, εἰδότας, ὅτι ἐκ πάντων τούτων, *&c. pro* εἰδόσι. Non attendendum est horum sermonibus à vobis, scientes, *pro* scientibus. *Isocrat.* δεόμεθα οὖν ὑμῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετ᾽ εὐνοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων ἐνθυμουμένους. *Ubi à genitivo ad accusativum contra communem regulam fit transitus. Cujusmodi alia multa exempla adfert Budæus, ut sunt illa Sophoclis de duabus sororibus loquentis:* ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω. Videte duas sorores, *pro* τὰ κασιγνήτα. *Et paullò pòst:* ψυχῆς ἀφειδήσαντε. Vitæ prodigæ. *pro* ἀφειδησάσα. *Et* τηλικοῦτος, *Epithetum Electræ, & alia multa. Sed, his omissis, figuras, quæ & verbis & orationi ornamento sunt, breviter attingamus, quia Græcis fere cum Latinis sunt communes.*

ENALLAGE.

Enallage est, cùm una orationis pars pro alia, vel attributum pro attributo ponitur. Cujus rei passim jam in toto hoc libro, & in primo quoque, varia exempla adduximus. Nam & nomina pro adverbijs, & hæc cum articulo pro illis, & præpositiones cum articulo pro nomi-

nomine, & sæpe, quamvis sine articulo, pro adverbiis, itemque participia pro nominibus usurpantur. Modus item cum modo permutatur, & sæpe tempus cum tempore, itemque genus cum genere, & casus cum casu, & numerus cum numero.

ECLIPSIS.

Eclipsis figura est, cùm id, quod in oratione deest, foris omnino petendum est. Iulianus: ἐγὼ δὲ εἰ καὶ Δαίδαλον τῆς τέχνης ἐπαινῶ, τῆς γνώμης οὐκ ἀγαμαι. Assumendum est foris ἕνεκα. *Ego verò etiamsi Dædalum propter artem laudem, animum tamen illius non probo.* Lucián. ὡς βαθὺν ἐκοιμήθης, ὦ τέκνον. subauditur ὕπνον. *Quam profundum dormivisti somnum, ô fili.*

Patet autem hæc figura latissimè, ac fere per omnes orationis partes manat, sicut apud Latinos, ejusque satis multa exempla passim toto hoc libro sunt allata.

ZEUGMA.

Zeugma figura est, cùm id, quod in oratione desideratur, è proximo assumitur, manente eodem genere, numero, casu, ceterisque attributis Isocrat. Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγεννήθη, Πηλέως δὲ Ἀχιλλεύς. *Telamone Aiax & Teucer natus est, Peleo autem Achilles.* Quòd si quis hoc exemplum omnibus numeris explere velit, dicendum erit: Τελαμῶνος μὲν ἐγεννήθη Αἴας, καὶ Τελαμῶνος ἐγεννήθη Τεῦκρος, καὶ Πηλέως ἐγεννήθη Ἀχιλλεύς. Anacreon: ἱερὸν γάρ ἐστι Φοίβου κιθάρη, δάφνη, τρίπους. *Sacra enim Phœbo sunt cithara, laurus, tripus.* Oratio hæc explenda est, ut prior, repetitione verbi ἐστὶ ad singulos rectos. Aristot. ἔοικε καὶ τὴν μορφὴν γυνὴ καὶ παῖς. *Similis est formâ mulier & puer.*

SYLLEPSIS.

Syllepsis est, cùm id, quod in oratione deest, è proximo assumitur, mutato tamen genere, aut numero, aut casu, aut aliquo è ceteris accidentibus. Homer. παρθενικαί δὲ

χαῖδε καὶ ἠΐθεοι ἀπαλὰ φρονέοντες. *Virgines & juvenes teneri.* Theodor. πενία καὶ πλοῦτος ἀναγκαῖα τῷ βίῳ. *Paupertas & divitiæ necessaria sunt vitæ.* Homer. — ἄλοχοι ἠδ᾽ νήπια τέκνα εἵατ᾽ ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι. *Uxores & liberi sedent in ædibus exspectantes.* Aristot. ἀὴρ καὶ ὕδωρ καθ᾽ ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά. *Aër & aqua suâpte naturâ alba sunt.* αἱ δυναστεῖαι, καὶ ὁ πλοῦτος, διὰ τὴν τιμήν ἐστιν αἱρετά. *Potestas & divitiæ propter honorem expetendæ sunt.*

ANNOTATIO.

In his similibusque exemplis, ut oratio suis numeris plena sit, necessariò genus & numerus mutanda erunt. παρθενικαὶ ἀπαλὰ φρονέουσαι Teneræ virgines. καὶ ἠΐθεοι ἀπαλὰ φρονέοντες. ἀὴρ καθ᾽ ἑαυτὸν τῇ φύσει λευκός ἐστι, καὶ ὕδωρ καθ᾽ ἑαυτὸ τῇ φύσει λευκόν ἐστι. *Et sic de ceteris.*

PROLEPSIS.

Prolepsis est, cùm dictio aliqua totum significans præcessit, quæ rursum in partibus intelligitur, neque explicatur. Lucian. ὁμοπάτριοι πολλάκις ἐκ μιᾶς γαστρὸς. ὁ μὲν ἄρσην, ἡ δὲ θήλεια γίνονται. *Sæpenumero ex eodem patre, eademque matre, nascuntur alter masculus, altera femina.* ἀετοὶ δύο ἔπτησαν, ὁ μὲν ἀπ᾽ ἀνατολῶν, ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν. *Duæ aquilæ volarunt, altera quidam ab Oriente, altera ab Occidente.* Aristot. ἔχουσιν ὁ μὲν αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην. *Habent alter sensum, alter scientiam.*

ANNOTATIO.

In his exemplis dictio totum significans est, ὁμοπάτριοι, *partes* ἄρσην καὶ θήλεια, *ubi rursus* ὁμοπάτριος ἄρσην, ὁμοπάτριος θήλεια, *dicendum erit, si orationem velis integram efficere; quod etiam in altero exemplo faciendum est*, ὁ μὲν ἔπτη ἀπὸ ἀνατολῶν, ὁ δὲ ἔπτη ἀπὸ δυσμῶν.

Et hic finis sit Syntaxeos. Nam quæ orationem inornatam & obscuram reddunt, ut Cacophaton, Tautologia, Macrologia, Pleonasmi, Hyperbata cum suis speciebus, studiosus adolescens apud Emmanuelem exactè explicata reperiet, cumque

que à Græcis nihil omnino differant, non est quòd hîc inutiliter repetantur.

FINIS.

INDEX CAPITUM.

FINIS.

Index Constructionum.

A

O ad-

ἀπὸ

B

C

D

ge-

K

L

latini

P

P

præ-

R

 im-

Τ'πὶ,

PRIVILEGIA

Ad calcem libri primi Inſtitutionum JACOBI GRETSERI Impreſſa, ad hunc Librum ſecundum extendenda ſunt.

FINIS.

